

OSLOMET

Antilda Koroma

Barnevernsarbeid med etniske minoritetsfamilier

**[Hvordan arbeider barnevernsansatte med etniske
minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse i
barneoppdragelsen?]**

**Masteroppgave i Sosialfag, studieretning Barnevern
OsloMet – storbyuniversitetet
Fakultet for samfunnsvitenskap**

OsloMet – storbyuniversitetet , Fakultet for samfunnsvitenskap
Oslo 2022

Sammendrag

Denne masteroppgaven handler om barnevernsarbeid med minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen. Oppgavens problemstilling er følgende; *“Hvordan arbeider barnevernsarbeidere med etniske minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelse?”*. Metoden som er brukt i oppgaven er en kvalitativ metode, basert på et kvalitativt intervju med ansatte i den kommunale barneverntjenesten. Gjennom denne oppgaven har jeg forsøkt å undersøke hva som tas i betraktning i møte med etniske minoritetsfamilier, hvilke tilnærminger barnevernsarbeidere anvender og hvilke tiltak som tilbys foreldrene. Denne problemstillingen belyser et tema som jeg har interesse for og som jeg mener er av viktighet å få belyst.

I oppgaven har jeg brukt teorier og forskning som jeg anser som relevant slik at sentrale begreper og temaer presenteres for oppgavens omfang.

Mine hovedfunn tilsier at i arbeid med etniske minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen vektlegger barnevernsarbeiderne at en skal møte familiene med en holdning av nysgjerrighet, åpenhet og forståelse, i tillegg skal man være undrende overfor familiens kulturelle forskjeller. Det kommer frem ulike perspektiver for kultur som kan komme godt med når en arbeider med etniske minoritetsgrupper som kan bidra til å få en bedre forståelse når en jobber med familiene. Det legges også vekt på at en skal være oppmerksom på å ikke legge for stor vekt på de kulturelle forskjellene som oppstår i dette møte. Årsaken til dette kan være at oppstår dårlig utfall når en gjennomfører vurderinger av ulike saker. Når dette skjer blir det stilt spørsmål om hvorvidt barnevernet egentlig ivaretar og anerkjenner behovene til etniske minoritetsbarn da det aksepteres visse situasjoner som ellers ikke ville ha blitt akseptert dersom dette gjaldt et etnisk norsk barn (Fylkenes, Iversen, Bjørknes & Nygren, 2015). Ut ifra samtalene med informantene kan det være nødvendig å være bevisst på når kultur skal settes i fokus og når det ikke skal det, fordi ved å gjøre seg kjent med når en overvurderer og undervurderer kultur kan en lett finne ut om noe er kultur betinget eller om det kan være andre årsaker til foreldrenes valg av oppdragspraksis. Berg og Ask (gjengitt av Fylkesnes & Netland, 2012) peker på når forskerne skriver at

sentraler forhold med familiens blir ignorert når en ignorerer kulturspørsmålet. Dette er spesielt viktig å ta hensyn til da det kan spille en rolle i valg av tiltak som settes inn i familien. I tillegg til dette var språk også noe som var av betydning for hvordan samarbeidet utviklet seg. Som kjent sitter mange etniske minoritetsfamilier med stor frykt for og mistillit til barnevernet (Fylkesnes et al., 2015) og ut ifra mine funn var informantene bevisst om dette. Det ble tatt i bruk tolking der det var nødvendig og tilstrekkelig og dersom dette ikke fungerte, ble kulturtolker satt inn. Gjennom samtalene med informantene kom det frem at ulike foreldreveiledningsprogrammer blir benyttet for å styrke foreldrenes omsorgskompetanse.

Summary

This master's thesis is about the Norwegian child welfare services work with minority families who practice physical punishment when raising their children. The thesis question is as follows: "How does the Norwegian child welfare services employees work with ethnic minority families who practice physical punishment in child-rearing?". The method used in this thesis is based on qualitative interviews with employees in the municipal child welfare service. Through this thesis, I have tried to investigate what these employees consider as relevant when dealing with these families, what approaches they employee as well as what interventions are offered. This is a subject area that I find very interesting and consider very important to be shed light on.

In this thesis, I have used theories and research materials that I consider relevant to the central concepts and themes presented within the scope of the thesis.

The main findings indicate that in working with ethnic minority families who practice physical punishment in child-rearing, the child welfare employees who were my informants emphasized that these families should be met with an attitude of curiosity, openness and understanding. One should also be curious about the individual family's cultural differences with the majority ethnic group. The accrued qualitative data also shows that there are different perspectives on culture that can contribute to a better

understanding when working with these ethnic minority groups. It is also emphasized that case workers should be conscious of not placing undue emphasis on the cultural differences that can arise in these meetings, as this can often lead to negative outcomes. In assessment cases, for example, one can run the risk of ignoring concerns about parents' caring abilities. When this happens, questions can be raised as to whether the child protection service actually recognizes and looks after the needs of ethnic minority children, when it apparently accepts certain situations that would otherwise not have been accepted if an ethnic Norwegian child was placed in similar circumstances. (Fylkenes, Iversen, Bjørknes & Nygren, 2015). Based on conversations with these informants, it may be necessary to be conscious of when culture should be in focus and when not. This is especially important in order not to overestimate or underestimate its influence on situations. This makes it easier to better assess whether a situation is culturally conditioned or if there may be other reasons for the parents' choice of parenting practices. This is particularly important when considering intervention measures for the specific family.

In addition to these, language was also something that was important in determining how the collaboration between the child welfare service and the families developed. As is widely known, many ethnic minority families have a great fear and mistrust of the Norwegian child welfare services (Fylkesnes et al., 2015). Based on the findings of this thesis, the informants were aware of this and did what they could to ensure that their obligation to provide required information was met. Interpreters were used where it was necessary and sufficient. However, interpreters who had a good grasp of the relevant culture were engaged when ordinary translation was not enough.

The interviews with the informants, showed also that various parental guidance programs are used to strengthen the parents' care skills.

Forord

Jeg ønsker for det først å takke Gud for at jeg har kommet så langt. Disse to årene har gått veldig fort og har vært svært lærerikt og spennende for meg. Gjennom denne oppgaven har jeg tilegnet meg masse kunnskap som jeg kommer til å bære med meg resten av livet.

Jeg ønsker også å gi en stor takk til alle mine informanter som valgte å stille til intervju og kom med masse gode innspill. Oppgaven hadde ikke vært ferdig uten dere.

Videre ønsker jeg å si tusen hjertelig til min kjære veileder Signe Ylvisaker som har vært der for meg og gitt meg masse gode råd og veiledning.

Til slutt ønsker jeg å si tusen takk til alle dere som har vært der for meg og støttet meg med bønn, latter, bidratt i skrivingen og vært en lyttende øre for meg når jeg trengte det gjennom denne prosessen. Takk Diamond, Tina, Louis, Melanie, Nasteeho, Leo & Martin.

En spesiell takk til min leder også, Ane Pedersen, som har trikset og fikset for at jeg kan få fri fra jobb til å skrive. Dette hadde også ikke vært mulig uten deg og din støtte.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Summary	4
Forord	6
1. Innledning	9
1.2 Oppgaven oppbygging	11
1.3 Begrepsavklaringer.....	11
1.4 Sosialfaglig relevans.....	13
2 Det norske barnevernet	13
2.1 Barnevernets prinsipper.....	14
2.2 Barnevernets forebyggende arbeid	15
2.2.1 Foreldreveiledning	16
3 Tidligere forskning	16
4 Metode	19
4.1 Min forforståelse	19
4.2 Fenomenologi	20
4.3 Kvalitativ tilnærming	21
4.4 Utvalg av informanter	22
4.5 Gjennomføring av intervjuene	23
4.6 Transkribering.....	25
4.7 Analyse	25
4.7.1 Forberedelse.....	26
4.7.2 Koding	26
4.7.3 Kategorisering.....	27
4.8 Validitet og reliabilitet	27
4.9 Etske hensyn	28
5 Teoretiske perspektiv	29
5.1 Vold	29
5.2 Oppdragervold	30
5.3 Konsekvensen av oppdragervold	32
5.4 Årsaker til voldutøvelsen	32
5.5 Kultur.....	34
5.6 Etnosentrisme og Kulturrelativisme	34
5.7 Barneoppdragelse i individualistiske og kollektivistiske kulturer	35
5.8 Kulturkompetanse og kultursensitivitet	36

5.9	Kulturalisering og konsekvensen av kulturalisering.....	39
5.10	Kommunikasjon.....	40
5.10.1	Tolk.....	40
5.10.2	Interkulturell kommunikasjon	40
5.11	Barnevernets makt.....	41
5.12	Barnevernansatte refleksjoner over egne praksis.....	43
6	Utfordringer mellom barnevernet og etniske minoritetsfamilier.....	44
6.1	Kultur og Kulturforskjeller	44
6.2	Språklige utfordringer.....	45
6.3	Overgeneralisering, Stereotypier og Diskriminering	46
6.4	Frykt og Mistillit	46
7	Presentasjon av funn og analyse.....	47
7.1	Faglig forståelser	47
7.1.2	Kommunikasjon og bruk av tolk.....	50
7.2	Holdninger	54
7.3	Arbeidsmåter	58
8.	Drøfting	64
8.1	Hvilke vurderinger tas med i møte med etniske minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse?	64
8.1.2	Kommunikasjon og bruk av tolk.....	70
8.2	Barnevernets kultursensitivitet og kulturkompetanse	73
8.3	Veiledning til foreldrene for styrke generelle foreldrekompentanse	77
8.4	Konklusjon	82
8.5	Styrker og svakheter.....	83
8.6	Videre arbeid.....	84
9.	Litteraturliste	84

1. Innledning

I de siste årene har oppmerksomheten mot og kunnskap om vold mot barn økt betydelig. Det har også vært økt fokus på hvordan barneverntjenesten håndterer vold mot barn generelt og vold mot barn i etniske minoritetsfamilier spesielt (Aarseth & Bredal, 2018).

Vold er et alvorlig og komplekst samfunnsproblem som er i utvikling og det er et stort og bredt forsknings- og tiltaksfelt (Skjørten, Bakketeig, Bjørnholt & Mossige, 2019). Måten offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner og allmennheten forstår og møter vold i nære relasjoner på har endret seg gjennom de siste 40årene ved at det har gått fra ignoranse til nulltoleranse (Skjørten et al., 2019). Ifølge Aadnanes (2020) har konsekvensene av å oppleve vold blitt allmenn kunnskap og fokus på barnrettigheter og tydeliggjøring av vold mot barn som straffbart har bidratt til å endre holdninger på samfunnsnivå, også som en del av barneoppdragelsen. Arbeid mot vold har helt siden 1990-tallet inngått i oppfølging av FNs kvinnekongresskonvensjon. I Europarådets konvensjonen for forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner er det befestet og utvidet forpliktelsen staten har til å aktivt arbeide mot vold. FNs konvensjon om barns rettigheter gir barn rett til beskyttelse mot blant annet vold og seksuell vold (Skjørten et al., 2019). Forskerne hevder også at i motsetning til andre land som også har ratifisert disse konvensjonene, har Norge sterkt forpliktet seg til å forebygge og bekjempe ulike former for vold i nære relasjoner (Skjørten et al., 2019).

Barnevernet har gjennom årene fått mye kritikk for at de oftere griper inn i saker som omhandler familier med minoritetsbakgrunn enn hos etnisk norske familier (Berg, Paulsen, Midjo, Haugen, Garvik & Tøssebro, 2017). Det har også blitt belyst at det har dukket opp kritikk mot barneverntjenestens manglende forståelser for andres kultur, religion og deres situasjoner familiene befinner i (Berg & Paulsen, 2021).

Silje Berggrav skrev i 2013 en rapport som het "Tåler noen barn mer juling?", som var en kartlegging av hjelpeapparatets håndtering av vold mot barn i minoritetsfamilier. I denne rapporten påpeker Berggrav (2013) at barnevernsarbeidere mente at det er grunn for å hevde at det eksisterer en forskjellsbehandling av minoritetsfamilier. Aadnanes (2017) har også påpekt i sin studie at barnevernsarbeidere jobber ulikt i saker som omhandler vold i familier der foreldrene har høy sosioøkonomisk status versus voldssaker som omhandler minoritetsfamilier. Ylvisaker & Rugkåsa (2012) skrev en kronikk som handlet om

uttrykkelsen av den dårlige opplevelsen som minoritetsforeldre hadde fått etter at de kom i kontakt med barnevernet. Forskerne la vekt på at stemmene fra minoritetene utfordret barnevernet til å måtte reflektere over deres egne praksis (Ylvisaker & Rugkåsa, 2012). Rugkåsa, Ylvisaker & Eide (2017) hevder at barnevernsarbeid med etniske minoritetsfamilier har i de siste årene fått stor oppmerksomhet fra både politisk og sosialfaglig hold, også fra ulike etniske minoritetsmiljøer og organisasjoner. Det belyses at det er manglende tillit mellom etniske minoritetsgrupper og barnevernet og det hevdes at sosialarbeidere mangler kompetanse i å arbeide med etniske minoritetsfamilier på en god måte. Dette har ført til at kunnskap om etniske minoritetsfamilier etterlyses (Rugkåsa et al., 2017). Det fremstilles også at å jobbe med etniske minoritetsfamilier er noe som sosialarbeidere opplever som krevende enn det å arbeide med etnisk norske familier. Flere av sosialarbeiderne ga uttrykk for at språk og kommunikasjon, ulike syn på barn og barneoppdragelse, vold og fysisk avstraffelse er det de anså som spesielt utfordrende (Rugkåsa et al., 2017). Fylkesnes et al. (2015) hevder også at etniske minoritetsfamilier erfarer å ikke bli møtt med forståelser for verdiforskjeller i oppdragelse samt at det hersker en utbredt mistillit til at barnevernet kan bistå etniske minoritetsfamilier i deres utfordringer. Det hevdes også at det blir stilt spørsmål til grunnlaget for barnevernets beslutninger og om det eksisterer rom for "kulturelle" forskjelligheter når det gjelder omsorg for barn i Norge (Fylkesnes et al., 2015).

Basert på dette har jeg valgt Barnevernsarbeid med etniske minoritetsfamilier som oppgavens tema og følgende problemstilling har blitt formulert;

''Hvordan arbeider barnevernsansatte med etniske minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen?''. For å hjelpe til med å kunne besvare på

problemstillingen, har tre forskningsspørsmål også blitt formulert;

- Hva tas i betraktning når barnevernsarbeidere jobber med saker om omhandler fysisk avstraffelse?
- Hvilken tilnærming anvendes i dette arbeidet?
- Hvilke tiltak tilbys foreldrene som utøver slike oppdragelsesformer?

1.2 Oppgaven oppbygging

Oppgaven starter med å presentere tema og problemstilling, før den går inn på begrepsavklaringer og viser til sosialrelevans. I kapittel 2 og 3 inneholder en liten presentasjon om det norske barnevernet og tidligere forskning om vold og barnevernets kompetanse om vold. Kapittel 4 og 5 forklarer den valgte metoden og fremgangsmåte, samt relevante teorier. I de neste kapitlene presenteres funn, analyse og drøfting. Avslutningsvis Oppsummeres funnene og konklusjon sammen med styrk og svakheter ved oppgaven og videre arbeid.

1.3 Begrepsavklaringer

Vold

Vold er en handling rettet mot et annet menneske, som gjennom denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutter å gjøre noe den vill (Isdal, 2000, ref. i Lillevik, 2019).

Fysisk vold

Fysisk vold handler om bruken av fysisk makt som er direkte rettet mot en annen person (Lillevik, 2019). Eksempler på fysisk vold kan være dytting, risting, rivning i klær, kasting av gjenstander, slag, spark, kvelertak etc. (Lillevik, 2019).

Oppdragervold

Vi kan forstå oppdragervold som bruk av vold mot kroppen med sikte på å påføre barnet smerte, men ikke skade, med den hensikt å korrigere eller kontrollere barnets oppførsel (Straus & Donnelly, 2001, ref. i Berggrav, 2013).

Etnisk Minoritet

Eriksen & Sajjad (2016) definerer etnisk minoritet som en gruppe som er i mindretall i et storsamfunn, som er politisk relativt avmektig og som eksisterer som etnisk kategori over viss tidsperiode.

Kultur

Kultur er ifølge Edward Taylor (ref. i Eriksen & Sajjad, 2016) den komplekse helhet som består av kunnskaper, trosformer, kunst, moral, jus og skikker, foruten alle de øvrige ferdigheter og vaner et menneske tilegnet seg som medlem av et samfunn.

Etnosentrisme

Dette kan forstås som en holdning en har der man setter sin egen kultur i sentrum og ser verden fra sitt eget kulturelle ståsted (Javó, 2010).

Kulturrelativisme

Begrepet innebærer at en har holdninger som dreier seg om at individets handlinger, meninger og tro må forstås ut ifra dets egne kulturelle forutsetninger og premisser (Javó, 2010). Forfatteren skriver at disse holdninger handler om egenskaper en har til å kunne se bort fra sin egen kultur og bevisste hindringene dette medfører (Javó, 2010).

Kulturkompetanse

Kulturkompetanse dreier seg om den evnen en har til å samhandle effektivt med mennesker fra ulike kulturer (Javó, 2010). Det er bevisstgjøring om ens kulturelle verdensbilde.

Kulturkompetanse er å ha kunnskap om ulike kulturelle uttrykksformer og at en akseptere de kulturelle ulikhetene og holdningene. I tillegg skal en også ha kunnskap om de fellestrekkene som avspeiler forståelse av ulikheter og likheter mellom ulike kulturer (Javó, 2010).

Kultursensitivitet

Kultursensitivitet innebærer å være sensitiv overfor andre kulturer. Qureshi (2009) fremhever at det vektlegges økt fokus på kultur gjennom kunnskap, forståelse og bevissthet i arbeid med mennesker generelt og etniske minoriteter spesielt.

Kulturalisering

Rugkåsa et al. (2017) skriver at kulturalisering er når gitte problemer, annerledeshet og situasjoner blir fortolket og forklart på grunnlag av generaliserte kulturelle fortolkninger

framfor de individuelle, politiske eller sosiale forhold. Et eksempel kan være hvordan oppdragervold bagatelliseres i enkelte kulturer og heller forklares som "en del av familiens kultur" (Bunkholdt & Kvaran, 2017; Javó, 2010).

Kollektivistisk og Individualistisk kultur

Individualistisk orientert kultur handler om at barnet skal bli i stand til å klare seg selv. Her legges det vekt på likestilling (Javó, 2010; Skytte, 2019). Kollektivistisk orientert kultur derimot dreier seg om at barn veves inn i et nett av relasjoner og forpliktelser overfor andre (Greenfield & Suzuki, 1994, ref. i Javó, 2010). Det er i tillegg et hierarkisk skille mellom kjønnene (Javo, 2010).

1.4 Sosialfaglig relevans

Tidligere forskning viser at barn og unge med minoritetsbakgrunn er overrepresentert i barnevernsstatistikken. I forskningsrapporten til Haugen, Paulsen & Caspersen (2017) fremkommer det at når det gjelder barnevernstiltak, hjelpetiltak eller omsorgstiltak, er familier med minoritetsbakgrunn overrepresentert (Kvale & Dyrhaug, 2011; Christiansen et al., 2015 sitert i Haugen et al. 2017; Berg et al., 2017). Sammenlignet med etniske norske familier viser statistikken også at det er forskjeller i tiltak som tilbys etniske minoritetsfamilier (Haugen et al., 2017).

Ifølge omfangsstudier fra de nordiske landene vises det til at barn med minoritetsbakgrunn utsettes noe mer for vold i nære relasjoner enn majoritetsbakgrunn utsettes noe mer for vold i nære relasjoner enn majoritetsetniske barn (jf. Haugen et al., 2017, Sommerfeldt et al., 2014; Stefansen & Mossige, 2016 ref. i Aarseth & Bredal, 2018). Kvale & Dyrhaug (2011) trekker frem at etniske minoritetsbarn er overrepresentert når det gjelder tiltak iverksatt av barnevernstjenesten på bakgrunn av vold i hjemmet.

2 Det norske barnevernet

Som velferdsstat, har Norge et ansvar for sine samfunnsborgere, og her kommer barneverntjenesten inn. De har som samfunnsoppdrag å ivareta og undersøke barns omsorgssituasjoner (Sommerfeldt & Øverli, 2016). Politiske føringer, juridiske rammevilkår og kulturelle normer har betydning for barnevernet sin forvaltning av sitt mandat i møte med barn og unge som er utsatt for vold (Aadnanes, 2020). Barnevernet er

en lovregulert offentlig instans og har som hovedoppgave å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Denne loven er ment for å bidra til at disse barn og unge møtes med kjærlighet, trygghet og forståelse, i tillegg til at de skal få gode og trygge oppvekstvilkår (Barnevernloven, 1992, §1-1).

I tillegg er det også viktige lover som barnevernkonvensjonen, barnevernloven og barneloven som setter rammer for barnevernsarbeid og har som formål å beskytte barn fra utrygge omsorgsforhold, samt at de fastsetter en nulltoleranse for all slags vold mot barn. Forskerne Van der Weele, Ansar & Castro (2011), Haugen, Paulsen & Caspersen (2017) og Kojan, Nilsen, Storhaug, Agerup, Clifford & Litchwarck (2020) hevder i deres studier at vold var tidligere akseptert i oppdragelsen fram til 1987. På den tiden hadde foreldrene en forventning som at deres barn måtte og skulle oppføre seg og respektere foreldrene. Barna ble møtt med trusler og utøvelse av streng disiplin i form av vold og andre sanksjoner dersom de ikke oppførte seg (Kolstad, 2006 sitert i Berggrav, 2013).

Gjennom barneloven reguleres barns rettigheter. Loven påpeker at barn skal beskyttes mot vold og det presiseres også i et tilføyhet tredje ledd at *'' Barn må ikke bli utsett for vald eller på annen vis bli handsama slik at den fysiske eller psykiske helsa blir utsett for skade eller fare. Dette gjeld òg når valden brukast som ledd i oppsedinga av barnet. Bruk av vald og skremmande eller plagsam framferd eller annen omsynslaus åtferd overfor barnet er forbode''* (Barneloven, 1987 § 30, tredjeledd). FNs Barnekonvensjon ble i 1991 ratifisert av Norge, men ble inkorporert i norsk lov i 2003 og lovendringen trådte kraft i 2004 (Ford, 2007 sitert i Berggrav, 2013). Artikkelen 19 i denne konvensjon er svært viktig da den omhandler barns rett til å bli beskyttet mot vold og overgrep (Hennum, 2016). Artikkelen påviser at staten har ansvar for å beskytte barn mot fysisk eller psykisk mishandling, utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner og forsømmelse (Berggrav, 2013).

2.1 Barnevernets prinsipper

I barnevernloven er det tre hovedprinsipper som barnevernsarbeidere følge og disse er prinsippet om barnets beste, det mildeste effektive inngrep og biologiske bånd. Prinsippet om barnets beste er det overordnede prinsippet i norsk barnevern (Bunkholdt & Kvaran,

2021). Forskerne skriver at dette prinsippet kan ses både fra en juridisk synsvinkel der rettssystemet er pålagt å vurdere om beslutninger og tiltak faktisk har tatt hensyn til barnets interesse i saker og latt deres beste dominere i forhold til foreldrenes interesser (Bunkholdt & Kvaran, 2021). Det biologiske prinsipp kan enkelt forklares slik at det anses å være det beste for barnet å vokse opp hos sine biologiske foreldre (NOU, 2000 sitert. i Bunkholdt & Kvaran, 2021). Det har vært sterke føringer for at barnevernet skal ta hensyn til det biologiske forholdet mellom barn og foreldre når de skal fatte en beslutning (Bunkholdt & Kvaran, 2021). Prinsippet om det mildeste effektive inngrep handler om at barnevernet ikke skal sette inn mer inngripende tiltak enn det som er nødvendig i familier som trenger hjelp. Dette prinsippet er ment for å beskytte både barn og foreldre mot for inngripende tiltak dersom det ikke er nødvendig for det. Forskerne fremhever også at det oppfordres til varsomhet i bruken av den makten barneverntjenesten har til å gripe inn i familiers liv (Bunkholdt & Kvaran, 2021).

2.2 Barnevernets forebyggende arbeid

En viktig og nødvendig del av barnevernets mandat er det forebyggende arbeidet. Som nevnt tidligere skal de, i samhandling med andre tjenester, bidra til at alle barn som lever i Norge får gode og trygge oppvekstvilkår (Skjesol, 2021). En viktig del av barnevernets arbeid er derfor forebygging, innsats som har som mål å redusere risikofaktorer og styrke ressurser og kompetanse i barnets omgivelser (Gjertsen, 2007, ref. i Skjesol, 2021). Å forebygge handler om å hindre at uønskede tilstander oppstår eller utvikler seg (Bunkholdt & Sandbæk, 2008). Forebyggende tiltak deles ofte inn i tre ulike nivå; Universelle tiltak, selekterte tiltak og indikerte tiltak (Bunkholdt & Sandbæk, 2008). Ofte brukes begrepene primær-, sekundær- og tertiærforebygging i barnevernet og dette defineres som å hindre at problemer oppstår, forhindre utvikling eller utbredelse av problemer og å hindra videre følger av et etablert problem (Bunkholdt & Sandbæk, 2008). Når det settes inn primærforebyggende tiltak handler dette om tiltak som skal fremme velferd og trivsel. Sekundærforebyggende tiltak er tiltak for utsatte grupper og tertiærforebyggende tiltak vil være det vi kjenner til som hjelpetiltak og dette settes inn i tråd med barnevernloven (Bunkholdt & Sandbæk, 2008; Haugen, Paulsen & Caspersen, 2018).

2.2.1 Foreldreveiledning

Barnevernets hjelpetiltak omfatter et vidt spekter, fra frivillig baserte hjelpetiltak i hjemmet til plassering utenfor hjemmet (Bunkholdt & Kvaran, 2017). Den har tre hovedmål og disse er å bidra til trygge oppvekstvilkår for barn og unge, å hindre problemutvikling og å redusere antall omsorgsovertakelser (Stang, 2007, ref. i Bunkholdt & Kvaran, 2017). I følge Bunkholdt og Sandbæk (2008) har hjelpetiltakene tradisjonelt som formål å styrke foreldrenes omsorgskompetanse, slik at det kan forebygge omsorgssvikt hos foreldrene, men det skal også forebygge problemer hos barnet selv.

I retningslinjer om hjelpe tiltak pekes det på at *“Barneverntjenesten kan i stedet for eller i tillegg til å iverksette hjelpetiltak gi barn og foreldre råd og veiledning”* (BLD, 2000 sitert i Bunkholdt & Kvaran, 2017). Ved å gjøre dette, kan de bygge på ressursene foreldrene har som omsorgspersoner for barnet slik at foreldrene på best mulig måte blir i stand til å ivareta sine foreldrefunksjoner uten at det skal være nødvendig å sette inn andre tiltak (Bunkholdt & Kvaran, 2017).

Foreldreveiledning er et og muligens de mest brukte foreldrestøttene tiltakene i barnevernet etter barnevernloven § 4-4. Foreldreveiledningsprogrammet er utviklet med ulike bakgrunn. Bunkholdt og Sandbæk (2008) skriver at programmet drøfter ulike situasjoner i omsorgen for og oppdragelsen av barn og er lagt opp til at alle typer familier skal kunne bruke dem som utgangspunkt for diskusjon. De påpeker at målet er å fremme barns utvikling gjennom å bevisstgjøre omsorgsgivere ved å respektere foreldrenes eksisterende omsorgsformer fremfor å gi dem nye ferdigheter og idealer (Bunkholdt & Sandbæk, 2008).

Kvello (2016) skriver at foreldreprogrammene som er utviklet for å få foreldre til å ikke benytte oppdragelsesvold, består ofte av kombinasjonen av å bevisstgjøre foreldrene om hvilke situasjoner som gjerne utløser fysisk avstraffelse, hva det fører til av vanskeutvikling hos barnet og forverring av foreldre-barn-samspill og øvelse i alternative reguleringsmetoder (Reich mfl., 2010, 2012, ref. i Kvello, 2016).

3 Tidligere forskning

I den norske velferdspolitikken er et sentralt mål å forebygge vold og overgrep mot barn og unge, i tillegg å beskytte den mot slike erfaringer (BDL, 2016 ref. i Kojan, Nilsen, Storhaug, Agerup, Clifford & Lichtwarck, 2020). Forskerne skriver at når barnevernet kommer i kontakt med barn og unge som er utsatt for vold og overgrep er vold i hjemmet den av voldskategorien som har desidert størst omfang i barnevernsstatistikken. Dette gjelder både i forhold til meldinger og når det gjelder å iverksette tiltak (Statistikk Sentralbyrå, 2020 sitert i Kojan et al., 2020). Aadnanes (2020) skriver at det som forstås som vold er sosialt og kulturelt forankret og at det er nettopp den sosiale konteksten samt politiske føringer har betydning for hvordan velferdstjenester og profesjonelle møter og forstår tematikken.

Aadnanes (2017) forklarer at i saker som omhandler etniske minoritetsfamilier har etnisitet fått en implisitt betydning ved at barnevernet tiller konflikter og vold i familien kulturelle årsaker, og dermed framsto vold mot barn i disse familiene som tilsynelatende noe annet enn vold i etnisk norske familier. Dette vil med andre si at til tross for at etnisk norske barn utsettes for vold i oppdragelsen, vil denne oppdragelsesmetoden bli forklart som andre ting, som for eksempel psykiske lidelser og rus (Aadnanes, 2017). Videre påpekes det at begrepet "oppdragervold" også hyppig referert når det er snakk om etniske minoritetssaker og dette vekket stor ambivalens og motstand hos saksbehandlerne. Dette er fordi begrepet vil i etniske minoritetsfamilier få kulturspesifikk karakter, mens i etnisk norske familier bli forklart ut ifra individuelle faktorer som nevnt ovenfor (Aadnanes, 2017). Dette har også forskerne Christiansen, Havnen, Iversen, Fylkesnes, Lauritzen, Nygård, Jarlby & Vis (2019) har gjort seg enig i. De gjennomførte intervjuer ved bruk av vignett om vold i minoritetsfamilie og norsk familie og der oppdaget de at i den etniske minoritetsfamilien ble vold og dynamikken i familien mer knyttet til kultur, mens i den norske familien var det mer individforklart (Christiansen et al, 2019.).

Det er også flere forskere som skriver om barnevernets kompetanse på vold. For å styrke kompetanse om vold og overgrep er det ulike kartlegginger, Stortingsproporsjoner og offentlige utredninger som fremhever behovet for dette (Røsdal, Madsen, Næss & Larsen,

2019). Forskerne kom ut med en rapport om kompetanse om vold og overgrep i nære relasjoner som er et innspill til tverrsektoriell kompetansestrategi. Det fremkommer i rapporten at for å forebygge og bekjempe vold og overgrep, må dette skje gjennom mer kunnskap om hva nøyaktig vold og overgrep er, kunnskap om hvem som utsettes for det og om hvem som utøver det (Røsdal et al., 2019). Det er også nødvendig med mer og bedre kompetanse blant de yrkene der er det stor risiko i å komme i kontakt med de som er berørte, slik at de kan klare å avdekke vold og følge opp de som har vært utsatt for det og de som har utsatt noen for vold og overgrep (Røsdal et al., 2019). Et hovedfunn som fremheves i rapporten er at vold og overgrep i nære relasjoner omtales mye i juridiske føringer i ulike lovverk, men det er lite snakk om kompetanse om vold. Forskerne peker også på at dersom det er mangler på kompetanse hos tjenestepersonellet, kan denne mangelen føre til problemer for de som berøres av handlingen (Røsdal et al., 2019).

Forskeren Bredal (2009) skriver at dersom en har manglende forståelse av andres kulturelle bakgrunn, vil dette fungere som et forstyrrende ledd når barnevernsarbeiderne tar sine vurderinger. Hun hevder at det er både for mye og lite hensyn til kultur i barnevernet og beskriver hvordan barnevernet blir kritisert for at de i saker som omhandler vold og overgrep, tar for mye hensyn og for lite hensyn. Kronikken til Ylvisaker & Rugkåsa (2012) viser også hvordan mange foreldre med minoritetsbakgrunn som erfarer at de ikke blir møtt med forståelse for deres verdiforskjeller, samt at disse foreldrene også frykter barnevernet mer enn det som er vanlig i det norske samfunnet (Ylvisaker & Rugkåsa, 2012; Ali, 2015). Det kommer frem at barnevernsarbeidere har en tendens til å se og behandle problemene til minoritetsfamilier som et uttrykk for deres kultur (Bredal, 2009; Berggrav, 2013). Aadnanes (2020) skriver også at fra et politisk hold er et av tiltakene for å kunne sikre at barn og unge blir beskyttet mot vold er å øke kompetanse i det offentlige tjenesteapparatet. Hun peker videre på at kompetanse handler om profesjonelles kunnskap og forståelse av et bestemt tema, herunder vold mot barn og unge, og det handler om ferdigheter og holdningsgrunnlag i møte med mennesker og deres problemer (Aadnanes, 2020). Bø (2010) presiserer at dersom barnevernsarbeidere fortsetter å legge mye vekt på familiens kultur og deres kulturforskjeller, vil dette medføre stigmatisering av familien, som igjen kan bidra til at

det oppstår kategorier som "oss" og "dem" (Berg, 2010; Østby, 2011; Paulsen, Thorshaug & Berg, 2014, ref. i Berg et al., 2017).

Berg et al., (2017) skriver at når kulturforskjeller brukes som en forklaring på forhold som ikke har noe med kultur å gjøre ender vi opp med å kulturalisere. De peker videre på at konsekvensen av dette kan være at kulturelle forklaringer overkommuniseres og andre forhold som kan være sentrale underkommuniseres. Et eksempel på dette kan være hvordan oppdragervold forstås som er kulturelt fenomen i etniske minoritetsfamilier, mens det er andre forklaringer på vold i majoritetsfamilier (Berg et al., 2017).

I artikkelen til Van der Weele & Fiecko (2020) skriver de at når en mangler kulturkompetanse så kan dette føre til feilvurderinger. Forskerne viser til Bufdir og Helsetilsynet som begge peker på manglende kulturkompetanse i barnevernet og at det er også manglende kultursensitivitet i de fleste minoritetssaker (Van der Weele & Fiecko, 2020).

4 Metode

Denne delen av oppgaven omhandler redegjørelsen av den vitenskapsteoretiske retning som har blitt brukt, samt metodiske valg og tilnærming som ble benyttet. Kapittelet vil starte med en kort presentasjon av min forforståelse, før den går inn på å forklare valg av metode.

Deretter vil en presentasjon av utvalg og gjennomgang av fremgangsmåte for å samle inn data bli lagt frem før beskrivelsen av analyseprosessen. Avslutningsvis fremstilles oppgavens validitet og reliabilitet før forklaring av de etiske aspektene.

4.1 Min forforståelse

Dalland (2020) fremhever at i en undersøkelse vil vi alltid ha fordommer eller forforståelse.

Det er ikke lett å stille med helt blanke ark og vi kan prøve å være så forutsetningsløst som vi ønsker når vi skal finne ut av et fenomen, men vi kan ikke la vær å ha visse tanker om det fenomenet (Dalland, 2020). Thomassen (2020) presiserer at gjennom det vi som enkeltindivider ser og opplever, vil hermeneutikken ta utgangspunkt i holdninger, tanker, følelser og verdier og i vårt møte med andre mennesker vil da den forforståelsen vi satt med i begynnelsen påvirke oss. Vi skal, ifølge Dalland (2020) være bevisst på våres forforståelse og gjøre rede for den i oppgaven.

For min del er det flere faktorer som kan spille en viktig rolle og som kan bidra til å påvirke min forforståelse. Jeg har ingen personlig erfaring med barnevernet som barn og har en mor som aldri har brukt denne metoden mot sine barn, men jeg kommer fra et land og har en kultur som tilsier at fysisk avstraffelse i barneoppdragelse er en nødvendig onde slik at barnet kan være respektfulle og være lydige mot deres foreldre. Flere av disse foreldrene som utøver en slik handling har selv også blitt oppdratt sånn og tenker at det er den rette måten å oppdra deres barn og argumenterer for at det ligge gode intensjoner bak det. I tillegg til dette har jeg også opp gjennom livet hørt mange forskjellige historier, både positive og negative, om etniske minoriteter og barnevernet, i tillegg til de personlige erfaringene jeg har opplevd. Dette har ført til at jeg har måtte flere ganger spurt meg selv om det faktisk stemmer at barnevernet kanskje ikke besitter god nok kompetanse og om de kanskje ikke er så sensitive i arbeide med andre mennesker med annen kulturellbakgrunn. Det er viktig at jeg er bevisst mine forforståelser slik at jeg kan forsøke å holde meg kritisk til mine empiri og min fortolkning av disse.

4.2 Fenomenologi

Intensjonen i denne oppgaven vil være å belyse erfaringene og perspektivene til ansatte innenfor det kommunale barnevernet. Dette vil si at som forsker skal kunne få frem deres tanker og opplevelser rundt min problemstilling, må en kunne klare å sette seg inn i deres livsverden og her vil en fenomenologisk tilnærming være relevant.

Vi kan ifølge Johannessen, Tufte & Christoffersen (2021) forstå fenomenologi som både en filosofi og et kvalitativt forskningsdesign. Fenomenologi kan føres tilbake til den tysk-østerrikske filosofen Edmund Husserl og kan beskrives som læren om begivenheten slik de "viser seg" eller slik de "fremstår" for mennesker gjennom sansene våres (Johannessen et al., 2021). Husserl var den første til å forsøke å beskrive livsverdenens struktur. Livsverden kan forklares som den verden vi kjenner og møter i dagliglivet. Husserls arbeid ble etter hvert videreført av Heidegger og Merleau-Ponty og det som de alle hadde til felles var at de belyser at for å forstå menneskene, var det viktig å først og fremst forstå relasjonen menneskene hadde til omverdenen og erkjenne at vi lever i en historisk, kulturell og sosial sammenheng (Fjelland, 1995, sitert i Johannessen et al., 2021).

Som et kvalitativt design vil en fenomenologisk tilnærming handle om at en utforsker og beskriver mennesker og deres erfaringer med og forståelse av et fenomen (Johannessen et al., 2021). Forskerne påpeker videre at vi må forstå mennesket dersom vi ønsker å forstå verden. Fenomenologiske studier etterforsker essensen i menneskers levde erfaringer. Som en forsker innenfor fenomenologisk studier vil en være ute etter å forstå hvordan mennesker skaper mening gjennom sine erfaringer, samt hvordan denne erfaringen overføres til bevissthet (Johannessen et al., 2021).

4.3 Kvalitativ tilnærming

Ettersom problemstillingen handler om "Hvordan arbeid barnevernsansatte med minoritetsforeldre som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen?", vil en kvalitativ tilnærming være hensiktsmessig for å besvare problemstillingen. Thagaard (2013) og Kvale og Brinkmann (2015) peker på at kvalitative tilnærminger har som mål å forstå ulike sider ved informantens dagligliv for å oppnå en forståelse av sosiale fenomener. Innenfor kvalitative metoder eksisterer det flere ulike fremgangsmåter en kan bruke for å få en forståelse. Forskeren kan enten bruke analyse av foreliggende tekster og visuelle uttrykksformer, analyse av audio- og videoopptak, observasjon eller intervju (Silverman, 2007 ref. i Thagaard, 2013). I denne oppgaven har det blitt benyttet kvalitativt forskningsintervju som fremgangsmåte for å innhente meg kunnskap og forståelse av fenomenet.

Brinkmann og Tanggaard (2012) skriver at intervju er den mest utbredte tilnærmingen kvalitativ forskning da det har blitt en vanlig måte å tilegne seg kunnskap om menneskers livshistorie, deres meninger, holdninger og opplevelser. Før en velger hvilken type intervjuform en ønsker, er det viktig å vite hva som er hensikten med studie, noe som er formulert i problemstilling (Kallio mfl., 2016, sitert i Jacobsen, 2021). Årsaken til dette er at et intervju kan ha ulike grader av åpenhet.

Vi kan skille mellom ulike typer intervjuformer, alt uavhengig av hvor strukturerte de er. Det finnes strukturerte intervjuer som inneholder mange styrende spørsmål fra intervjuerens side, ustrukturerte intervju der det er få planlagte spørsmål og semistrukturerte intervjuer som verken er åpne samtaler eller lukkede spørreskjemasamtale (Brinkmann & Tanggaard, 2021; Jacobsen, 2021).

Den intervjuformen jeg har valgt å bruke for å besvare problemstillingen er den semistrukturerte intervjuformen. Begrunnelsen for dette er at den vil bidra til at jeg som forsker får rom til å gå mer i dybden for å oppdage og kartlegge spennende sider ved det jeg ønsker å undersøke. En slik type intervjuform gjør også at det vil være fleksibilitet og rom for oppfølgingsspørsmål dersom det skulle være noen.

4.4 Utvalg av informanter

I starten av oppgaven var det en annen problemstilling enn det som er nå, i tillegg til at det også var en annen utvalg av informanter. Dette skyldes at de fleste daværende informanter trakk seg på grunn av kapasitet eller så svarte de ikke tilbake på e-poster.

For å rekruttere informanter for andre gang, ble det sendt ut flere e-poster og flere barneverntjenester i landet ble ringt, samt at tidligere klassekamerater fra bachelorstudiet og andre bekjente ble kontaktet. Ved å kun søke etter ansatte som jobber i barneverntjenesten og som jobber med etniske minoritetsfamilier, ble det gjort et strategisk utvalg. Tjora (2012) skriver at "hovedregelen for utvalg i kvalitative intervjustudier er at man velger informanter som av ulike grunner vil kunne uttale seg på en reflektert måte om det aktuelle temaet". Dette var også oppgavens to eneste inkluderingskriterer.

I e-postene som ble sendt ut, presenterte jeg meg selv, temaet og problemstillingen for oppgaven. Det tok et par uker før jeg fikk svar og jeg måtte flere ganger ta kontakt med de igjen. Da jeg trodde alt håp var borte, kom jeg i kontakt med en tidligere kollega som nå jobber i barneverntjenesten som fortalte at noen av kollegaene hennes syntes at temaet og problemstillingen min hørtet interessant ut og de ønsket å stille til intervju. To dager før jeg skulle ha intervju med en av kollegaene til min tidligere kollega, fikk jeg e-post på at hen ikke hadde mulighet lenger til å delta.

Det tok en uke, før jeg endelig fikk svar fra noen. De fleste barneverntjenestene svarte tilbake at de dessverre ikke hadde kapasitet eller at de allerede hadde sagt ja til andre masteroppgave. Noen av barneverntjenestene svarte imidlertid at de kunne bistå og jeg tok kontakt med en gang til de som meldte seg frivillig til å stille som informanter via e-post. Jeg hadde også tidligere søkt om godkjenning fra NSD slik at jeg kunne gjennomføre intervjuene mine, men ettersom jeg var nødt til å forandre på problemstillingen og utvalget av

informanter, måtte jeg søke på nytt. Det tok ikke lang tid etter at jeg søkte, før jeg fikk godkjenningen og begynte å intervju informantene.

4.5 Gjennomføring av intervjuene

Når en skal gjennomføre et intervju er det syv faser som Kvale & Brinkmann (2015) skriver at vi må komme oss gjennom og disse er tematisering, design, intervjuet, transkripsjon, analyse, verifikasjon og rapportering. Dette er noe som jeg har gjort gjennom oppgaven ved å velge temaet og problemstillingen for oppgaven, ved å planlegge hvordan jeg skulle gå frem til å besvare problemstillingen og skrive utarbeidet en intervjuguide. I de andre stegene gjennomførte jeg intervjuene mine, transkriberte de og analysert dem. Til slutt måtte jeg vise gyldigheten i oppgaven min ut ifra mine intervjuer med informantene mine og vise hvor pålitelig min undersøkelse var.

Da jeg sendte e-poster til ulike barneverntjenester i landet, la jeg som vedlegg et informasjonsskriv som forklarte hva oppgaven handlet om, anonymisering, lydopptak og retten til å trekke seg når som helst dersom de skulle ønske det. Da jeg fikk tilbakemelding om hvem som ville stille til intervju, sendte jeg over intervjuguiden jeg hadde utarbeidet. Begrunnelsen for at jeg valgte å sende over intervjuguiden før intervjuene var fordi jeg ønsket at informantene skulle få tid og mulighet til å forberede seg og kanskje skrive ned noen stikkord dersom det var nødvendig. Dette var også et strategisk valg som jeg tok, fordi jeg tenkte at dersom de fikk forberede seg på forhånd, kunne de da komme med mye nyttige informasjoners dersom de fikk se spørsmålene og tenke seg godt om.

Før jeg skulle gjennomføre det første intervjuet, var jeg svært spent, til tross for at jeg kjente min informant 1 veldig godt. Hun er en god venninne og en tidligere klassekamerat fra barnevernstudiet. Jeg har valgt å kalle henne for Tara. Hun jobber i barneverntjenesten og har jobbet der i to nesten tre år nå. Hun startet i tiltaksteamet og jobbet med det i et halvt år før hun gikk over til undersøkelsesteamet og var der i 1 år. Nå er hun tilbake på tiltaksteamet. På grunn av hvor i landet hun bor, var vi nødt til å gjennomføre intervjuet digitalt, noe som ikke var et problem for noen av oss.

Da vi gjennomførte intervjuet oppdaget både hun og jeg at selv om hun hadde lest gjennom intervjuguiden, hadde hun forberedt seg slik jeg skulle ønske hun hadde. Hun klarte å svare på spørsmålene jeg stilte, men det var noen hun måtte tenke lenge på og ikke hadde noe konkret svar på. Jeg var redd for hvordan dette ville påvirke empiriene og begynte å tenke gjennom hvorvidt jeg ønsket å bruke henne som informant. Heldigvis kom hun med ideen om at vi kunne ta intervjuet på nytt ved en senere anledning, slik at hun kunne notere seg et par stikkord.

Fire dager etter første intervjuet, gjennomførte vi det andre. Denne gangen var hun godt forberedt og bidro med mye gode innspill. Intervjuet varte i 1time og 14minutter, til tross for at det sto mellom 45minutter til 1time i informasjonsskrivet.

I det andre intervjuet mitt, møtte jeg informanten min på en kafe etter hennes ønske. Dette var jeg litt bekymret for med tanke på at det alltid sitter mange på kafeer som skravler og jeg var redd for hvordan det ville gå med lydopptaket mitt. Heldigvis var det ikke mange der da møtet var tidlig på morgen. Denne informanten jobber i barneverntjenesten og har jobbet der i 4år. Hun jobbet som saksbehandler og har nå en todelt stilling, der hun jobber som foreldreveileder og kulturtolk. Jeg har valgt å kalle henne Kristine.

Under intervjuet opplevde jeg at dette var en informant som virkelig kunne det hun snakket om. Hun hadde printet ut intervjuguiden og fortalte at hun også hadde øvd litt og skrevet ned et par stikkord slik at hun ikke skulle glemme det hun skulle si. Dette må jeg si var noe som jeg var veldig fornøyd med. Intervjuet hadde en god flyt og jeg fikk stilt et par oppfølgingsspørsmål. Jeg begynte også med å notere med viktig punkter samtidig som jeg hadde lydopptak. Årsaken til at jeg valgte å notere samtidig var at jeg ikke skulle glemme noe og jeg skrev ned mine tanker rundt det som ble snakket om, noe som også bidro til at jeg kunne stille oppfølgingsspørsmål.

Det tredje intervjuet hadde jeg samme dag som det andre. Informanten er utdannet fagarbeider, med barn og ungdomsarbeider i bunn også har hun bachelor i barnevern i et flerkulturelt samfunn og master i sosialfag. Hun har jobbet i barneverntjenesten i totalt 5år. Jeg vil i oppgaven kalle hun for Clara.

I møtet med Clara, kom hun også forberedt til intervjuet og hadde printet ut og notert ned noen punkter. Hun hadde mye erfaring og kunne godt det hun snakket om og om oppgavens tema. Etter å ha nå gjennomført to intervjuer, følte jeg at jeg var nå rustet til dette.

Det fjerde intervjuet gjennomførte jeg digitalt over teams da informanten bodde et stykke unna. Jeg har valgt å kalle hun for Sara. Hun er utdannet førskolelærer og har master i flerkulturelt forebyggende arbeid med barn og unge, i tillegg til at hun har tatt en videreutdanning i minoritetskompetanse i barnevernet. Hun har jobbet i barneverntjenesten i 6 år og jobber nå som familieveileder.

4.6 Transkribering

Ifølge Kvale & Brinkmann (2015) handler transkribering om å transformere, skifte fra en form til en annen. Når jeg transkriberer mine intervjuer fra talespråk til skriftspråk, vil disse samtalene være strukturert slik at de blir bedre egnet for analyse (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg transkriberte alle mine intervjuer samme dag som jeg hadde intervjuet, bortsett fra de jeg hadde samme dag. Der tok jeg kun ett intervju samme dag og det andre rett etter at jeg var ferdig. Det var viktig at jeg transkriberte intervjuene samme dag fordi da jeg transkriberte gjorde jeg meg nye tanker rundt samtalene. Jeg kom på spørsmål jeg skulle ha stilt som jeg ikke gjorde, og det bidro til at jeg ble mer nysgjerrig til neste intervju. Det var også viktig at jeg som forsker transkriberte intervjuene selv da dette sikrer de mange detaljene som er relevante for analysen min (Kvale & Brinkmann, 2015).

Transkriberingen var en lang, omfattende og tidskrevende prosess. Jeg brukte flere timer på å transkribere intervjuer som var litt over 1 time og måtte ta en del pauser. Under prosessen transkriberte jeg det som jeg anså som viktig og relevant for analysen min, og valgte å ikke skrive ned der det var nøling, latter, pauser etc.

Etter transkriberingen satt jeg nå igjen med mange tekster, som da skulle være mine empiriske data. Det var ikke bare tidskrevende å transkribere, men det var også en tidskrevende prosess å sitte og lese alle tekstene. Dette var en viktig del av analyse prosessen fordi det var behjelpelig for meg å vite hva jeg ønsket å kode og kategorisere.

4.7 Analyse

Johannessen, Rafoss & Rasmussen (2021) skriver at i en kvalitativ analyse så analyserer vi kvalitative data og at å analysere er å lete i data etter svar på spørsmål. Johannessen, Tufte & Christoffersen (2021) beskriver også det å analysere som å dele noe opp i biter eller elementer.

I denne oppgaven er det blitt benyttet tematisk analyse som en kvalitativ metode. Som vi kan lese ut fra navnet på metoden, handler tematisk analyse om å se etter temaer i dataene våre. Det skal bidra med å identifisere, analysere og rapportere ulike mønstre, temaer & kategorier som befinner seg i datamaterialet (Johannessen, Rafoss & Rasmussen, 2021). Begrunnelsen for at jeg har valgt å bruke denne metoden for å analysere datamaterialet mitt er fordi det skal hjelpe meg til å kunne både organisere og beskrive data på effektiv måte. Analysen tok utgangspunkt i Johannessen et al., (2021) sin fire ulike trinn og disse skal jeg beskrive steg for steg.

4.7.1 Forberedelse

Dette er det første trinnet i en tematisk analyse og det er her en ifølge Johannessen, Rafoss & Rasmussen (2021), skaffer til veie og får oversikt over data. I min forberedelse til analysen, transkriberte jeg alle mine lydfiler fra muntlig til skriftlig. Da dette var gjort, satt jeg igjen med maskinskreven tekst på flere sider. Det var viktig for meg nå som forsker å gjøre meg godt kjent med datamaterialet som jeg hadde nå fått i starten av analysen. Som tidligere nevnt var det å transkribere en omfattende og tidskrevende prosess, men det var også tidskrevende å lese gjennom alle tekstene. Jeg måtte allikevel gjennomføre dette da det skulle hjelpe meg til å skaffe en god oversikt over datamaterialet.

Under arbeidet med denne fasen, skrev jeg ned et par viktig punkter og noterte også når jeg var ferdig med å lese gjennom stoffet. Begrunnelsen for dette var for min egen del som forsker å kunne gjøre meg noen tanker om hva jeg faktisk tenker om materialet jeg sitter med som helhet. Dette er også noe som Johannessen, Rafoss & Rasmussen (2021) anbefaler.

4.7.2 Koding

Dette er trinn 2 i analyseprosessen og her handler det om å fremheve og sette ord på viktige poeng i datamaterialet (Johannessen, Rafoss & Rasmussen, 2021). Da jeg jobbet med dette trinnet var det viktig at jeg hadde en åpen holdning til materialet, for det bidro til at jeg var mer fokusert på å lete etter temaer som var gjentakende og relevante for besvarelsen av

oppgaven problemstilling. Jeg fokuserte også på å lete etter det som var likt og ulikt blant det informantene fortalte om i intervjuene, slik som for eksempel hvordan de arbeidet, holdninger de hadde, hva som var viktig og ikke viktig osv. Johannessen et al., (2021) skriver at det første en bør gjøre når en koder er å streke under, ringe rundt eller markere på andre måter viktige poeng. Da jeg leste materialet mitt, markerte jeg ulike utsagn og temaer ved å bruke ulike farger. Fargene jeg valgte å bruke var oransje, grønn, lilla og gul. Jeg brukte oransje fargen til å markere ulike utsagn, grønn til sentrale informasjon, gul for arbeidsmåter og lilla for opplevelser. Ved å benytte meg av fargene, bisto dette meg å gjøre det lettere for meg å gå tilbake til stoffet og reflektere, samt skaffe oversikt over ulike temaer som informantene uttrykte seg om.

En annen ting som jeg også gjorde mens jeg leste gjennom var å oppsummere viktige poenger. Dette gjorde jeg ved å skrive stikkord i marginen ved siden av hvert poeng. Jeg trakk ut hovedessensen fra ulike utsagn og skrev stikkordoppsummering.

4.7.3 Kategorisering

Når en er ferdig med å kode materialet grundig, går man videre til det tredje trinnet som er kategorisering. Dette kan forstås som å sortere datamaterialet i mer overordnede kategorier, og det er disse kategoriene som da blir funnene våre og som vi kan rapportere om i resultatdelen (Johannessen et al., 2021). Da jeg var ferdig med å kategorisere, satt jeg igjen med kategoriene faglig forståelser, holdninger og arbeidsmåter, som vil være hovedkategoriene. For å gjøre det mer spesifikt har jeg også laget underkategorier. I kategorien utfordringer har jeg ulike forståelser, kommunikasjon og bruk av tolk som underkategorier. I kategorien holdninger har jeg barnevernets kulturkompetanse og kultursensitivitet og i den siste kategorien har jeg valgt å fokusere på arbeidsmåter med minoritetsfamilier der det er mistanke om vold, herunder veiledning av foreldrene.

4.8 Validitet og reliabilitet

Ifølge Dalland (2020) handler validitet om hvorvidt metode er egnet å undersøke det fenomenet som skal undersøkes. Thagaard (2013) skriver at en må vurdere validitet ved å undre seg om resultatene av undersøkelsen representerer den virkeligheten som har blitt studert. Når det gjelder mitt forskningsprosjekt kan jeg si at jeg har prøvd å styrke validiteten

ved å ta strategisk utvalg som utvalgsmetode. I denne oppgaven ønsket jeg å ha flere en fire informanter slik at jeg kunne forstå hvordan flere barneverntjenester arbeider med oppgavens problemstilling, men dessverre ble det ikke slik jeg ønsket. Til tross for dette, kan jeg allikevel si at jeg klarte å gjennomføre fire intervjuer med ansatte fra fire forskjellige barneverntjenester rundt omkring i landet og med ulike etnisk tilhørighet. To av informantene hadde minoritetsbakgrunn og 2 hadde majoritetsbakgrunn, i tillegg til at de alle jobbet innenfor barneverntjenesten og med saker som omhandlet etniske minoriteter. Dette gjorde også at jeg anså det som et godt grunnlag for at alle informantene kunne dele sine erfaringer og meninger knyttet til min problemstilling. Jeg sendte også over som nevnt tidligere over intervjuguiden slik at de kunne stille forberedt til intervjuet. Under intervjuene ble det også stilt konkrete spørsmål relatert i problemstillingen slik at de svarene som kom frem var svar som kunne måles.

Reliabilitet betyr pålitelighet eller troverdighet, og dette forklarer Dalland (2020) handler om forskningsresultatene konsistens og troverdighet. Med andre ord, kan vi si at reliabilitet handler om hvorvidt undersøkelsen som jeg har gjennomført kan stoles på. Johannessen, Tuft & Christoffersen (2010) skriver at reliabiliteten kan knyttet til nøyaktigheten av data som er samlet inn, hvilket data som brukes, måten det ble samlet inn og hvordan en jobber med dataene. Thagaard (2013) fremhever at forskerens fremgangsmåter ved innsamling og analysing av datamaterialet legges vekt på når det kommer til å oppnå reliabilitet. Den måten jeg har forsøkt å styrke påliteligheten til mitt prosjekt er ved å gi en detaljert beskrivelse av det metodiske valget som har blitt gjort, analyse av den og valg av teori. I tillegg til dette har jeg også vært klar over min egen forforståelse.

4.9 Etiske hensyn

Det første jeg gjorde i starten av prosjektet var å melde prosjektet til Norsk Samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). Som nevnt tidligere måtte jeg melde inn to prosjekter da jeg hadde to forskjellige problemstillinger og dette var noe som førte til at det tok litt lengre tid før jeg fikk godkjenning. Jeg måtte melde inn forandringer og måtte også ta kontakt med den som var behandleren for prosjektet fra NSD slik at jeg fikk godkjenningen i tide. Når dette var på plass, var det bare å ta kontakt med informantene og søke om samtykke fra dem. Dette gjorde jeg i form av å utarbeide et informasjonsskriv som beskrev

detaljert hva prosjektet handlet om, hva jeg ønsket å utforske etter og tillatelse av bruk av lydopptak.

Noe annet som det også var viktig å ta hensyn til var det med konfidensialitet. Dette er et grunnprinsipp for en etisk forsvarlig forskningspraksis (Thagaard, 2013). Begrunnelsen for at dette tas opp handler om hvordan jeg behandlet og oppbevarte informasjonene jeg fikk fra mine informanter. Som nevnt ovenfor brukte jeg lydopptak og skrev ned notater på ipaden min. Til tross for at jeg hadde fått samtykke fra informantene, var det også viktig og svært nødvendig at disse ble behandlet med respekt og sikret slik at ingen andre fikk høre lydopptakene eller se notatene. I perioden jeg gjennomførte intervjuene, transkriberte lydopptakene og leverte oppgaven, hadde jeg byttet passord på både mobilen, ipaden og PCen. Disse ble selvfølgelig også slettet med engang jeg ikke hadde bruk for dem lenger. I oppgaven anonymiserte jeg også informantene og valgt å kalle dem for Tara, Kristine, Clara & Sara og valgte å ikke skrive hvor i landet de arbeider.

5 Teoretiske perspektiv

Jeg skal i dette kapitlet redegjøre for flere teoretiske aspekter og fenomener som jeg anser som relevante for problemstillingen min.

5.1 Vold

Vi kan forstå vold som et relasjonelt fenomen og vold mot barn kan ha ulik alvorlighetsgrad og ulike former (Lillevik, 2016). Lillevik & Øien (2014 ref. i Lillevik, 2016) skriver at vold innebærer bruken av fysisk makt og å ha kontroll over noen. Når vi forsøker å definere hva vold er, kan det oppstå noen problematiske utfordringer. Dersom voldsforståelsen blir for snever, kan vi miste viktige sider ved vold, men blir voldsdefinisjonen vid kan den miste sin avgrensende verdi (Heltne & Steinsvåg, 2011 ref. i Lillevik, 2016). Berggrav (2013) skriver at det er store kulturelle variasjoner i hva som defineres som vold, og det finnes flere forståelser og inndeler av voldsbegrepet.

Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer vold på følgende måte "The intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a high likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment or deprivation (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi &

Lozano, 2002 ref. i Lillevik, 2016). Ut ifra denne definisjonen kan vi se at det dekkes et vidt spekter av ulike former for vold. Både trusler om og faktisk bruk av fysisk makt inkluderes i denne definisjonen og det legges også vekt på at handlingen har en intensjon og at det resulterer i død, fysisk eller psykisk skade eller mangelfull utvikling (Lillevik, 2016).

Per Isdal introduserte i år 2000 en definisjon av vold og han påpekte at "vold er en handling rettet mot et annet menneske, som gjennom denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutter å gjøre noe den vil" (Isdal ref. i Lillevik, 2019). Det som er annerledes med denne definisjonen sammenlignet med den første er at denne mangler den intensjonelle komponenten som ligger til grunn i definisjonen til verdens helseorganisasjon, der utgangspunktet knyttes til handlinger som utføres med hensikt (Lillevik, 2016). Isdal sin definisjon inneholder allikevel mange viktige elementer. Den ser bort fra objektive beskrivelser av handlinger som verbal trussel, språk etc. Og retter heller fokuset mot subjektive opplevelser (Lillevik, 2016). Han er opptatt av at det er graden av kontroll over den andre som avgjør alvorlighetsgraden. Noe som da vil si at volden kan være svært alvorlig selv om den ikke påfører fysisk skade. Denne definisjonen av vold favner på en god måte voldens kompleksitet, der også psykologiske virkninger av volden blir tydelig (Lillevik, 2016).

5.2 Oppdragervold

I alle kulturer vil det finnes ulike måter foreldrene har omsorg for barna deres på. Ifølge Rugkåsa et al., (2017) er det norske samfunnet barnesentrert som da vil si at barnet har utstrakte individuelle rettigheter og skal betraktes som aktører i eget liv. Dersom andre foreldre, som for eksempel minoritetsforeldre, skulle ha et annet syn på barn, deres barndom og oppdragelsen av barn, vil de risikere å bli vurdert som å være lite barneorientert og lite omsorgsfulle (Hennum, 2015, sitert i Rugkåsa et al., 2017).

Betegnelsen oppdragervold har gjennom de siste årene blitt brukt der fysisk avstraffelse er en del av oppdragelsen for å regulere eller korrigere barn (Kvello, 2016). Kvello presiserer at begrepet oppdragervold har oppstått som en konsekvens av den oppdragerpraksisen som immigranter har tatt med seg fra land der utøvelsen av fysisk avstraffelse er tillat (Kvello,2016).

Forskerne Straus & Donnelly (2001 ref. i Berggrav, 2013) hevder at vi kan forstå oppdragervold som bruk av vold mot kroppen med sikte på å påføre barnet smerte, men ikke skade, med den hensikt å korrigere eller kontrollere barnets oppførsel. UNICEF definerer fysisk oppdragervold som slag, klaps og ris med hånd eller gjenstander. Det kan også handle om å sparke, riste, kaste, klype, bite, lugge og gi barnet ørefik (Pinheiro, 2006). Ifølge Van der Weele, Castro og Ansar (2011) kan vi dele oppdragervold inn i to hovedkategorier, nemlig instrumentell (begrensende/målrettet) og emosjonell (impulsiv) vold. Berggrav (2013) skriver at oppdragervold kan kategoriseres som instrumentell vold, som vil si at det er den type vold som er kontrollert og brukes bevisst for å disiplinere, rettlede og oppdra barnet. Kvello (2016) peker også på at i kulturer der fysisk avstraffelse er vanlig, forekommer den oftest hos de som tiltror seg eller som har erfart å ha svake ferdigheter i å regulere barnet.

Toleranse for fysisk vold er ofte annerledes i etniske minoritetsfamilier enn i norsk kulturell kontekst (Jørgensen & Van der Weele, 2009). Forskerne skriver at mange som utøver vold ikke forstår at handlingen er i strid med norsk lov, til tross for at de vet at voldsutøvelse i familien er forbudt i Norge. De mener at årsaken til dette kan være at det som oppfattes som vold er avhengig av kultur og kontekst, i tillegg til at mange inkluderer kun handlinger som gir fysisk skade i sitt voldsbegrep (Malley-Morrison, 2004, ref. i Jørgensen & Van der Weele, 2009). En konsekvens av en slik tankegang kan være at den som utsettes for volden tolererer mer av det vi opplever som vold og ser på det som normalt eller noe de må befinne seg i (Jørgensen & Van der Weele, 2009).

Noen av de etniske minoritetsfamiliene som er bosatt i Norge har sin opprinnelse fra land der fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen er vanlig. Det blir da heller ikke ansett som vold, men heller som disiplin (Jørgensen & Van der Weele, 2009). Det pekes på at i møte med oppdragelsesvold i familier med etnisk minoritetsbakgrunn, er det nødvendig å ha kunnskap. Det anses å være viktig at en ikke overreagerer og ser på mild oppdragelsesvold alene som et tegn på et alvorlig voldsproblem (Jørgensen & Van der Weele, 2009). Det er også viktig å presisere at mange etniske minoritetsfamilier mangler kunnskap om hvorvidt fysisk avstraffelse i Norge er lovlig eller ikke. I tillegg mangler de fleste også informasjon og

kunnskap om andre alternative metoder for grensesetting og oppdragelse (Jørgensen & Van der Weele, 2009). Flere forklarer at de opplever det som vanskelig å oppdra et barn i Norge på grunn av at konteksten er så annerledes fra deres egen oppvekst og at endrede familiestrukturer bidrar til at mange roller i oppdragelsen blir borte (Jørgensen & Van der Weele, 2009).

5.3 Konsekvensen av oppdragervold

Forskerne Schenck mfl. (2000 ref. i Kvello, 2016) mener at fysisk avstraffelse både er en unødvendig og uetisk handling for å kunne styre barn. Fysisk avstraffelse kan ha negative konsekvenser for barn og alle typer fysisk avstraffelse kan variere fra mildt til svært smertefullt (Berggrav, 2013; Kvello, 2016). En av de største skadevirkningene som oppstår på grunn av bruken av fysisk avstraffelse er frykt. Dersom barnet konstant må leve med frykt vil dette føre til at barnets hjerne programmeres til å handle på ulike måter som de vil anse som nødvendig for å overleve (Van der Weele et al., 2011). Frykt kan også forstyrre barnets evne til å gå inn i et trygt samspill med andre mennesker (Berggrav, 2013).

Sunil Loona henviser til en undersøkelse som ble gjennomført av Jennifer Lansford i 2005 som handlet om konsekvensene av fysisk avstraffelse mot barn i seks forskjellige land. Det kom frem i undersøkelsen at når et barn, i alle land, gjennomgår et høyt nivå av fysisk avstraffelse, kan dette føre til at problemer som angst, redsel og aggresjon oppstår, men Lansford (2005) mente også at i land der fysisk avstraffelse ble sett på som en normal oppdragelse, ville disse barna ha noe mindre tilpasningsproblemer (Lansford, 2005 ref. i Manum, 2015).

5.4 Årsaker til voldutøvelsen

Jørgensen og Van der Weele (2009) skriver at det er viktig å vite årsakene til hvorfor foreldre tyr til vold i oppdragelsesøyemed. Hvorfor noen utøver vold i hjemmet kan være sammensatt og kompleks. De mener i tillegg at vold kan forklares ut fra individuelle faktorer eller gruppe- og samfunnsfaktorer. Vi har også faktorer som er relatert til selv å ha opplevd voldsbruk; vold avler ofte vold (Jørgensen & Van der Weele, 2009). Fjelltun (2016) skriver også at det er stor forskjell i hva man definerer som vold og at i mange steder regnes fortsatt fysisk disiplinering som en nødvendig del av oppdragelsen, noe som også avspeiler seg i enkelte lands lovgivning. Hun peker videre på at når foreldre flytter fra et annet land og ikke

lenger har sine kollektive støtte, samt at de kan ha stress og traumer relatert til migrasjon, kan risikoen for at voldelig oppdragelse utvikler seg til mishandling øke (Fjelltun, 2016). Berg & Paulsen (2015) belyser at årsaker til dette kan skyldes kulturelle- og minoritetsfaktorer, levekårsfaktorer som for eksempel sosioøkonomiske forhold, psykisk helse eller så kan det også være flyktnings relaterte faktorer som flukt, krig og eksil. Kvello (2016) skriver i tillegg at foreldre som praktiserer utstrakt bruk av fysisk avstraffelse av barn, har i sin egen oppvekst selv vært utsatt for omsorgssvikt, mishandling eller overgrep. Disse foreldrene står oftest utenfor ordinært samfunnsliv, de har lav sosial klassesilhørighet, preges av relativ fattigdom, har mange barn, er enten aleneforeldre, ikke er i ordinært arbeid og er en del av første eller andre generasjons immigranter (Eide mfl., 2009; Khoury-Kassabri mfl., 2014; Romero-Martinez mfl., 2014 ref. i Kvello, 2016).

Bruk av vold forekommer i alle samfunnslag og miljøer, men vanskelige levekår er en sårbarhetsfaktor (Fjelltun, 2016). Marianne Skytte (2014) påpeker at foreldrenes sosioøkonomiske faktorer er viktig og avgjørende for om de klarer å skape gode rammer rundt oppveksten til barnet. Blant lavinntektsfamilier, viser statistikk sentralbyrå (2021) at de som oftest er overrepresentert er minoritetsfamilier. Sommerfeldt, Haugen og Øverlien (2014) argumenterer også i sin rapport at levekårene til minoritetsfamilier er en faktor som er viktigere enn kultur når en skal forklare hvorfor minoritetsbarn er mer utsatt for vold fra sine omsorgspersoner enn majoritetsbarn. Forskerne peker videre på at familiens livssituasjon kan påvirke samspillet mellom foreldre og barnet fordi dersom foreldrene opplever stress kan de få lite overskudd til samvær med barna (Sommerfeldt, Haugen & Øverlien, 2014). For å få en bredere forståelse av hvordan foreldres levekårsfaktor kan påvirke barnet, kan vi se på modellen til den russisk-amerikanske psykologen Urie Bronfenbrenner. Han utviklet en modell som består av sosiale systemer som skulle representere utvidelser av hvordan et individs miljø blir påvirket, men også hvordan de systemene blir påvirket av de andre systemene rundt. Eksosystemet er systemet barnet ikke befinner seg i, men som allikevel blir påvirket av. Som nevnt tidligere har foreldrenes arbeidsforhold en rolle å spille i barnets liv. Barnet er ikke til stede på arbeidsplassen, men dersom far eller mor har en jobb som er dårlig betalt kan dette resultere i dårlig økonomi for

familien som igjen kan bidra til frustrasjon og øke risikoen for voldsbruk (Gulbrandsen, 2006).

I tillegg til levekårsfaktor, kan det også være flyktningsspesifikke utfordringer. Dette kan handle om de psykiske belastningene som følge av krig, flukt og mulige traumbakgrunn (Berg et al., 2017; Berg & Paulsen, 2021). Foreldrene kan slite med psykiske lidelser, rusavhengighet etc., som kan føre til frustrasjon og denne frustrasjonen kan resultere i fysisk utløp som går utover barnet (Berg et al., 2017; Berg & Paulsen, 2021).

5.5 Kultur

Når vi tilegner oss normer og verdier, vil dette påvirke hvordan vi tenker og oppfører oss i et samfunn. Rugkåsa, Ylvisaker & Eide (2017) skriver at det er en enighet om at når det kommer til arbeidet med etniske minoritetsfamilier så kreves det kunnskap og kompetanse om andres kulturer og ferdigheter om å vise forståelse av både likheter og forskjeller mellom kulturer. Men hva er egentlig kultur?

Dette er et begrep som for mange vil være vanskelig å sette en presis definisjon på. Ifølge Eriksen & Sajjad (2016) kan kultur defineres på mange ulike måter. De henvender seg til antropologen Edward Taylor sin definisjon som tilsier at kultur "er den komplekse helhet som består av kunnskaper, trosformer, kunst, moral, jus og skikker, foruten alle de øvrige ferdigheter og vaner et menneske tilegnet seg medlem av et samfunn" (Taylor ref. i Eriksen & Sajjad, 2016). Kultur skaper både likheter og forskjeller mellom mennesker og bidrar til at mennesker er i stand til å kommunisere med hverandre. Det overføres også fra generasjon til generasjon, noe som gjør at kultur får et forandringsaspekt også. Kultur er allmennmenneskelig (Eriksen & Sajjad, 2016, ref. i Rugkåsa et al., 2017).

5.6 Etnosentrisme og Kulturrelativisme

To begreper som representerer ulike syn på kultur, er kulturrelativisme og etnosentrisme. Vi kan forstå etnosentrisme som en holdning en har der man setter sin egen kultur i sentrum og ser verden fra sitt eget kulturelle ståsted (Javo, 2010). Her vil en forstå sin egen kultur

som universell og vil også mene at andre mennesker burde dele de samme kulturelle normene og verdier (Javo, 2010).

Kulturrelativisme derimot anses å være det motsatte av etnosentrisme. Begrepet innebærer at en har holdninger om dreier seg om at individs handlinger, meninger og tro må forstås ut ifra dets egne kulturelle forutsetninger og premisser (Javo, 2010). Med denne holdningen, mener forskeren at det ikke finnes en universell kultur og ingen "gullstandard" som andre kulturer kan måles opp mot. Istedenfor vil en kulturrelativistisk holdning bidra til at man frigjør seg fra sin ubevisste binding til egen kultur (Javo, 2010).

5.7 Barneoppdragelse i individualistiske og kollektivistiske kulturer

Keller et al., (2006 ref. i Javo, 2010) skriver at foreldres etnoteorier og oppdragelsesmål henger sammen med de overordnede verdisystemene som er dominerende i de kulturene de kommer fra. Som nevnt tidligere vil oppdragelsesformer som dannes av foreldres etnoteorier og kulturelle verdier, være funksjonelle og nyttige for et barns utvikling innenfor en kultur, men kan være lite funksjonell og betraktes som umoralsk i en annen (Javo, 2010). For å forstå hvordan oppdragelse i ulike kulturer fungerer, må vi ha kunnskap om hvordan kulturelle dimensjoner som individualisme og kollektivismen spiller seg ut på individnivået. Skytte (2019) fremhever at en må alltid være forberedt til å arbeide med mennesker med forskjellige livssyn.

Javo (2010) og Skytte (2019) trekker fram at målet for oppdragelsen i kulturer som er dominert av individualistiske verdier vil være at barnet skal bli i stand til å klare seg selv. Her legges det vekt på at individet oppdras med bevissthet om at hun eller han selv står ansvarlig for sitt eget liv og at de har lov til å gjøre som de selv ønsker (Javo 2010; Skytte, 2019).

Innenfor en kollektivistisk orientert kulturramme derimot dreier oppdragelsen av barn mer om å veve barnet inn i et nett av relasjoner og forpliktelser overfor andre (Greenfield & Suzuki, 1998, ref. i Javo, 2010). Her vil hele den utvidede familien utgjøre den faste rammen rundt livet og de vil delta aktivt i oppdragelsen (Javo, 2010; Skytte, 2019). I et kollektivistisk samfunn vil barnet ha et lykkelig liv dersom familien som helhet fungerer godt og barn oppdras til å verdsette familien (Skytte, 2019). Barna må derfor ta ulike avgjørelser som er ut

ifra hensynet til kollektivet, og dersom dette ikke blir gjort, vil det ikke bli godt mottatt av gruppen (Aadnesen & Hærem, 2007).

Mellom disse samfunnene kan vi se hva som er hovedforskjellen og dette vil være respekt og hensyn til den enkelte versus kollektivet. I tillegg til dette, er det forskjeller i hensyn til regler for atferd, autoritet, sanksjoner og moralens mål. Smette & Rosten (2019) peker på at når en setter grenser vil det definere rammene for hva barn og unge kan gjøre. Det kan forstås som både et uttrykk for foreldrekjærlighet og som en side av deres autoritetspraksis (Hennum, 2002, ref. i Smette & Rosten, 2019). I tillegg kan grensesettingen oppfattes som begrensende og hemmende dersom det hindrer barnet i å gjøre noe de ønsker og som anses å være viktig for livsutfoldelsen deres eller hvis det innebærer urimelige sanksjoner (Smette & Rosten, 2019).

Aadnesen og Hærem (2007) skriver at "disse grunnleggende forskjellene i livssynene kan få betydning for holdningen til og formålet med avstraffelsen av barn". Her påpekes det på at dersom det er en individualistisk orientert oppdragelse som ligger til grunn for at barns straffes er dette til hensyn for at de skal internalisere moralske holdninger og at de skal føle på skyld. Hvis barn på den andre siden straffes innenfor kollektivismen er det som regel basert på grunn av at de har gjort en handling som kan påføre storfamilien skam. Det trekkes også frem at årsaken til dette er fordi det ikke bare er barnet som utsettes for kritikk fra andre, men hele familien (Aadnesen & Hærem, 2007).

5.8 Kulturkompetanse og kultursensitivitet

Ifølge Holm-Hansen, Haaland og Myrvold (2007) bør barnevernsarbeidere tilegne seg kunnskap (kulturkompetanse) og utvikle arbeidsmåter (kultursensitivitet) for å håndtere møtet med ikke-vestlige innvandrere. Qureshi (2009) skriver at selv om kultursensitivitet innebærer kulturell kompetanse, betyr ikke begrepene det samme. Istedenfor handler kultursensitivitet om innstillinger og arbeidsmåter, mens kulturkompetanse dreier seg om konkrete kunnskaper om ikke-vestlige innvandrere og etniske minoriteter (Holm-Hansen, Haaland & Myrvold, 2007).

Både Bø (2010), Holm-Hansen et al., (2007), Kriz og Skivenes (2010), Paulsen et al., (2014); Qureshi (2009) og Aadnesen (2012) fremhever at innenfor det flerkulturelle barnevernet anses kultursensitivitet som et nøkkelbegrep. Dette vil si at i deres møte med etniske minoritetsfamilier vil det både være nødvendig med kultursensitivitet, samtidig som et ettertraktet kompetansebehov blant saksbehandlerne. I mange debatter har det dukket opp spørsmålet om barnevernet har tatt for mye eller for lite hensyn til kultur i arbeidet med etniske minoritetsfamilier. Disse anklagelsene baserer seg på at ansatte ikke har bred nok forståelse for kulturen til familiene, og når det ikke er nok kunnskap kan det føre til at utfordringer som mistillit oppstår og barnevernet kan gripe for raskt inn (Norsk Innvandrforum & Ali, 2013; Berg & Paulsen, 2021). Som Bredal (2009) belyser, kritiseres det norske barnevernet for å både ha for høye og for lave intervensjonsterskler (Bredal, 2009, ref. i Fylkesnes, Iversen, Bjørknes og Nygren, 2015).

Qureshi (2009) påpeker at kultursensitivitet består av ordene kultur og sensitivitet og at det innebærer å være sensitiv overfor andre kulturer. Han fremhever videre at det vektlegges økt fokus på kultur gjennom kunnskap, forståelse og bevissthet i arbeid med mennesker generelt og etniske minoriteter spesielt. En praktiserer kultursensitivitet ved å vise forståelse og respekt for andres verdier og unikhet, samt å ivareta disse (Qureshi, 2009). Her kreves det at en må ha en holdning der en anerkjenner at den andre er likeverdig, og for barnevernsarbeidere vil dette føre til at de får en forståelse for etniske minoritetsfamiliers handlinger, tanker og holdninger som ligger til grunn for deres væremåter basert på kulturforskjeller.

Qureshi & Fauske (2010) og Saus (2006) skriver at kultursensitivitet innebærer å være oppmerksom på at det ikke er alt ved minoritetstilværelsen som er spesielt og at en må tilpasse sin praksis til kulturen, noe som avhenger av at barnevernsarbeidere gjør seg kjent med kulturen til den etniske minoritetsfamilien. Barnevernsarbeidere må da stille spørsmål og skille mellom det som er kulturbetinget, allmennmenneskelig og det som er spesielt ved hvert enkelt individ (Qureshi, 2009).

Når det gjelder kulturkompetanse, skriver Javo (2010) og Saus (2006) at mens kultursensitivitet dreier seg om det som er iboende i oss mennesker, handler kulturkompetanse derimot mer om barnevernsarbeidernes ferdigheter i flerkulturelt arbeid, og den kunnskapen de besitter om ulike kulturer. Begge forskerne peker på at kulturkompetanse handler om den evnen barnevernsarbeidere har til å samhandle effektivt med mennesker fra ulike kulturer. Ifølge Qureshi (2005 ref. i Qureshi 2009) handler kulturkompetanse om hvordan summen av den totale kulturkompetanse anvendes i samhandlingen med etniske minoritetsfamilier. Han belyser at det er ferdigheter som opparbeides gjennom teoretisk og analytisk kunnskap om kulturelle perspektiver i profesjonsutøvelsen (Qureshi, 2009). Dette vil med andre ord si at disse ferdighetene opparbeides ved at barnevernsarbeidere deltar på seminarer, deltar på kurs og jobber regelmessig for å skaffe seg informasjon om ulike kulturer og hvordan det påvirker minoritetsfamilier de møter på.

For å kort oppsummere vil kulturkompetanse i arbeid med etniske minoritetsfamilier oppfattes som et verktøy som skal effektivisere arbeidet (Rugkåsa et al., 2017). Ved å disponere en slik kompetanse kan det bidra til en ramme for å forstå, kommunisere og samhandle effektivt med andre mennesker på "tvers av kulturer", i tillegg til at det kan bidra til å dekke et behov for å bedre forstå relasjoner mellom kulturell majoritet og minoritet (Ben-Ari & Strier, 2010, ref. i Rugkåsa et al., 2017). Forskerne Holm-Hansen et al., (2007) mener at gjennom arbeid med etniske minoritetsfamilier og samarbeid med kollegaer som har etniske minoritetsbakgrunn vil barnevernsarbeidere utvikle kulturkompetanse. De fremhever videre at kulturkompetanse og kultursensitivitet vil, i arbeid med disse familiene, anses å være et nyttig verktøy som skal føre til en felles forståelse for å gjøre seg kjent med hva som er familiens utfordring og hvordan dette kan løses (Holm-Hansen et al., 2007). Det er også viktig å trekke frem at selv om kulturkompetanse og kultursensitivitet anses å være et nyttig verktøy i barnevernets møte med familier med annen kulturell bakgrunn, kan det også anses som å være et tveegget sverd. Dette betyr at det kan både føre til bedre kompetanse og arbeidsmåter i barnevernfaglig arbeid, men kan også føre til diskriminering og stigmatisering (Korbin, 2007, ref. i Rugkåsa et al., 2017).

5.9 Kulturalisering og konsekvensen av kulturalisering

I arbeid med etniske minoritetsfamilier retter barnevernsarbeidere ofte blikket deres mot familiens annerledeshet, deres kulturelle særtrekk og deres "mangler" (Rugkåsa et al., 2017). Rugkåsa og Ylvisaker (2018) trekker fram at kultur som innfallsvinkel i arbeid med etniske minoritetsfamilier kan gi seg utslag i kulturalisering. Dette begrepet blir brukt for å beskrive prosesser som innebærer at gitte problemer, situasjoner eller annerledeshet blir fortolket og forklart på grunnlag av generaliserte kulturelle fortolkninger framfor de individuelle, politiske eller sosiale forholdene (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018).

I flere av kausene til Rugkåsa, Ylvisaker & Eide (2017) beskriver de ulike situasjoner som barnevernsarbeidere har møtt på og hvordan de håndterte de. Her forklares det hvordan disse saksbehandlerne har tatt utgangspunkt i kulturelle forklaringer der etniske minoritetsfamiliers kulturelle verdier og praksiser kunne være utløsende for eller forsterkende på barnevernfaglig problemer (Rugkåsa et al., 2017).

Hamburger (2001 ref. i Rugkåsa et al., 2017) peker på at vi kan forstå kulturalisering som en endimensjonal, reduksjonistisk forklaringsmodell som kan føre til at en ikke får utvidet perspektivet eller undersøke en konkret situasjon bredt og kontekstuell. Kulturalisering er en form for kategorisering som kan bidra til essensialisering ved at en egenskaps forklarer andre mennesker ved å tillegge dem holdninger og verdier på bakgrunn av kulturell gruppetilhørighet (Skytte, 2008, ref. i Rugkåsa et al., 2018).

Carlos Sluzki (1979, ref. i Rugkåsa et al., 2017) skriver at dersom en ikke har gjort seg kjent med opprinnelseskulturen til familiene de møte, kan de risikere å stå i fare for å gjøre ulike feilslutninger. Han mener at den første feilslutningen som kan oppstå er at barnevernsarbeideren kan oppfatte og behandle særtrekkene til familiene som kulturelle istedenfor det som er spesielt ved den konkrete familien. Et eksempel på dette kan være oppdragervold. Istedenfor å tolke oppdragervold ut ifra den konkrete situasjonen, vil den heller tolkes som foreldrenes kulturelle bakgrunn. Den andre feilslutningen som kan gjøres er at er gitte kulturelle normer og verdier oppfattes og tilskrives som særtrekk ved familien og ikke som aspekter ved deres kulturelle identitet (Rugkåsa et al, 2017).

En konsekvens ved kulturalisering er at det kan bidra med å enten skape eller forsterke annengjøring, og dette kan vi forstå som prosesser der grupper og deres praksiser identifiseres med referanser til synlige fysiske eller kulturelle karakteristikk (Rugkåsa et al., 2017). Annengjøring fører ofte til marginalisering og fremmedgjøring som igjen fører til stigmatiserende oppfatninger som påvirker hvordan barnevernsarbeidere møter og samhandler med andre mennesker (Skytte, 2008, ref. i Rugkåsa et al., 2017).

5.10 Kommunikasjon

Ordet kommunikasjon betyr "å gjøre felles (Røkenes & Hanssen, 2006). De skriver at mennesker har en grunnleggende medfødt evne til å kommunisere, og på grunn av dette kan vi til en viss grad også kommunisere med mennesker som kommer fra et annet kulturell bakgrunn og snakker et annet språk (Røkenes & Hanssen, 2006).

5.10.1 Tolk

Ifølge Buzungu (2021) handler tolking på mange måter om en kontinuerlig veksling mellom fokus på den store og den lille konteksten. Det anses som en form for oversettelse mellom to språk. Når det gjelder tolking, stilles det høye krav til tolkerens tospråklige kompetanse og inngående kjennskap til de fagterminologi på begge språk (Buzungu, 2021). I møte med mennesker som du ikke har et fellesspråk med, kan tolking mellom et språk du behersker og et de behersker gjøre det mulig for dere å kommunisere og forstå hverandre (Buzungu, 2021). Van der Weele & Karlsen (2021) nevner at for å sikre at informasjon når frem og at misforståelser forebygges, er det nødvendig å bruke tolk. IMDi (2008) skriver at for å ivareta rettsikkerheten er det viktig at informasjonsplikten overholdes. Dette er for at alle parter som er involvert i en sak skal bli godt informert i alle faser av saken (IMDi, 2008). Det fremkommer også at tolking og kvaliteten på tolkingen kan spille en rolle for at barnevernet skal gi likeverdige tjenester til alle (IMDi, 2008).

5.10.2 Interkulturell kommunikasjon

Dahl (2013) peker på at innenfor interkulturell kommunikasjon har vi enten en beskrivende tilnærming eller en dynamisk tilnærming. I den beskrivende tilnærmingen legger en vekt på kultur som blir avgrenset til enkeltindivider eller grupper som har fellestrekk. Her defineres

interkulturell kommunikasjon som “prosesser som innebærer utveksling og fortolking av tegn og meldinger mellom mennesker som representerer ulike kulturelle fellesskap som er så forskjellige at deres tilskrivning av mening påvirkes” (Dahl, 2013).

Den dynamiske tilnærmingen derimot handler mer om å være opptatt av hvilke normer, egenskaper og verdiene mennesker har i et konkret kulturmøte. Dersom en legger denne tilnærmingen til grunn for kulturforståelsen, vil kultur oppfattes som noe en gjør istedenfor noe man har. Dahl beskriver interkulturell kommunikasjon har som “en prosess som innebærer å utveksle og fortolke tegn og meninger mellom mennesker som oppfatter seg selv som representanter for kulturelle fellesskap så forskjellige at deres tilskrivning av mening påvirkes” (Dahl, 2013). Forskjellen mellom disse to beskrivelsene av interkulturell kommunikasjon er at i den sistnevnte definisjonen vil kommunikasjon oppfattes mer som dynamisk. De to beskrivelsene av interkulturell kommunikasjon blir dannet i kulturelle elementer av deltakerne selv når de er i interaksjon (Dahl, 2013).

5.11 Barnevernets makt

Tradisjonelt kan vi oppfatte makt som noe en tilegner seg, krever eller mister. Alle mennesker uansett hvilken posisjon en besitter utøver en form for makt (Angel, 2018). Nordstoga (2004) skriver at makt er ofte assosiert med noe som er negativt, men bildet er mer nyansert. Hun skriver også at makt kan være en styrke og nødvendig kraft i endringsprosesser. Makt som utøves i form av faglig autoritet kan være en nødvendig betingelse for en konstruktiv framdrift i barnevernsarbeid (Killes, 1994, ref. i Nordstoga, 2004). Angel (2018) trekker også frem at i barnevernfagligarbeid kan denne makten være negativt ladet, som vil si at noen har makt til å gripe inn i noens liv, og de som utsettes for makten vil da stå helt maktesløse tilbake. Michael Foucault har en maktteori og maktanalyse som beskriver makt som et allestedsværende fenomen og trekker fram at makt er noe som ingen enkeltperson har full bevissthet om (Angel, 2018). Foucault (1999a ref. i Angel, 2018) belyser videre at i barnevernsarbeid vil makten forstås som en produserende aktiv kraft som opptrer i alle mellommenneskelige relasjoner og der hjelp og kontroll eksisterer i en og samme handling.

Engelstad & Ødegård (2003 ref. i Angel, 2018) peker på at makt kan bety å ha autoritet eller myndighet over noe da makten oppfattes som evnen til å få gjennomslag for å nå sine mål mot andres vilje eller interesse. Killen (1994, ref. i Nordstoga, 2004) presiserer at å utøve

autoritet ikke må forveksles med å være autoritær. Hun mener at å utøve autoritet er en form for innflytelse eller påvirkning, mens å være autoritær vil være mer som et uttrykk for egne behov for å vise makt enn en konstruktiv innflytelse på klienten (Nordstoga, 2004). Når en utøver autoritet så skal det tas utgangspunkt i en vurdering av klientens situasjon og behov. Faglig autoritet handler mer om å være åpen på bekymringer for barnets situasjon, formidle forventninger og gi råd til foreldrene eller at en er tydelig på foreldrenes sviktede omsorg (Nordstoga, 2004).

Ifølge forskerne Rugkåsa et al., (2017) handler sosialt arbeid om makt, noe som gjør at det er da viktig å forstå ulike fasetter ved makten. I arbeid med individer og grupper, kan barnevernsarbeidere møte på mennesker som ofte har blitt marginaliserte og avmektige i et samfunn. Slike situasjoner kan dessverre føre til at barnevernsarbeidere i sin rolle og kontroll over visse ressurser utøver makt (Rugkåsa et al., 2017). Her kommer frem det vi kjenner til som definisjonsmakt og denne anses å være en av de viktigste formene for makt som barnevernsarbeidere har. Denne makten handler først og fremst om å definere hva som er klientens problem og å definere hvor grensen skal trekkes for involvering i klienten, samt hvor mye en kan forvente at familiens selv tar ansvar for sin egen problemløsning (Nordstoga, 2004). Det handler også om å definere mål og strategier for tiltak. I møte og samhandling med klienter kan definisjonsmakt ligge i hvilke temaer som skal tas opp og forfølges. Barnevernsarbeidere har gjennom denne maktformen mulighet til å definere hva som er det betydningsfulle i situasjonen (Nordstoga, 2004).

Nordstoga (2004) mener at barnevernsarbeidere har vanskeligheter for å vedkjenne seg sin makt og at denne makten kan på mange måter synes å være i strid med sentrale prinsipper i sosialt arbeid som medbestemmelse, tiltak på klientens premisser og lignende. Ettersom lovens rammer omhandler å beskytte og gi omsorg til utsatte barn og unge, vil det ligge et element av makt og autoritet i barnevernarbeid. Dette er på grunn av at det handler om barn og på grunn av at det handler om grensedragninger for barns omsorg (Nordstoga, 2004).

Vi kan se hvordan makt viser seg på mange områder i barnevernarbeid. Det kan enten være direkte gjennom beslutningssituasjoner, eller indirekte gjennom symboler og kulturelle føringer (Nordstoga, 2004). Det er tre hovedformer for makt; vi har politisk makt, økonomisk

makt og ideologisk makt og makten i barnevernet utøves på alle disse områdene (Nordstoga, 2004). Vi kan se hvordan det politiske makten som er den institusjonaliserte makten kommer fram gjennom lover og pålegg. Barnevernsarbeideren forvalter loven og utøver dermed en politisk makt gjennom å arbeide etter et lovverk og legge til rette for beslutninger. Den økonomiske makten viser seg fram gjennom fordeling av goder. Som en barnevernsarbeider skal du sikre at alle barn har en viss standard når det gjelder gode og trygge oppvekstvilkår. Her innehar barnevernsarbeideren makt til å fordele slike goder. Den sist nevnte makten, er den mest usynlige. Her handler det om at en har makt over verdier, tanker, følelser og selvopfatning. Kulturelle trekk og strømninger har innflytelse og påvirker profesjonenes oppfatninger. Barnevernsarbeiderens kunnskapsgrunnlag og normsett er også en form for ideologisk makt (Nordstoga, 2004). Det er viktig å nevne at til tross for at barnevernsarbeidere er representanter for disse tre maktformene, er de selv prisgitt dem. Det er organisasjonen som barnevernsarbeiderne er en del av, som legger føringer for hvilken makt som utøves (Nordstoga, 2004).

5.12 Barnevernsansatte refleksjoner over egne praksis

Marsh (2004 ref. i Rugkåsa & Ylvisaker, 2018) vektla tre elementer som hun mente var viktig for å beskrive hva et kulturelt kompetent sosialarbeider er. Disse tre elementene handler om at barnevernsarbeidere selv må vurdere, forstå og ta ansvar for ens verdier og holdninger. Hun belyser også at barnevernsarbeideres lære om og deres utvidelse av egne forståelse for individer og grupper kan bidra til å gjøre noen kultur kompetent, i tillegg til at en anvender disse kunnskapene til å jobbe for å skape et likestilt samfunn (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018). Marsh gjør oppmerksom på at i et flerkulturelt samfunn vil arbeidet med ulike individer og grupper handle om at barnevernsarbeidere kritisk reflekterer over hvordan deres holdninger og verdier påvirke dagligdagse handlinger (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018).

Durey (2010 ref. i Rugkåsa & Ylvisaker, 2018) mener at refleksivitet over egen kulturell praksis og fordommer er viktig på individuelt, systematisk og institusjonelt nivå. Ifølge Askeland (2013) representerer kritisk refleksjon modeller som kobler sammen ulike teoretiske innfallsvinkler og metoder for å skape meninger og kunnskapsutvikling fra praksis. Det er med andre ord erfaringer fra barnevernsarbeideres praksis som er utgangspunktet for

kritisk refleksjon (Rugkåsa et al., 2017). Målet med kritisk refleksjon er å identifisere komplekse og skjulte antakelser om kulturelle og sosiale forhold, samt også bidra til å øke vår bevissthet om faktorer som påvirker oss. Når en inntar en refleksiv posisjon vil deres praksis kreve at en erkjenner at makt og avmakt, diskriminering og rasisme utspiller seg i ulike situasjoner og relasjoner (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018).

6 utfordringer mellom barnevernet og etniske minoritetsfamilier

I undersøkelse av barnevernsarbeideres perspektiver dukket temaet som deres erfaringer av å bli stilt overfor noen utfordringer i arbeid med minoritetsfamilier ofte opp. Som tidligere nevnt er det flere forskningsrapporter og undersøkelser som viser at ansatte i barnevernet har gitt uttrykk for at de opplever at visse saker som omhandler minoritetsfamilier var vanskelig (Hagen & Qureshi, 1996; Rugkåsa et al., Berg et al., 2017).

Qureshi og Fauske (2010) skriver at flere sosialarbeidere trekker frem at det som er vanskelig i barnevernfaglig arbeid med minoritetsfamilier vil være manglende faglige referanserammer og mangelfull informasjon om familiens kultur og bakgrunn. forskerne peker også på tre sentrale utfordringer som har blitt synliggjort i ulike undersøkelser, forskningsrapporter og faglitteratur knyttet til barnevernets møte med etniske minoritetsfamilier. De kategoriseres som kultur, kommunikasjon og overgeneralisering (Qureshi & Fauske, 2010).

6.1 Kultur og Kulturforskjeller

Som vi kan forstå så kan kultur oppfattes som en viktig faktor i det barnevernfaglig arbeidet, og ifølge Qureshi og Fauske (2010) sliter de fleste profesjonelle med å finne ut hvilken betydning kultur har. De mener at dette kan gi seg utslag i at kultur enten over- eller underfokuseres, eller at det trekkes feilaktige slutninger om kultur som årsak til problemer, noe som også fører til løsninger (Qureshi & Fauske, 2010).

Det har også vist seg i tidligere studier, at kulturforskjeller også har blitt beskrevet som en faktor som står sentralt i barnevernets møte med etniske minoriteter (Berg & Paulsen, 2021). Kulturelle forskjeller knyttes oftest til ulike oppfatninger og forståelser av barnets rolle og deres posisjon i familien og det kan handle om ulike syn på oppdragelsesmetoder. Berg et al. (2017) skriver at kulturforskjeller som er knyttet til den relasjonen foreldre og

barn har vil anses som en viktig årsak til utfordringene og problemene som barneverntjenestene står overfor i møte med etniske minoritetsfamilier.

Det understrekes også i ny barnevernloven at det etterlyses behov for å utvikle et flerkulturelt barnevern (Berg & Paulsen, 2021). Ifølge forskerne er årsaken bak denne tanken først og fremst å danne en større forståelse for kulturelle forskjeller i møte mellom minoritet og majoritet, i tillegg til at det skal tas hensyn til de kulturelle forskjellene i vurderinger av konkrete saker (Berg & Paulsen, 2021). Som tidligere nevnt viser forskning på at det kan være fare med at barnevernet enten har "for mye kulturfokus" eller "for lite kulturfokus" (Bredal, 2009; Michielsen & Bronchmann, 2015; Rugkåsa et al., 2017, ref. i Berg & Paulsen, 2021). Når det blir lagt for mye fokus på kultur i saker som handler om minoritetsfamilier kan det føre til for eksempel at saksbehandlere aksepterer oppdragelsesformer som minoritetsfamilier har som ellers ikke hadde vært akseptert i majoritetsmiljøer. Dersom det blir lagt for lite fokus på kulturen derimot kan vi se at en ser bort ifra de kulturelle forskjellene som eksisterer og da står i fare for å utøve en etnosentrisk praksis (Berg & Paulsen, 2021).

6.2 Språklige utfordringer

Ifølge Kriz og Skivenes (2010) er språkbarrierer en utfordring som norske barnevernsarbeidere møter på i møte med etniske minoriteter. Dette er også tidligere forskning har påpekt (NOU 2014; Berg, 2018 ref. i Berg & Paulsen, 2021).

For de fleste profesjonelle bidrar opplevelsen av å ikke bli forstått eller å bli misforstått til at de blir usikre i yrkesutøvelsen (Qureshi & Fauske, 2010). På grunn av denne kommunikasjonsutfordringen, vil det å få til god kommunikasjon mellom etniske minoriteter og barnevernsarbeidere være et kjerneliggende innen det flerkulturelle barnevernet (Berg et al., 2017). I forskningsartikkelen sosialt arbeid i et flerkulturelt samfunn, belyser Bø (2017) at mange sosialarbeidere opplever store kommunikasjonsproblemer i arbeidet med minoriteter. Det nevnes også av sosialarbeiderne at denne språkutfordringene førte til "problemer med å få fram budskapet" og "misforståelser" (Bø, 2017). Forfatteren mente også at når etniske minoriteter og barnevernsarbeidere ikke kjenner til hverandres kulturelle koder, kan dette skape kommunikasjonsproblemer. I tillegg kan også manglende kjennskap

til hverandres uttrykksformer, tradisjoner og kulturelle preferanser skaper barrierer i kommunikasjonen (Bø, 2017).

6.3 Overgeneralisering, Stereotypier og Diskriminering

En tredje utfordring som de møter på er overgeneralisering, diskriminering og stereotypier. Qureshi & Fauske (2010) mener at dette kan være et vesentlig hinder for godt profesjonelt arbeid. De refererer til Zander (2007) og Ylvisaker (2004) som finner tydelige tegne på at i arbeidet med minoritetsfamiliene gjør kulturelle stereotypier seg gjeldende (Qureshi & Fauske, 2010). Det vises til hvordan offentlige rapporter, henvendelser til likestillingsombudet og uttalelser fra antirasistiske organisasjoner legger frem at det er fordommer og diskriminering innenfor offentlig forvaltning (Qureshi & Fauske, 2010). Marianne Skytte (2006) hevder også at kategorisering, stigmatisering og diskriminering av etniske minoriteter kommer ut av to ulike måter å oppfatte kultur på, enten så har man en evolusjonistisk kulturforståelse eller så har man en relativistisk kulturforståelse. Hun mener at disse to forståelse av kultur byr på etniske minoriteter ses på som helt annerledes, noe som også kan føre til at profesjonelle har andre forventninger til dem enn til majoriteten (Skytte, 2006 ref. i Qureshi & Fauske, 2010).

6.4 Frykt og Mistillit

Barnevernet er et system som ikke er så kjent for minoritetsfamilier og dette gjør at familiene kan føle både på en usikkerhet og frykt knyttet til rollen som barneverntjenesten har i Norge (Berg & Paulsen, 2021). Berg et al., (2017) viser også til at frykten som minoritetsfamilier har for barneverntjenesten er større en frykten etniske norske familier har. Det kommer frem at det er flere årsaker til hvorfor minoritetsfamilier kjenner på frykt og dette kan for eksempel skyldes at flere har tidligere hørt skremmende rykter om barneverntjenesten eller at de er redde for at barnevernet skal ta barna deres fra dem (Berg & Paulsen, 2021). Fylkesnes et al. (2015) viser også i sin analyse at frykten for barnevernet blant etniske minoritetspersoner kan forstås i lys av krenkelser – som frykt for å bli fratatt barna, bli usynliggjort eller å bli diskriminert.

Berg & Paulsen (2021) skriver også at tillit er et sentralt stikkord i alle barnevernssaker, men når det gjelder barnevernfaglig arbeid med etniske minoriteter kan det være ekstra utfordrende å etablere tillit, spesielt dersom familiene kommer fra et samfunn som har andre oppdragelsestradisjoner enn det som er vanlig i Norge (Berg et al., 2017). forskerne trekker også frem at om problemer skal løses gjennom dialog og samarbeid, er det nødvendig at det eksisterer et godt tillitsforhold mellom system og individ. De peker på at tillit forutsetter en trygg relasjon, og en trygg relasjon forutsetter kommunikasjon og at det gjør at språk og kommunikasjon blir sentralt i all samhandling (Berg et al., 2017).

7 Presentasjon av funn og analyse

Dette kapittelet er delt inn i de ulike kategoriene som kom frem ved analysen. Kategoriene faglig forståelse, holdninger og arbeidsmåter presenteres her sammen med erfaringene og meningene til informantene.

7.1 Faglig forståelser

Ut ifra funnene kan vi se at de fleste av informantene forsøker å forstå den kulturelle bakgrunnen til familiene. Det fremkommer at de er bevisst at foreldrene de møter kan ha et helt annet syn på barneoppdragelse enn det de har, noe som også kan gjøre det lettere å tenke seg rundt de kulturelle forklaringene som ligger bak foreldrenes måte å oppdra deres barn.

I samtale med Tara fortelle hun at *"[...] men det er ikke en selvfølge at man forstår hverandre, og at man kan ha så ulike syn på ting man tenker er helt grunnleggende"*. Hun sier videre at *"en ting som jeg har lagt merke til eller opplever er at, i på en måte min kultur eller i typisk vestlig kultur, vestlig syn på ting så har man på en måte den forståelsen i forhold til barna at når de er små, så har man veldig masse grenser og rammer hele veien, også etter hvert som de blir eldre og eldre, så får man da masse frihet og man får gjøre mer hva man vil. Mens jeg har opplevelse av at det kan være litt motsatt av og til i noen av de kulturene jeg møter, hvor når man er barn så har man måtte fått liv til å gjøre veldig mye, men etter hvert som man ble eldre så*

strammer kravene seg til barnet og på en måte, blir det mye mer fokus på hvordan man skal være for æren til familien. Gjerne mer ansvar over søsken, storfamilien, og det er ikke jo uvanlig at man gjør det i vestlig kultur heller, men at det kanskje er litt motsatt der da”.

Fra sitatene til Tara kan vi se viktigheten av å ha kjennskap til foreldrenes syn på barn og oppdragelse, uavhengig av etniske tilhørighet, da dette kan bidra til å belyse barnets posisjon og rolle i deres familie.

En annen informant, Sara, forteller: “Største utfordringen er jo foreldrenes forståelse. [...] er ulike forståelse av barneoppdragelse, i alle saker, men vi trenger ikke være like. Foreldrene er veldig opptatt av det med tradisjoner, hvordan de har gjort det før eller hvordan mammaen og pappaen har gjort det før. Det skal de også gjøre med ungene sine. Det virker som om de oppfatter det annerledes enn meg, fordi jeg har tilegnet meg kunnskap, jeg har tilpasset samfunnet på en måte, jeg har en annen erfaring enn det de har. Det jeg ikke like er at de skylder på kultur “ja, men det er vår kultur”, nei jeg har vokst opp i samme kultur. Det er ikke noe kultur det er noe du har vokst opp med. Og det synes jeg er litt utfordrende når de skylder på kultur. Det er ikke noe egne oppskrift på hvordan det er å vokse opp i Irak eller Gambia. Det er ulike faktorer som påvirke foreldrenes handlinger, og det kan og påvirke arbeidet vårt”.

Ut ifra sitatene kan vi se hvordan foreldrenes syn på kultur kan prege deres valg av oppdragelsespraksis. Et av spørsmålene jeg stilte informantene var hvordan de opplevde saker som omhandler etniske minoritetsfamilier sammenlignet med saker som omhandler etnisk norske familier?

Clara forteller at “[...] jeg synes jo at det eneste som skiller på en måte klart å jobbe med familier med innvandrerbakgrunn og familier med norsk etnisk bakgrunn er jo kanskje rus, det er større andel av alkoholmisbruk hos etnisk norske familier, men du har jo også andre rusformer hos minoritetsfamilier, også er det jo en stor forskjeller som mange av oss opplever norsk etniske familier kjenner systemet bedre, jeg synes det at minoritetsfamilier har større, eller mer komplekse behov, det går også på system, at de ofte har problemer med bosituasjon, økonomi, nav, altså integrering spørsmål som gjør at den totale belastningen på barnet i minoritetsfamilier kan være

større enn norsk etniske familier". Det kommer også frem at "Vår oppgave er ikke å fordømme hvordan du utøver omsorgen din, men det er jo å se hvilke effekten den har på barnet og barnets utvikling, så hvis vi ser et velfungerende barn, et godt samspill mellom barn og foreldrene og det barnet har god funksjon på de andre plattformene så er det ikke nødvendigvis kultur eller måten de utøver det så lenger de ikke gjør noe straffbart. jeg prøver å se på hva som er årsaken til hvordan foreldre utøver oppdragelse på den måten de gjør. Vi må som barnevern favne alle og da kan vi ikke fordømme en type oppdragerstil fordi vi i et norsk eller vestlig perspektiv tenker at sånn skal utviklingen gå. Vi er jo ikke synske så vi vet ikke hvordan det vil gå til slutt, men vi måler hele tiden om barnet har god utvikling, har det godt trivsel, fungerer adekvat".

"Jeg synes det er litt sånn vanskelig fordi, det er, jeg har ikke liksom lyst til å generalisere dem, for hver sak har sine egne egenskaper og hver familie har sin egen kultur. Uansett, men jeg tenker at hvis jeg skal generalisere det litt, så er det kanskje hvis man skal snakke om oppdragervold, da så er det kanskje mest vanlig i etniske minoritetsfamilier, men det betyr ikke, altså vold eller oppdragervold, finnes jo i alle familier. Det finnes i etnisk norske familier også selvfølgelig, men oppdragervold tror jeg er vanligere i etniske minoritetsfamilier. Ikke alle, men de fleste. Prøver ikke å generalisere da, men det er jo fakta". Videre peker hun på at "for noen som bruker oppdragervold, så tenker de kanskje at det er den måten å oppdra barna på og lære disiplin da. Men det er også viktig å nevne at det er ikke sikkert det her med oppdragervold, det kan være andre underliggende årsaker som ligger bak det. kanskje personen strever med sitt eget, altså har psykiske vansker eller har økonomiske utfordringer" – Kristine.

Sara forklarer at "Jeg tenker at det er likt, men på forskjellige måter. Minoritetsfamilier, de sakene vi har, er ofte om vold og oppdragelser og store konflikter. Mens i norske familier er litt mer om foreldrekonflikt. Også har du i minoritetsfamilier kultur som spiller inn og kultursjokk og tilpasning. Også er det

mange med minoritetsbakgrunn jeg har, det med konflikter, hygiene og psykisk helse. Det er sånn at med minoritetsfamilier er det annen problematikk.

Disse sitatene kan det forstås som om at oppdragervold kan oppfattes å være et etniske minoritets og lært fenomen. Det forklares at denne oppdragelsespraksisen er vanligere i minoritetsmiljøer, men samtidig informerer informantene om at man må også se hva som ligger bak handlingene. De forteller også at i motsetning til etniske norske familier, er det lettere å se vold i minoritetsfamilier enn i norske, fordi dette er mer vanlig i deres samfunn til tross for at det kan være underliggende årsaker til hvordan en slik handling utøves.

7.1.2 Kommunikasjon og bruk av tolk

Det belyses ut fra funnene at språk og kommunikasjon var temaer som dukket opp flere ganger i datamaterialet.

I samtalen med informantene forklarer de at;

“Det jeg tenker er det grunnleggende er det med språk. Kommunikasjon er viktig i arbeidet våres, men dette er også en utfordring som jeg stadig møter på. Når jeg kommuniserer med minoritetsfamilier, opplever jeg at dersom jeg ikke ordlegger meg korrekt kan det muligens oppstå misforståelser. Dersom jeg skal inn hos en familie med dårlig norsk kunnskap og skal snakke om vold at slik gjør vi det ikke her, kjenner jeg ekstra på det med språk. Jeg vil jo ikke at familiene skal oppleve at jeg fornærmer dem. Noen vil jo heller ikke innrømme at det er vold da de ikke ser noe galt i det. I tillegg så er det det med hvordan foreldrene har den kontakten med barnet, for barnet de lærer jo seg språket så fort enn det foreldrene gjør” – Kristine.

Tara: *“[...] jeg tenker i form av å klare å uttrykke seg riktig og at alle språk er oppbygd ulikt, så det er ikke alltid at det er en god oversettelse for ordet. Vi skal sitte med minst mulig misforståelser, men der er det jo et kjempe problem med de språklige utfordringene”.*

Sara: *“Jeg er opptatt av dette med språket vårt. Hvordan vi snakker til og med etniske minoritetsfamilier. Vi bruker jo veldig vanskelig ord og begreper som blir ukjent og det*

vi vet er at det som er ukjent for den andre oppleves skummelt. Vi vet at mange minoritetsfamilier vi tilfredsstill oss og da sier de "jaja" og at de forstår hva vi mener, men de forstår det ikke. Jeg er opptatt av at det her, at det faglige språket vårt kan bli mellom oss, men det hverdagslige språket kan foregå i møter. Jeg tror når vi rydder i språket, kan det hjelpe".

Slik sitatene presenterer er kommunikasjon og hvordan man kommuniserer med familiene en viktig og nødvendig faktor til hvordan samarbeidet utspiller seg. Som sitatet til Kristine belyser må man være forsiktig med det å snakke om vold eller oppdragervold til minoritetsforeldre da dette for dem ikke anses å være vold. Her må en da tråd varsomt. Ut ifra min tolkning av sitatene virker det ut som om barnevernsarbeiderne må være bevisst på hvordan de skal gå fram i å kommunisere med minoritetsfamilier i en kontekst som er ukjent for dem. Det anses å være viktig å få til god kommunikasjon med familiene da de fleste allerede har frykt og mistillit til barnevernet som et offentlig system.

Videre i samtalene forklarer informantene at der fellesspråk ikke befinner seg mellom dem og familiene brukes ofte tolk, men at dette var noe som informantene både hadde en positiv og negativ innstilling til.

Kristine kommenterer på dette og sier at "det å bruke tolk er veldig viktig hvis familiene ikke har bodd i Norge veldig lenge eller ikke mestrer det norske språket så godt, for det er noe med liksom å få, at man er likeverdige, at man forstår det den andre personen klarer å formidle, også har man mulighet til å uttrykke seg. Jeg tenker at det er kjempeviktig med bruk av gode tolker. Det tenker jeg vi har behov for faktisk".

Denne informanten, i motsetning til de andre, har en opplevelse av at tolk er noe som er viktig for at familiene skal kunne klare å uttrykke seg. Hun belyser viktigheten av å forstå og gjøre seg forstått.

De andre informantene derimot hadde en annen opplevelse med bruk av tolk og forteller det følgende;

”[...] også en annen faktor er at man bruker tolk. Dette er en utfordring fordi det å sikre at det er den informasjonen jeg har gitt som er mottatt. Det er ofte man møter ulike typer tolkere. Jeg har møtt mange rare tolker, jeg har blant annet hatt en tolk som har prøvd å reklamere for sitt eget firma og egne tjenester. Så jeg har måttet avbrutt med tolker og heller tatt møte på engelsk de gangene det går an fordi jeg har tolker som jeg ikke tenker tolket forsvarlig. Og jeg har også tenkt at mine klienter ikke klarer å uttrykke seg så godt som de gjerne kunne klart og gjort. Det kan da oppstå misforståelser på grunn av tolk. Dette er en stor utfordring fordi man vet jo ikke helt om man forstår hverandre under disse møtene. Jeg tenker at hvis man ikke har en god tolk som tolker ordentlig, så forsvinner en god del mulighet når det gjelder å utvikle seg. Da forsvinner gjerne noen refleksjoner og det er en ting som har vært en stor frustrasjon for meg”. Hun fortelle og at “de tolkene skal kun tolke direkte det som blir sagt. Det er også en ting som gjør at jeg kjenner litt på avmakt. Jeg har ikke noe kontroll og jeg kan ikke kontrollere om det som blir sagt faktisk er det som er sagt. Og jeg har jo erfaring med å ha brukt tolk i møte med foreldre og barn, der barnet kan si til meg etterpå at den tolken har faktisk tolket feil til det. Barnet forklarer at det tolken sa var ikke det de mente, så dersom jeg ikke hadde hatt med meg både foreldre og barna i det møte, hadde jeg misforstått ganske store ting. Og det skal ikke mye til for at man misforstår om det er “hun har gjort det eller hun har ikke gjort det”, så det er et ord som skiller og som gjør at en hel setning får en helt annen betydning. Det skal lite til og man trenger tolker som er gode”.

Sara: “[..] ja, en ting som jeg har også lyst til å si er det med tolk, nå er jeg veldig glad for at det har kommet ny regel om tolk, for jeg har jo vært vitne til mange møter hvor tolken sier noe annet enn det saksbehandleren sier, og jeg snakker samme språk, så jeg sitter på samme rom og tenker, hva er det her?”.

Clara: “[..] veldig mange jeg jobbet med på østkant kunne så dårlig norsk at det ikke var noe alternativ, vi kunne ikke kommunisere uten tolkebruk. Men det vi ofte gjorde hvis familie var redde for å bli gjenkjent, så brukte vi telefontolk og unnlot vi å bruke navn. Tolken ville ikke høre hvem person jeg snakker med. Også forklarer vi jo at

tolkebruk er et krav vi har til vår jobb og det er derfor vi må ha det fordi vi står ansvarlig for rettsikkerheten til foreldrene og vi står ansvarlige for at vi får formidlet ting på riktig måte”.

Clara sier og videre at “det vi har fokusert på er å ha tolker med et tolkenivå, altså ikke velge de dårligste kvalifiserte tolkene, men kreve at de har et høyt tolkenivå, som vil si at de har en bachelorutdanning eller at de har en sertifisering som gjør at de er profesjonelle og ikke bare tolker morsmålet og hopper inn og tolker tilfeldig”.

Gjennom sitatene forklarer informantene behov for ordentlige gode tolker. Slik jeg tolker det, er dette for å bidra til å minske misforståelser, samtidig som det kan også bidra til å skape gode relasjoner og tillit. Uten gode, kvalifiserte og inhabile tolker kan frykt og mistillit oppstår eller opprettholdes. Det påpekes også på at i de situasjoner der familiene kan ha mistanke om tolken, kan det oppfattes som positivt å kanskje ta i bruk telefontolk for å sikre at deres identitet blir ivaretatt.

I tillegg til å bruke vanlige tolker, informerer informantene også at de har tatt i bruk noe som de kaller for kulturfolk;

“Det med kulturfolk også kan være viktig og, fordi vanlige tolker, tolker jo bare det språklige, mens en kulturfolk kan tolke det som er mellom linjene også, det kulturelle, de kodene som finnes for eksempel når man snakker om begreper som kan være litt fremmed i et annet språk. Så forklarer kulturfolken rundt det, hva det innebærer og kanskje også forklarer om sånne fenomener eller være litt sånn sensitiv til stemningen også, når man merker at her var familien litt skeptisk eller som kan hjelpe med å tilrettelegg” – Kristine.

“[...] det at man prøver å forstå, det er jo ofte det som jeg sa at i noen saker så har det vært utfordrende med tillit, at kulturfolk har vært et verktøy å bruke der, fordi kulturfolk er jo en folk, men også en som hjelper barneverntjenesten og klienter til å forstå kulturen og hvordan det fattes avgjørelser og måten de forholder seg til at man på en måte skal gjennom det forstå hverandre bedre. Vi har med kulturfolk i møter,

for eksempel evalueringer, i møter hvor man skal gi viktige informasjon og en sånn kontaktetablering. Kulturtolken har vi hatt kjempegod erfaring med å bruke. Det har også vært spennende” – Tara.

“[...] Også selvfølgelig har vi i noen saker brukt noe som heter kulturtolk i de sakene vi ikke klarer å nå dem. Det er noen som prater rundt situasjonen” – Sara.

Det kan tolkes som at informantenes beskrivelser av kulturtolk som noen som skal virke som en mellom mann mellom majoritet og minoritet, herunder barnevernet og etniske minoritetsfamilier i samtaler eller situasjoner som kan oppleves å være utfordrende for begge parter. Ut ifra informantenes oppfatning er dette noe som oppleves å være et positivt verktøy som bidrar til bedre forståelse og forhåpentligvis minsker misforståelser, frykt og mistillit, i motsetning til vanlige tolker.

7.2 Holdninger

Ut ifra funnene kan vi se at å bygge relasjoner og utvise kulturforståelser er en viktig del av arbeidet til informantene;

“er jo opptatt av det her med å bygge relasjoner og det gjelder alle familier. Vi sparer så mye tid på det her med å møte de med forståelse og ha kulturforståelse. Trenger ikke nødvendigvis bli enig i den oppdragelsesformen, men møter dem med forståelse, bekreftelse og anerkjennelse. Være nysgjerrig” – Sara.

I en annen samtale forteller Tara at *“jeg tenker ofte at i møte med etniske minoritetsfamilier, så kan jeg være åpen om at jeg har en forståelse for at vi har ulike bakgrunner og kulturer som gjør at jeg gjerne vil bli forklart hvordan de ser på temaene som det blir snakket om og hvordan det påvirker dem. Jeg er veldig åpen for å lytte og på en måte vise en genuin interesse for å forstå og at det ikke blir veldig sånn at familiene føler at jeg allerede vet hvordan de er på grunn av mine fordommer som kanskje kan være rettet mot enkelte grupper. For det kan jo gjerne noen kjenne på. Man skal ikke tenke at denne gruppen her den er sånn, og derfor skal alle som er*

fra den og den plassen de skal bli behandlet sånn fordi alle har behov i kraft av at de er mennesker. man skal ikke tenke at de skal være kulturbetinget. Det skal ikke være på en måte forskjellsbehandling, men man skal ta horde for at man forstår ting ulikt. Jeg tenker at jeg er veldig bevisst at jeg skal være kultursensitiv. At jeg skal være åpen og nysgjerrig. At jeg skal spørre istedenfor å anta''

Sitatet ovenfor kan tolkes som at informanten advarer mot å generalisere og kategorisere familien på grunn av egne fordommer og forforståelser. Her kan man fort ha en etnosentrisk holdning istedenfor å tilegne seg en kulturell relativistisk holdning.

En annen informant forteller videre at "det er viktig for visse foreldre å overføre visse ting fra kulturen deres. Hvis jeg har vært på hjemmebesøk eller noe, også har jeg observert noe som en foreldre gjør, da kan jeg ta dette opp som et tema neste gang vi møtes slik at de kan forklare seg nærmere om det. Istedenfor å anklage så er jeg nysgjerrig, for da går ikke foreldrene i forsvarsmodus. Det gjør det også lettere å komme inn på temaer som en ønsker. Å være nysgjerrig er veldig viktig og høre hva foreldrene tenker. Hvis det har skjedd noe eller de har gjort noe basert på deres kulturelle verdier, så stiller jeg også spørsmål rundt det. Altså for eksempel hvis foreldrene tenker at oppdragervold er den måten å gjøre det på for å disiplinere barnet, så er det jo da igjen å stille spørsmål rundt det, og være nysgjerrig" – Kristine.

"Det er jo den måten man møter folk på og være på en måte høflig, tilgjengelig, men også være tydelig og trygg i kommunikasjonen. Tenker og at det å skape tillit og skape en relasjon og vise at vi ikke kritiserer den måten du gjør det på, men jeg har lyst til å gi deg enda bedre måte å gjøre det på og det handler nødvendigvis ikke om kultur, det handler om å lære, det handler om kunnskap. I tillegg tenker jeg også at vi må jobbe med egne fordommer og egne forventninger til barneoppdragelse er noe man må gjøre hele tiden når man sitter og skal vurdere andre. For sånn som jeg mener at mine barn burde oppdras, det kan jeg ikke ilegge andre. Jeg håper virkelig ikke at noen begynner å ilegge meg sine. For det er jo den felle vi havner i, og da

spesielt når vi blander inn kultur så det er jo hele tinden minne seg selv på at det er barnet vi tar utgangspunkt i, hvordan barnet har det og ikke hva vi synes” – Clara.

Det oppfattes som om at alle informantene hadde til felles at det ble lagt vekt på forståelse og respekt for etniske minoritetsfamiliers kultur og verdier. De var også opptatt av å ikke være fordomsfull, men heller møte dem med en holdning som av nysgjerrighet, undrende og vise interesse.

Informantene ble stilt spørsmål om hvordan de tilegner seg kulturkompetanse og de svarte som følgende;

“[...] i starten har jeg noe som jeg kaller for en sånn kartleggingsfase i de sakene jeg jobber med spesielt etniske minoritetsfamilier før jeg kommer til familien eller når jeg blir kjent med de på hjemmebesøk. Jeg liker ikke å lese sluttrapporten fra undersøkelsen. Jeg er på hjemmebesøk, også drar jeg tilbake og ser på tiltaksplaner. Hva er det vi har og hva er det vi skal jobbe med, så former jeg, vi har noe som heter kulturanalyse som jeg bruker med mine egne spørsmål og ting jeg har lyst til å spørre om. Jeg tar med alle spørsmålene på et ark også sier jeg til familien, det er det vi skal jobbe med nå. I tillegg er jeg også opptatt av å bruke de ressursene barnevernet har. Der jeg jobber har vi kanskje 13 eller 15 ulik bakgrunn som kan bidra i for eksempel undersøkelse. Jeg kan være med i en undersøkelse for å gi støtte til hvilket tiltak som er riktig for familien og for å hjelpe saksbehandleren til å se de tingene som er dette kultur eller er dette noen annet” – Sara.

“Altså det er jo både gjennom å møte nye mennesker, altså du lærer jo noe nytt om en kultur for vi spør jo hva som er vanlig i din kultur, hvordan ble du oppdratt selv og da lærer man jo noe nytt. Det er jo en del av det arbeidet som vi har i våre maler og metoder, der å undersøke foreldrenes forståelse av eget barn, av eget barns utvikling og de tingene er jo på en måte universelt. Jeg tenker jo at kulturkompetanse også henger sammen med kultur kunnskap og etter å ha jobbet mange år i byen her så har

jeg jo lært mye om kulturer som jeg ikke visste i form av hva som er vanlig og uvanlig og må man bare være ærlig å si at man kan være dum og at jeg ikke er fra din kultur”
– Clara.

Ut ifra de to sitatene fra Sara & Clara, kan vi se at for dem så er det viktig å spørre familien selv om deres situasjon og deres forståelse av den.

Tara derimot forklarer at *“Jeg har jo for eksempel oppsøkt Bufetat eller Bufdir, nå ble jeg usikker på hvem som har det, men de har et team som de kaller for kompetanseteamet for æresrelatert vold, og jeg lurer på om det er oppdragervold, men det er ihvertfall et sånn kompetanseteam som har spiss kompetanse på dette der man kan ringe inn og drøfte saker anonymt for å få deres kompetanse på det. Det har jeg gjort av og til med sakene. Jeg har også spilt på de ressursene man har med å drøfte med de som har mer kompetanse enn meg, og i tjenesten min så har man jo noen av mine kollegaer som har mer erfaringer, som gjerne arbeidet mer med minoritetsfamilier i andre yrker eller tidligere jobb. Vi har også noen som har tatt videre utdanning som er blant Bufdir sin kompetansesatsing for høyere kompetanse i barnevernet. Viktig å på en måte bruke den kompetansen man har på jobb da for å ha økt forståelse”*.

Kristine: *“det å på en måte være nysgjerrig og åpen, kan alltid være positiv. Jeg er også heldig som har den bakgrunnen jeg har. Jeg spør ofte andre med ulike kulturer, fordi man kan ikke vite alt, men man kan utvikle seg.*

I tillegg jobber jeg også som kulturtolk og er med på en brobygger prosjekt sammen med Judith Van der Weele. Dette er et prosjekt som har som hensikt å blant annet danne en faglig plattform for det her med kulturtolking. For det er mange som kan ha med seg en kulturtolk, slik som meg når jeg begynte som kulturtolk uten å ha tillegg kompetanse på kulturtolking, bare på bakgrunn av min bakgrunn og språkkompetanse så ble jeg ansatt som kulturtolk. Men det her er mer konsentrert da, nå skal vi gå inn for å prøve å lage den plattformen nå. Hvordan, hva er de

kvalifikasjonene som skal til for å være kulturtolk, hva er den kompetanse, hvordan gjør vi det''.

I motsetning til Sara & Clara, bruker Kristine og Tara andre måter å tilegne seg kompetanse på. Her forklarer de to informantene at saker drøftes internt og med andre instanser, i tillegg til at ens egen kulturell bakgrunn har blitt tatt i bruk og gjennom et viktig og nyttig prosjekt. Felles for informantene derimot er at de alle forsøker å skaffe seg forståelse av familienes kulturelle bakgrunn slik at de på den måten også kan opparbeide seg kulturkompetanse.

7.3 Arbeidsmåter

I samtalene viser det seg at informantene på noen områder jobber likt med etniske minoritetsfamilier, mens på andre områder jobbes det ulikt.

Når det gjelder det forebyggende arbeid mot fysisk avstraffelse, kommer det frem at ikke alle barneverntjenester jobber forebyggende. Noen jobber allerede inn etter at situasjonen har forverret seg.

''Sånn som kommunen er bygd opp så skal resterende..i barneverntjenesten så jobber man ikke forebyggende. Det er ofte det forebyggende avdelingen i kommunen [helsestasjonen] som har med familien når de kommer til Norge. Vi får jo gjerne inn bekymringer for vold'' – Tara.

''Nei, vi jobber ikke forebyggende. Vi jobber jo når det er høy sannsynlighet for at det har skjedd så jeg tenker at de som jobber forebyggende er helsestasjoner, de om spør på kontrollene om foreldre bruker fysisk avstraffelse. Men jeg kan jo godt nevne at for å forebygge mistillit derimot, har barneverntjenesten begynt å jobbe mer forebyggende ut i feltet, jeg vet at det er tilfeller hvor barnevernsansatte drar ut på skolene og snakker med barn i storefri, og vi har utadrettet virksomhet hvor enkelte i tjenesten reiser på foreldremøter i barnehager og skoler og informerer om barneverntjenestens arbeid. Og vi gjør det samme ovenfor samarbeidspartnere i forhold til barnehager, skoler, helsestasjoner og BUP, dette er fordi vi opplever at de

også er usikre på hva vilkårene for å melde er, hva dette vil resultere i og hvordan barneverntjenesten vil jobbe videre med saken” – Clara.

Til tross for at disse forteller at de ikke jobber forebyggende i deres barneverntjeneste, informerer Sara om noe annet. Hun forteller at *“jeg føler at vi gjør det gjennom sakene vi har. I tillegg er ICDP-kurs åpen for alle, og ikke bare for de som har barnevernssaker, og jeg har hatt kurs på voksenopplæring hvor alle kan komme, det tenker jeg er forebyggende arbeid. I forhold til dette med fysisk avstraffelse eller vold generelt”.*

Et annet spørsmål som ble stilt til informantene var om de hadde egne rutiner for arbeid med familier med minoritetsbakgrunn og de svarer som følgende;

“Vi har ingen egne rutiner, vi har de samme rutinene for alle. Vi har egne maler som man bruker i undersøkelser generelt, man har jo en egne maler for foreldreintervjuer, men de er jo generelle, så det er ingen som går på egne forståelser for minoritetsfamilier. Men man ha jo rutiner for på en måte gjennomgangen av bekymringsmeldinger som omhandler vold, man bruker klemetsrudmodellen i sånne saker, men det er jo felles for alle voldssaker vi får inn” – Tara.

“Vi har ingen egne rutiner som jeg kjenner til for arbeid med minoritetsfamilier, men vi har rutiner for tolkebruk, og vi har rutiner for det å starte opp undersøkelser i voldssaker. Da bruker vi klemetsrudmodellen. Dette er en modell som fungerer godt ved å sikre barnets stemme uten påvirkning og trusler fra foreldrene. Men der jeg ikke tenker at den fungerer godt er til å skape en trygg og god relasjon. Det er jo veldig drastisk og det er jo veldig opprivende for familier etter min erfaring” – Clara.

oppstart med barna når vi har hørt hva den sier eller hva mor og far sier så gjør vi jo en revurdering, skal vi anmelde eller varsel politiet nå da. Så det er rutinene på arbeidet, og det skal dokumenteres at vi har gjort det også blir vi jo bedre og bedre på dokumentasjonen for det er jo samtaler vi alltid har hatt, men som vi etter “EMD sakene” har blitt flinkere på å skriftlig gjøre. Det er et svært dokument som vi krysser av ut og signerer på hvem som har gjort hva”.

Kristine sier seg også enig i at *“det er ikke så annerledes med hvordan man jobber med etniske minoritetsfamilier og etnisk norske familier i oppstart av saken. Det er noen verktøy som er tilgjengelig som man kan bruke da i for eksempel undersøkelsesperioden eller etter hvert når det blir tiltakssak. Det er blant annet noe som heter kulturagram. Det blir jo brukt og det er en fin måte å først bli kjent med familien, men også skaffe nok informasjon da for å forhåpentligvis tilby rett tiltak”*.

Funnene fra datamaterialet viser at til tross for at informantene hadde gode rutiner for oppstart og oppfølging av voldssaker, kan jeg ikke undre meg i hva mangel på egne rutiner, maler egnet til minoritetsfamilier gjør med sakene. Jeg tenker at mye ved familien blir usynliggjort eller unnlatt dersom det skal brukes samme rutine for både de med minoritetsbakgrunn og de med etnisk norsk bakgrunn. Det er jo også viktig å ta hensyn til at kulturene er ikke like og at det er visse ting noen verktøy ikke helt klarer å fange opp.

Tara kommenterer også på dette når jeg spurte hun om hun skulle ønske at det var egne rutiner for minoritetsfamilier og hun svarer at *“jeg savner at man har egne verktøy, for eksempel når det gjelder foreldreintervjuer, fordi det som vi bruker heter kvellosmentalisering intervju mener jeg at det heter. Og det er et godt intervju, men det er samtidig veldig tilpasset vestlige verdier som gjør at man gjerne ikke vil få den informasjonen eller klarer å stille spørsmål i den vinklingen som er tilpasset de familiene tenker jeg da. Så jeg tenker at jeg savner å ha noen verktøy som er mer tilpasset på en måte deres samfunnssyn og noe som omfavner det litt bedre. For jeg tror det forsvinner en del informasjon i intervjuene”*.

Informantene ble også spurt om hvilke hjelp de tilbyr foreldrene der det er avdekket fysisk avstraffelse mot barn, og ut ifra svarene til informantene fikk jeg en oppfatning om at de alle ønsker å hjelpe foreldrene med å endre oppdragelsesstilen deres.

Clara gir uttrykk for at *“det utfordrende med kultur versus religion, versus mange andre former vi inngår i er jo at man som oftest ikke er bevisst på sin egen kultur. Man er jo vokst opp i noe og oppdratt innenfor et sett med forventninger og med mindre man blir utfordret på det så reflekterer man jo ikke rundt “sånn her gjør man det”*. Jeg tenker at en del, og det er både minoritetsklienter og etnisk norske klienter, tenker jo at sånn er det jo det er ingen andre alternativer. Og da er det ofte vår jobb i

et hjelpetiltak å få de til å reflektere rundt det er det de har med seg, men det går faktisk an å gjøre det på en annen måte og barnet har det like godt og trygg og blir et like bra menneske. Men det er jo en del av vår jobb, å få de til å reflektere rundt hva er kultur, hva er tradisjon, hva er religion”.

Ut ifra sitatet til Clara, kan en tenke seg som tidligere nevnt at oppdragelsespraksisen til disse foreldrene er noe som de har blitt oppvokst i og har lært seg over tid. Dette er noe som sitter langt under huden, og for å få til en endring vil ikke alltid være lett. Jeg alltid tenkt at skal du ta fra foreldrene den eneste metoden de anser som god oppdragelse, bør dette erstattes med noe som er nytt og bedre. Clara påpeker viktighet av å få foreldrene til å innse og reflektere rundt deres valg av oppdragelse.

Hun forteller videre at “[...] balansegangen mellom hva vi med vår vestlige kunnskap og kultur tenker er god oppdragelse og hva man tenker i andre land og klare å finne et kompromiss da, for det er jo ikke mange år siden det var lov å slå barn i Norge og vi har gjort en helomvending på det og nå er det fokus på at det er veldig skadelig for barn og hvordan man skal klare å formidle det til mennesker med kulturbakgrunn hvor det er ansett som, altså når man snakker om oppdragervold så er det jo ansett som god oppdragelse og det er gjort med gode intensjoner og da tenker jeg at det er den største utfordringen å ikke bli etnosentriske og paternalistiske og ilegge dem våre meninger om hva som er en god oppdragelse og en god omsorg og en god barndom. Men klare å finne en måte å formidle at dere gjør dette bra og vi gjør dette bra også kan vi prøve å slå de to sammen også er det sånn at det er nulltoleranse for vold i Norge og hvordan kan vi får formidlet at vi ønsker å gi de noen andre verktøy til å grense sette barna og oppdra barna som er like gode og lovlige og på en måte finne et kompromiss hvor vi ikke sier at deres kulturelle oppdragelse er dårlig og vår er bra. Det tenker jeg er den største utfordringen for om vi ikke klarer å være ydmyke for at andre kulturelle oppdragelsesmåter også er gode så får vi heller ikke foreldre med på lag og må på en måte lære seg noe nytt, for vi kan godt pålegge og tvinge endring, men det blir ikke noen reel endring i den omsorgssituasjonen og da er vi like langt, da er bare foreldre redde og slutter å utøve vold også blir det gjenopptatt når vi

forsvinner ut av bilde og da har vi ikke gjort noen reel endring. Så det er jo det fine i tiltakssaker hvor du kan være over tid så er jo det på en måte den største jobben, å få til endring. Og endring er jo døds vanskelig, det synes jeg selv og på hjemmefronten for meg så er jo endring det verste, Man må ha indre motivasjon for å endre seg, ikke bare ytre motivasjon og skremselen av barnevern, da tror ikke jeg det skjer noen reel endring i foreldrenes oppdragelsesmetoder.

Her snakker hun igjen om endring, men belyser at for at en reel endring skal skje, så må indre motivasjon være til stedet. Det kan tenkes at for at indre motivasjon skal være til stedet, må foreldre få kjennskap til hvilken type hjelp de kan få for å gjøre denne endringen. Det er viktig å peke på at foreldrenes tradisjoner og kultur ikke bør assimileres, men heller enten styrkes eller endres.

Informantene forklarer at det er ulike foreldreveiledningstiltak og råd de tilbys til foreldrene.

Sara forteller at for henne og hennes tjeneste så er de "opptatt av det med samspill, tilknytning og reparasjon av relasjon for det har vært brudd når det har vært vold. Så vi jobber mye med reparasjon. Av barnas følelser og foreldrenes følelser opp i alt det her".

Ifølge Tara tilbyr tjenesten hennes en skreddersydd veiledning til familien der "man lager mål som er tilpasset foreldrene og barna, men man har jo og ulike veiledningsmetodikker som man bruker, men det er ingen som går spesifikt på dette som handler på vold da. Vi har en type veiledningsmetodikk som kan være ekstra tilpasset for en del minoritetsfamilier og det er noe som heter PYC og det står for Parenting young children. Dette er ganske nytt, og det synes jeg er kjempespennende. Det er en form for veiledning som man kan si kan være tilpasset for minoritetsfamilier fordi det kan være en del utfordringer i forhold til språklig forståelse som gjør at det er vanskelig med veiledningen på grunn av at man har ulike oppfattelse om begreper og det med at man ikke forstår hverandre ordentlig. Men PYC handler jo egentlig om

å øve på..det er en metodikk som tar for seg slike familier og er hjemmebasert, direkte konkrete veiledning som gjør at det skal være lettere å forstå tross for språkbarrieren på grunn av at man gjør det sammen og øver på ferdigheter og evaluerer de. Først så øver man på ferdigheter også etterpå observere veilederen foreldrene ta i bruk ferdigheten sammen med ungene. Og da sikrer man på en måte en forståelse på en annen måte fordi man gjør det sammen i en situasjon og ikke snakke om det på et kontor også skal foreldrene selv, ta med seg ferdigheten i hjemme og overføre da teorien til praksis”.

Hun forklarer også at i situasjoner der foreldrene ikke erkjenner volden, pleier de å henvise til det hun kalte for ATV, alternativ til vold “[...] fordi der ligger en kompetanse som ikke vi i barneverntjenesten har...det er en spisskompetanse. ATV er noe som Per Isdal har startet. Det er et tilbud både til barn og unge, voldsutøvere og voldsutsatte. Der er det psykologer og spesialister i hovedsak som jobber med utøvere og utsatte..det er en type behandling rett og slett..men det er jo også et krav at man skal til en grad anerkjenne at det har forekommet vold”.

Clara: *“Noen tjenester har jo utviklet egne kurs mot vold, som alternativer til foreldrene..eller altså oppdragelse som alternativ til vold, men det vi gjør er jo på en måte å sette inn veiledning knyttet til grensesetting og forståelse av, altså grense setting uten bruk av vold er jo å gi foreldre andre ferdigheter til å grense sette enn å bruke vold. For man kan jo ikke bare si “ ikke slå”, man må gi dem et alternativ og det er jo barneverntjenestens, tenker jeg ansvar i en hjelpetiltaksfase. Også jobber vi mye med å gi foreldrene kunnskap om hva det gjør med barn å bli utsatt for vold, altså hva det gjør med hjernens utvikling, hva det gjør med den emosjonelle utviklingen, hvordan det skaper utrygge barn og barn som ikke vil klare å ha fokus på trivsel”.*

“Nå er jeg jo så heldig å få sertifisering i ICDP, så jeg bruker blant annet ICDP fordi det bygger veldig mye på det her med å trygge foreldrene, på det gode de gjør. For de har jo med seg veldig mye godt også, fra den kulturen eller bakgrunnen de kommer fra” –

Kristine

Slik sitatene tolkes fra informantene kan en se at til tross for at vold ikke er akseptert, varierer tiltakene som settes inn for å forebygge eller forhindre at det utøves fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen. Funnene viser at det jobbes for å øke oppdragspraksis til foreldrene. Min forståelse av det informantene sier er at det lønner seg å legge vekt på og styrke foreldrenes kompetanse da dette kan også bidra til å bedre barnets omsorgssituasjon. Alle informantene viser til at de ser på foreldrene som ressurssterke som trenger hjelp med å kunne reflektere over egen praksis. Foreldreveiledning er derfor et nødvendig verktøy.

8. Drøfting

I dette kapitlet skal funnene drøftes opp mot de teoretiske aspektene jeg tidligere har beskrevet. Det er i dette kapitlet at mine underkategorier skal tas i bruk og disse er ulike forståelser, kommunikasjon og bruk av tolk, kultursensitivitet og kulturkompetanse og veiledning til foreldrene.

8.1 Hvilke vurderinger tas med i møte med etniske minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse?

Når en møter mennesker med andre kulturer er det ulike faktorer som en må ta i betraktning og disse faktorene kan av og til være avgjørende for hvordan samarbeidet utspiller seg. Berg og Paulsen (2021) hevder at minoritetsbefolkningen er sammensatt langs en rekke dimensjoner. Dette kan dreie seg om at de kommer fra andre land, snakker forskjellige språk og har forskjellige livssyn, kulturell bakgrunn og etniske tilhørighet (Berg & Paulsen, 2021). Forskerne påpeker videre at når vi snakker om minoritetsrelaterte faktorer er det snakk om systematiske forskjeller fra majoritetsbefolkningen. Det er disse systematiske forskjellene som kan bidra til at det enten blir dannet eller opprettholdt avstand mellom oss som majoritet og de som minoritet (Berg & Paulsen, 2021). I møte mellom barnevernet og etniske minoritetsfamilier vil disse forskjellene få en betydning for den måten situasjoner blir både forstått og fortolket av minoriteten og også av majoriteten (Berg & Paulsen, 2021). Med dette menes det at det kan dreie seg om alt fra foreldrenes oppdragsstiler til språklige misforståelser, noe som også kan føre til at det oppstår frykt

og mistillit. Ifølge Berggrav (2013) er det uenigheter i hva som utgjør en god oppdragelse, hvordan foreldrene utøver omsorgen og hvilke verdier som de legger til grunn i oppdragelsen. Hun skriver også at det de fleste foreldre har til felles er at de alle ønsker det beste for deres barn og at de utfører foreldrerollen så godt de kan (Berggrav, 2013).

Når vi møter etniske minoritetsfamilier som velger å ty til bruken av fysisk avstraffelse i oppdragelsen er det viktig å bemerke seg at kultur er et begrep som er nødvendig og som står sentralt i dette møte, i tillegg må en også være bevisst de kulturelle forskjellene som eksisterer i samhandlingen mellom barnevernsarbeidere og etniske minoritetsfamilier.

Fjelltun (2016) skriver at i hele verden har alle mennesker en egen kultur som er blitt formet av ulike nasjonale, etniske, sosiale eller religiøse bakgrunner. Når en har kjennskap til viktigheten av kultur kan det bidra til å øke forståelsen vår om situasjonen og til å belyse hvorfor et menneske handler slik den gjør (Aadnesen & Hærem, 2007; Eriksen & Sajjad, 2016; Fjelltun, 2016). Ved å også gjøre kjent med kulturelle forskjeller kan en oppøve seg en forståelse for kulturelle forskjeller i dette møtet og ta hensyn til dette i vurderinger av konkrete saker (Berg & Paulsen, 2021).

Kultur og oppdragelse er noe som påvirkes av hverandre. Ulike kulturbærere vil ta styringen av oppdragelsen og dette var noe som Javo (2010) belyst om foreldrenes etnoteorier.

Foreldrenes syn på kultur vil prege deres oppdragelsesstil og de vil ha andre ideer om atferd, utviklingen til barnet og tradisjonelle verdier som er felles for deres kultur (Javo, 2010).

Dette var også noe en av mine informanter var inne på da hun forklarte at mange av foreldrene vil være opptatte av hvordan tradisjoner er og hvordan de har gjort ting før. Dette kan føre til at foreldrenes forståelse av barnets behov variere fra andres og hvordan de formidler dette vil også være annerledes.

Skytte (2019) skriver at når det skal vurderes avstraffelse av et barn som en konkret situasjon, er det nødvendig å undersøke avstraffelsens konkrete kontekst. Både Aadnesen & Hærem (2007), Jørgensen & Van der Weele (2009), Javo (2010) og Skytte (2019) viser til ulike oppdragelsesstiler. Forskerne mener at disse grunnleggende forskjellene i livssynene kan få betydning for holdning til og målet med avstraffelsen av et barn (Aadnesen & Hærem, 2007; Jørgensen & Van der Weele, 2009; Javo, 2010; Skytte, 2019).

I flere av mine samtaler med informantene var noen av de indirekte inne på det vi kjenner til som det individualistiske og kollektivistiske livssynet. Dette er fordi i møte med foreldre, uavhengig av etnisk tilhørighet, er det fint å ha kjennskap til hvordan deres syn på oppdragelse av barn er da dette kan bidra til å forstå barnets rolle og posisjon i familien. En av informantene påpekte at på grunn av det er ulike barneoppdragelsessyn, er det fint å finne et kompromiss mellom norsk oppdragelsesstil og deres oppdragelsesstil.

Ifølge Jørgensen & Van der Weele (2009) er en av de mest studerte kulturforskjeller, hvordan kultur forholder seg kollektivism og individualisme. Som jeg tidligere har vært inne på, handler det individualistiske kulturen om at barnet står i sentrum og skal etter hvert som den vokser bli i stand til å klare seg selv, mens i det kollektivistiske kulturen vil oppdragelsen av barnet stort sett dreie seg å veve barnet i et nett av relasjoner og forpliktelse overfor andre (Javo, 2010; Skytte, 2019). Det som er forskjellen mellom disse vil være respekten og hensynet til den enkelte versus det kollektivet, mens også hensyn til regler for autoritet, sanksjoner og moralens mål (Javo, 2010; Skytte, 2019). Informanten Sara fortelle at det er viktig at vi har forståelse for at ulike faktorer påvirker foreldrenes handlinger og som igjen kan påvirke barnevernets arbeid. Det kan forstås slik at det er viktig å se helhetsbilde av familiens situasjon og forstå hvorfor foreldrene utøver slike handlinger, for dette kan bidra til å hjelpe barnevernet til å velge den riktige veien å gå enten det gjelder valg av tiltak eller andre ting. En slik tankegang kan også være en faktor som spiller en rolle for det samarbeidet og tillitsgrunnlaget fra foreldrenes side. Det er også flere forskere som har hevdet denne informantens kommentarer på. Aadnesen & Hærem (2007) skriver at dersom et barn skal straffes for noe i en individualistisk kultur vil dette være til hensyn for at de skal internalisere moralske holdninger og at de skal føle på skyld. Straffes et barn derimot i det kollektivistiske kulturen er dette som regel knyttet til kravet som å opprettholde familiens anseelse. Dersom et barn oppfører seg på en måte som går imot familiens forventninger, kan dette bringe skam ikke bare på dem, men også på hele familie og det kan skade familiens ære (Hofman, 2011, ref. i Berggrav, 2013). Kvello (2016) fremhever at oppdragervold har blitt brukt der fysisk avstraffelse er en del av oppdragelsen for å regulere eller korrigere barnet. Aadnesen (2017) har også påpekt at oppdragervold er mye omtalt når det er snakk om saker som handler om etniske minoritetsfamilier, mens når det er etnisk

norske familier som utsetter deres barn for vold i oppdragelsen, vil denne oppdragelsesmetoden forklares som noe annet.

I samtale med Kristine forteller hun at uten å generalisere kan vi se at oppdragervold er mest vanlig i etniske minoritetsfamilier, men det er ikke slik at det ikke finnes i Norge, for det gjør det, men bare at det er mer vanligere blant minoriteter enn majoriteten. Ut ifra dette kan vi forstå hva Aadnesen (2017) hevder. Når det fleste tenker oppdragervold, så kobles det automatisk til minoriteter, mens når det gjelder etnisk norske kan vi fort finne på å forklare det som at foreldrene sliter med det ene og det andre og at de ikke har det bra og det er derfor dette tas ut over barnet og forsøker å hjelpe der en kan.

Ifølge Jørgensen & Van der Weele (2009) vil toleransen for fysisk avstraffelse være annerledes i etniske minoritetsfamilier enn i norsk kulturell kontekst. For at en barnevernsarbeider skal forsøke å forstå hvorfor et barn straffes kan det være nyttig å flytte deres fokus fra egenskapsforklaring til situasjonsforklaring. Dette kan gjøre at de får muligheten til å se ulike sider ved kultur i forhold til den aktuelle familien og i tillegg skriver forskerne at konteksten rundt familievold avgjør på hvilken måte en handling påvirker hverandre og hvorvidt handlingen oppleves som voldelig eller ikke (Jørgensen & Van der Weele, 2009). Dette kan vi se når Tara forklarer hvordan noen av ungdommene hennes stiller spørsmål om hvorfor hun reagerer på noe som er helt vanlig der ungdommene kommer fra og som de mener de ikke dør av. Aadnesen (2020) påpeker at når en kulturforklarer volden og bruker andre begreper for å karakterisere den i møte med etniske minoritetsfamilier, risikerer man å sette inn tiltak som ikke treffer den spesifikke problematikken i den aktuelle saken. Skytte (2019) fremhever at vår tendens til å egenskapsforklare atferd hos mennesker som vi definerer i en annen kategori enn vår egen, kan føre til at vi danner stereotypier om etniske grupper. Forskeren skriver videre at i møte mellom mennesker som er fremmed for hverandre, kan disse stereotypier tre frem da vi forholder oss til forventningene vi har til den kategorien mennesker vi forbinder med den fremmed. Skytte (2019) mener at dette skyldes for tendens til å årsaksforklare. Hagen & Qureshi (1996) peker på at i barnevernfaglig arbeid er et viktig prinsipp at det er årsaksfaktorer og ikke symptomer som skal være grunnlaget for eventuelle tiltak. Andre forskere som Rugkåsa et al. (2017) trekker frem at ved å ha en kontekstuell tilnærming i

barnevernfaglig arbeid, kan det bidra til å gjøre at en forstår seg selv og andre mennesker gjennom å undersøke helheten i menneskers erfaringsverden. Her kan en stille seg hvilke normer, verdier og holdninger som påvirker måten mennesker lever sitt liv på og hvordan deres liv blir påvirket av sosiale, historiske, kulturelle og politiske omstendigheter (Rugkåsa et al., 2017). Forskerne hevder at ved å gjøre dette kan en forstå egne og andres handlinger i en større kontekst samtidig som en kan undersøke hvilken mening den andre tillegger sin situasjon og sine handlinger (Rugkåsa et al., 2017).

Begrunnelsen for at jeg nevner dette er fordi en slik holdning kan bidra med forståelse for at det kan være mange underliggende faktorer for utøvelsen av fysisk avstraffelse og vold. Jørgensen & Van der Weele (2009) belyser at vold begått av etniske minoriteter forklares ofte med gruppe- eller samfunnsmessige faktorer. Aadnesen & Hærem (2007) har også nevnt ulike årsaker til bruken av vold hos etniske minoriteter og påpeker at dette er en disiplinering metode som foreldrene har overført fra hjemlandet til norsk kontekst. Malley-Morrison & Hines (2004 ref. i Berggrav, 2013) har også belyst at hvordan man oppfatter vold, er avhengig av kultur og kontekst. Fysisk irettesettelse av barn er i noen land og kultur en akseptert og naturlig del av barneoppdragelsen, bortsett fra at det da ikke blir kalt for vold, men heller som disiplinering av et barn (Jørgensen & Van der Weele, 2009; Brenna, 2001 ref. i Berggrav, 2013). Forskerne Van der Weele & Karlsen (2021) hevder at i noen tilfeller vil det ligge en tydelig, kulturell intensjon bak handlinger av hensyn til en overordnet, positiv langsiktig målsetting. De mener at i vurderinger av kultur, må praksis som er annerledes drøftes. Dette vil si at en må spørre seg selv om praksisen er skadelig eller kun annerledes. Forskerne trekker også fram at i vurderinger av intensjonen bak ulike praksiser vil kreve et skjerpet innblikk i egne følelser i vurdering og rasjonalitet i drøftingen (Van der Weele & Karlsen, 2021). Informanten Clara belyser at hun prøver å se årsaken til hvorfor foreldrene utøver oppdragelsen slik de gjøre og at barnevernet må favne alle og ikke fordømme en type oppdragerstil fordi en tenker at i det vestlige perspektivet skal utvikling av et barn være slik. Hun forklarer videre at det er ikke deres oppgave å fordømme hvordan foreldrene utøver omsorgen, men at de skal se på hvilken effekt det vil ha på barnet og deres utvikling. Om det er et velfungerende barn som har et godt samspill med foreldrene og fungerer på de andre

plattformene. Hun peker på at så lenge foreldrene ikke gjør noe straffbart som kan påvirke barnet til syvende og sist.

Dette kan ses tilbake til det informantene Kristine og forskeren Aadnanes (2017) pekte på da de hevde at hos etnisk norske familier handler ikke det om oppdragervold, men at det kan skyldes andre grunner, men det kan også gjelde andre underliggende grunner hos etniske minoritetsfamilier. Flere av informantene påpekte at på lik linje med etnisk norske familier, kan minoritetsfamilier også streve med sitt eget. Det kan være problemer med bosituasjon, økonomi, slite med psykiske vansker osv. En av informantene forklarer at den totale belastningen på barnet i minoritetsfamilier kan være større enn norsk etniske familier.

På grunn av dette synet og tankegangen, har flere forskere advart mot å generalisere og framstille minoritetsfamilier som bærere av en streng kultur. Mekonen (2008 ref. i Berggrav, 2013) mener at dette kan bære med seg negative konsekvenser når minoritetsfamilier møter barnevernet. Det nevnes videre at en slik type holdning kan danne stereotyper som bidrar til at barnevernet raskere griper inn og overtar omsorgen i stedet for å finne bedre og rimelige løsninger i samarbeid med foreldrene (Berggrav, 2013). Dette var også noe som Bredal (2009) og Skytte (2019) fremhevet. Bredal (2009) stiller spørsmål om barnevernet har tatt for mye eller for lite hensyn til kultur og er terskelen for å gripe inn i minoritetsfamilier høyere eller lavere enn for majoritetsfamilier. Dette er et spørsmål som deles inn i tre posisjoner. I den første posisjonen kan vi finne de som mener at barnevernet besitte lite forståelse av etniske minoritetsforeldrenes kulturelle bakgrunn, og kan derfor tvile på dem uten grunn. I den andre posisjonen er det noen som mener det motsatte og sier at barnevernet aksepterer altfor mye av kulturell annerledeshet og derfor kan barnevernet svikte minoritetsbarn ved å ha en høyere terskel for å gripe inn (Bredal, 2009). I den tredje og siste posisjon finnes det de som da mener at barnevernet overdrive kulturforskjellenes betydning og glemmer andre sosiale forhold, som for eksempel økonomi og diskriminering (Bredal, 2009). Berg et al. (2017) hevder også at når møte mellom minoritetsgrupper og barnevernet skal forklares, bør vi ha et bredt fokus. De mener at dette møte må forstås ut fra et sett av faktorer som minoritetsrelaterte faktorer, levekårsfaktorer og flyktningrelaterte faktorer. Dette vil med andre ord si at det bør undersøkes det eksisterer "kulturelle misforståelser" til ulike forståelser og fortolkninger av hva som representerer

god omsorg, om foreldrene sliter med økonomien, ettersom de representerer en økonomisk og sosial underklasse i Norge, eller om foreldrene sliter med konsekvenser av krig, flukt eksilsituasjon. Dette er faktorer som også kan påvirke foreldrenes psykiske helse, deres foreldrekompetanse og barnets omsorgssituasjon (Berg & Paulsen, 2021).

Rugkåsa & Ylvisaker (2018) advarer også at om gitte problemer, situasjoner eller annerledeshet fortolkes og forklares på grunnlag av generaliserte kulturelle fortolkninger istedenfor de politiske, individuelle eller sosiale forholdene, kan dette føre til kulturalisering. Her vil kultur være en innfallsvinkel i arbeid med etniske minoritetsfamilier og dette kan bidra til å enten danne eller forsterke annengjøring, som kan føre til marginalisering og fremmedgjøring, som igjen kan føre til stigmatiserende oppfatning som kan påvirke hvordan barnevernsarbeidere møter og samhandler med etniske minoritetsgrupper (Rugkåsa et al., 2017).

8.1.2 Kommunikasjon og bruk av tolk

Qureshi (2009) hevder at en vesentlig kompetanse for å opparbeide tillit og trygghet er den kommunikasjonsferdigheten en har. Kommunikasjon er sentralt i arbeid som en barnevernsarbeider skal gjennomføre, men det kan også være en av de største utfordringene i dette arbeidet. Dette kan basere seg på at det er mangel på felles språk mellom barnevernsarbeideren og familien og det kan handle om samarbeid med tolk.

I samtalene med informantene forklarte de at språk og kommunikasjon var noe de alle var svært opptatt av i deres møter med etniske minoritetsklinter. Det kommer frem at hvordan de snakket med familiene og la tilrette for at den informasjonen som ble gitt ble mottatt var viktig for arbeidet videre. I rapporten til Berggrav (2013) hevdes det at språk- og kommunikasjonsproblemer, problemer med å formidle nyanser og få ærlige svar var blant utfordringene som barnevernsarbeiderne nevnte oppstår i deres arbeid. Dette var også noe som støttes av Kriz & Skivenes (2010) og Bø (2017) der de gjennom deres studier påpeker at språkbarriere er en utfordring som norske barnevernsarbeidere møter på. Qureshi & Fauske (2010) fremhever også at profesjonelle føler seg usikre i deres arbeid når de sitter med den oppleves av å ikke bli forstått eller at de blir misforstått. Dette kan vi se ut ifra sitatet til Kristine når hun forteller om hvor krevende det er for henne å være bevisst hvordan hun

ordlegge seg slik at det ikke bare oppstår misforståelser, men også at familiene ikke skal bli fornærmet når hun kommer inn og skal forklare dette med oppdragervold.

Bø (2010) fremhever at når saksbehandlere ikke kan henvende seg til klientene på vedkommende morsmål, skaper kommunikasjonsproblemene ofte tvil hos sosialarbeiderne om minoritetsfamilier har forstått det som har blitt sagt.

Ifølge Berg & Paulsen (2021) handler ofte disse språk- og kommunikasjonsproblemer om utfordringer knyttet til språkforskjeller og utfordringer med tolkbruk og mangel på kvalifiserte tolker. Det trekkes frem at i med møte etniske minoritetsfamilier, er kommunikasjon helt avgjørende for om foreldrene blir fornøyd og får tillit til barnevernet eller ikke (Berg & Paulsen, 2021). Dette er et viktig poeng ettersom vi vet hvor mye frykt og mistillit etniske minoritetsgrupper har for barnevernet (Fylkesnes et al., 2015).

Ut ifra det informantene har forklart om viktigheten av språket og det å kunne kommunisere eller legge til rette for en god kommunikasjon med minoritetsforeldre, oppfatter jeg det slik at en må ha den evnen til å kommunisere hensiktsmessig og passende med familiene. Som jeg tidligere har nevnt i oppgaven vil hvordan mennesker med ulike kulturelle bakgrunn samhandle med og kommunisere med hverandre bli kalt for en interkulturell kommunikasjon. Dahl (2013) forklarer at når en kommuniserer på en interkulturelt måte vil personen ikke bare forstå den andre, men de vil også få en forståelse for tankesettet og handlingen til den andre.

Et eksempel på dette kan være når en forelder velger å bruke fysisk avstraffelse mot barnet, kan barnevernsarbeideren, gjennom kommunikasjon med forelderen, finne årsaksforklaringen til hvorfor dette skjer. Er det kulturbetinget eller er det andre faktorer som spiller inn som en kanskje ikke kan se med det nakne øyet uten å samhandle med personen for å finne det ut. Tara forklarer at den beste måten å finne ting ut er å være nysgjerrig og spørre. Hun sier at familien er den som er ekspert på sitt eget liv, sin familie og egen forståelse.

Det påpekes også at felles språk er en forutsetning for kommunikasjon og dersom dette ikke er til stede i dette møte må tolk anvendes (Berg & Paulsen, 2021). Forskerne poengterer at når det gjelder bruken av tolk er ikke spørsmålet om en bør, men heller at en skal der det er

usikkert om språkkunnskapen er tilstrekkelig (Berg & Paulsen, 2021). Flere av informantene hadde varierende opplevelse med det å bruke tolk i samtaler med etniske minoritetsklienter. De så nødvendigheten i bruken av tolk i disse samtalen, men opplevde det som vanskelig da de følte at det oppsto mye misforståelser og tolkene oversatte ikke riktig det som ble fortalt. IMDI (2008) og Buzungu (2021) belyser at dersom det skal dannes gode tolkede samtaler mellom barnevernsarbeidere og etniske minoritetsfamilier, er det viktig at det først og fremst er en tolk som besitter den rette kompetanse og som en kan ha tillit til. Det har vært mange ukvalifiserte tolkere, men det har nå kommet en ny lov som angår offentlige virksomheters plikt til å benytte kvalifiserte tolk i møte med mennesker som har begrensede norskkunnskaper. Dette er for å bevare enkeltes rettssikkerhet og tilgang til likeverdige offentlige tjenester (Buzungu, 2021).

Kriz & Skivenes (2010 ref. i Berg et al., 2017) peker på at utfordringer i tolkbruk kan føre til konsekvenser for barn og familier i form av at de ikke får tilgang til tjenester, tilbud og tiltak som det kan være behov for. Dersom det er mangel på tolk, kan dette også føre til at familiene ikke blir godt ivaretatt (Berg et al., 2017).

Det kommer frem i samtalen med informantene at til tross for at de fleste hadde dårlig erfaring med vanligere tolkere, var det flere av de som hadde tatt i bruk det de kaller for kulturtolk. De forklarer at dette er noe som har vist seg å være nyttig i møte med etniske minoritetsfamilier ettersom disse kulturtolkene forklarer og tolker det som er mellom linjene, de kulturelle kodene som eksisterer i møtet. Van der Weele & Karlsen (2021) beskriver kulturtolk som en yrkesgruppe som er kjent som "kulturelle brobyggere". Dette er på grunn av at de besitter ofte kunnskap om både majoritetens normer og verdier og minoritetens utgangspunkt (Van der Weele & Karlsen, 2021). Dette vil med andre ord si at kulturtolk skal opptre som en bro mellom barnevernet og etniske minoritetsgrupper for å bidra til å gjøre kommunikasjonen mellom dem enklere slik at de bedre kan forstå hverandre. Dette var noe som informantene nevnte var viktig for da vil man sitte med minst mulig misforståelser og det vil også bidra til at samarbeidet mellom dem og minoritetsfamiliene ble lettere slik at en kan sammen komme fram til løsningen på problemet. Kulturtolker hjelper barnevernet med forståelse for akkurat den spesifikke

familiens kultur, der det er en grundig forklaring dette og tradisjoner samt også bidra med å rydde opp i de allerede etablerte misforståelser som etniske minoritetsfamilier har (Van der Weele & Karlsen, 2021).

8.2 Barnevernets kultursensitivitet og kulturkompetanse

Ifølge Bunkholdt & Kvaran (2017) er det bred enighet om at barnevernsarbeid med etniske minoritetsfamilier krever kunnskap om andre kulturer og ferdigheter som avspeiler forståelse av både likheter og forskjeller mellom kulturer. Som en yrkesutøver vil man møte mange ulike mennesker og dette kan også medføre ulike utfordringer ettersom de er selv vokst opp i andre land og/eller har andre kulturelle preferanser enn majoriteten (Qureshi, 2009).

I samtalene mine stilte jeg informantene spørsmål om hvilke faktorer de tenker er med på å avgjøre hvordan samarbeidet mellom dem og minoritetsfamilier utvikler seg, og hva de legger vekt på i dette møtet. Alle svarte at de er opptatt av å bygge relasjoner, være åpen, nysgjerrig og undrende i møte med familiene. De forklarer at det å møte familiene med forståelse, anerkjennelse og være høflig spiller en viktig og stor rolle. I studie til Fylkesnes et al. (2015) og kronikken til Ylvisaker og Rugkåsa (2012) kan vi se at flere av foreldrene i studie kommenterer på at de opplever avvisning og kulde i deres møter med barnevernet og at de ikke møtes med forståelse for deres verdiforskjeller. Aadnanes (2012 ref. i Fylkesnes et al., 2015) hevde at foreldre som hadde mistillit til barnevernet opplevde at deres syn på hva som var barnets beste ikke ble verdsatt ettersom barnevernsarbeidere jobbet ut fra en stereotypisk og negativ forståelse av en annen oppdragelsesstil enn deres egne og så på det som autoritær.

Slik vi kan se, er hvordan en møter etniske minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen mye å si for ikke bare hvordan samarbeidet vil kunne være, men det vil også spille en rolle når det kommer til endringsarbeidet som de skal gjøre. Gjennom min tolkning og oppfatning av det informantene har forklart kan en se at de alle er opptatte av å opptre med en holdning som virker empatisk og reflektert over etniske minoritetsfamilier og deres situasjoner. Som jeg tidligere har nevnt, mener Durey (2010 ref. i Rugkåsa & Ylvisaker,

2018) at det er viktig at en er reflektert over egne kulturelle praksiser og fordommer både på individuelt, systematisk og institusjonelt nivå. Marsh (2004 ref. i Rugkåsa & Ylvisaker, 2018) belyser at barnevernsarbeidere må lære om og utvide deres egne forståelser for individer og grupper slik at de kan bli kultur kompetente og anvende disse kunnskapene i arbeid for å skape et likestilt samfunn. Forskeren nevner videre at i arbeid med mennesker fra ulike kulturer skal barnevernsarbeidere kritisk reflektere over hvordan deres holdninger og verdier påvirke dagligdagse handlinger (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018). Når en inntar en refleksiv posisjon vil deres praksis kreve at en erkjenner at makt og avmakt, diskriminering og rasisme utspiller seg i ulike situasjoner og relasjoner (Rugkåsa & Ylvisaker, 2018).

Qureshi (2009) hevder at respekt, forståelse for og toleranse for andres verdier og unikheter er viktig, i tillegg til at en også ivaretar disse. Tidligere nevnte jeg at i møte mellom barnevernet og etniske minoritetsgrupper, vil kultur stå sentralt. Som barnevernsberider skal en da undersøke hvor stor rolle kultur egentlig kan ha for den andre personen. Her anses det å være nødvendig at en tilegner seg kunnskap og forståelse om kulturens rolle for mennesker generelt og etniske minoriteter spesielt. Her vil begrepene kultursensitivitet og kulturkompetanse dukke opp og være nyttig. Som tidligere forklart blir begrepene brukt om ferdigheter i å kunne sette seg inn i holdninger, verdier og atferd blant etniske minoritetsfamilier (Holm-Hansen, Haaland & Myrvold, 2007). Kultursensitivitet dreier seg om å ha en åpen og undersøkende holdning og å være bevisst de kulturelle likheter og forskjellene som finnes og hvordan det kan påvirke våres holdninger og handlinger (Javo, 2010). Dette kan vi se gjennom at mine informanter påpeker at det er viktig å være nysgjerrig og undrende i møter med minoritetsfamilier. Å spørre familiene om deres situasjon istedenfor å bare anta eller ha den holdningen om at en vet alt.

Kulturkompetanse derimot handler om å anerkjenne og inkorporere betydningen av kultur og ferdigheter i flerkulturelt arbeid (Saus, 2006; Holm-Hansen et al., 2007; Javo, 2010). Det handler om den evnen en har til å samhandle effektivt med mennesker fra andre kulturer (Rugkåsa et al., 2017).

Det er også flere studier som skriver om den manglende kultursensitivitet og kulturkompetanse i barnevernsarbeid med etniske minoritetsfamilier. Studier som Frykten for barnevernet av Fylkesnes et al (2015) belyser den manglende kultursensitiviteten i barnevernet og peker på at det kan stilles spørsmål om hvorvidt barnevernet både ivaretar og anerkjenner behovene til etniske minoriteter, i tillegg til at forskerne fremhever at dersom barnevernet legger mye vekt på kulturen til etniske minoritetsfamilier kan det bidra til at en risikerer å ignorere bekymringer med foreldrenes omsorgsevne (Fylkesnes et al., 2015). I rapporten til Berggrav (2013) belyses det at flere barnevernsarbeidere uttrykker at de savner å ha kunnskap om familiestrukturer, deres tradisjoner og deres oppdragelsespraksis når de møter familien. Artikkelen til Van der Weele & Fiecko (2020) belyser at når en mangler kulturkunnskap kan det føre til feilvurdering. Forskerne skriver at når kulturelle temaer trekkes inn i omsorgsvurderinger kan en falle i to grøfter (Van der Weele & Fiecko, 2020). Den ene kan være at det hindrer en i å ta vold og overgrep på alvor og brukes til å bagatellisere bekymringer eller så kan det være det motsatte at kulturelle fenomener feiltolkes og misforstås som omsorgssvikt (Fontes, 2005; Rugkåsa et al., 2017; Aarseth & Bredal, 2018 ref. i Van der Weele & Fiecko, 2020). Forskerne videre til Bufdir og Helsetilsynet sine statikk og rapporter som også belyser den manglende kulturkompetansen innenfor barnevernet. Berg & Paulsen (2021) har også pekt på at en skal møte etniske minoritetsfamilier på en kultursensitiv måte der en tar hensyn til de forskjellige faktorene som kan påvirke den andres liv. Disse faktorene kan være som tidligere forklart, minoritetsrelaterte faktorer, levekårsfaktorer eller flyktningsrelaterte faktorer. Forskerne trekke dette frem som avgjørende for det samarbeidet mellom barnevernet, fordi det belyses at den manglende kulturkompetanse er en utfordring når det gjelder dette samarbeidet (Berg & Paulsen, 2021).

I et annet spørsmål som jeg stilte informantene var hvordan de tilegner kulturell kompetanse og de alle svarte at de tilegner seg kunnskap ved å spørre der de var usikre, ved å benytte kartleggingskjemaer som skal bidra til bedre forståelse av familien, ved å spørre familien selv om deres situasjoner og gjennom å selv være kulturtolk. Flere hevder at de også bruker de ressursene de har rundt seg, som for eksempel andre kollegaer, veiledere

eller deltar på kurs. Ut ifra min tolking virker det ut som om at informantene etterstreber for å tilegne seg kunnskap slik at de kan legge godt til rette for samarbeidet med familien og for å forstå deres synspunkter. Jeg valgte å stille det spørsmålet fordi det vil være nyttig for en barnevernsarbeider å både ta i bruk en kultursensitiv praksis sammen med kulturkompetanse når de møter etniske minoritetsfamilier. Dette var også noe Holm-Hansen et al. (2007) støtte da de hevder at dersom en besitter kulturkompetanse, men ikke har kultursensitivitet kan dette føre til at familien blir analysert statisk og deres religiøse og tradisjonelle forskjeller blir mer vekt på en enn til den konkrete situasjonen som familier står opp i. Javo (2010) skriver også at for barnevernsarbeidere kan det være vanskelig å vise respekt for noe en ikke forstår. Til tross for at den kan være vanskelig å komme til en felles forståelse, kan barnevernsarbeideren allikevel respektere den andres opplevelser og meninger (Javo, 2010). Det er likevel viktig å påpeke at til tross for at kultursensitivitet og kulturkompetanse er viktig at barnevernsarbeid, er det fallgruver en må seg bevisst om da det kan lett oppstå en når aktivt jobber med kulturkompetanse og kultursensitivitet. Etnosentrisme og kulturel relativisme er begreper som er nyttig å kunne. Som tidligere nevnt er disse begrepene to forskjellige kulturforståelser. Javo (2010) skriver at etnosentrisme er et begrep som man støter ofte på i beskrivelser av kulturmøter. Det er en holdning som innebærer at en setter sin egen kultur i sentrum og ser verden fra sitt eget kulturelle ståsted (Javo, 2010). Et eksempel på hvordan dette kan komme frem er dersom barnevernsarbeideren kun ser etniske minoriteters situasjon fra egne holdninger og verdier og ikke tar hensyn til de minoritetsrelaterte faktorene eller kulturelle faktorene. Her kan det være fint å bruke kritisk refleksjon som jeg også tidligere nevnt. Det motsatte av etnosentrisme er kulturel relativisme og her handler det om at et individs meninger, tro og handlinger må forstå ut fra dets egne kulturelle forutsetninger og premisser (Javo, 2010). Når en har kulturel relativistisk tilnærming betyr det at barnevernsarbeideren aksepterer foreldrenes atferd da dette forstås som kultur. Det tillater en normativ vurdering av kulturell praksis (Javo, 2010). Aadnesen & Hærem (2007) skriver at en kulturel relativistisk tilnærming i barnevernet kan føre til at en ignorerer problemer i etniske minoritetsbarns livssituasjon og at barnevernet ikke handler til det beste for barnet, som er et av barnevernet prinsipper. Et

eksempel på hvordan dette kan komme frem er når det er snakk om oppdragervold i etniske minoritets.

8.3 Veiledning til foreldrene for styrke generelle foreldrekompentanse

Norge er et av de landene i verden som har et så barnesentrert samfunn der det legges stor vekt på barnets posisjon som et selvstendig subjekt. Barnet defineres, i dette samfunnet, som et selvstendig individ med egne og særskilte behov og rettigheter (Aadnanes, 2020). Denne barnesentreringen handler ikke bare om å beskytte barnet mot vold og overgrep, men det handler også om å fasilitere det vi som et samfunn forstår som en god barndom og skal tilrettelegge for best mulig utviklingsvilkår for barnevernet (Hennum, 2014; Pösö, Skivenes & Hestbæk, 2014; Gilbert, Parton & Skivenes, 2011 ref. i Aadnanes, 2020). Barneverntjenesten jobber etter flere forpliktete lovverk som fastsetter en nulltoleranse for all slags vold mot barn. En viktig del av deres mandat er det forebyggende arbeidet der de skal sikre at alle barn og unge som lever i Norge får gode og trygge oppvekstvilkår (Skjesol, 2021). Barnevernsarbeid innebærer å redusere risikofaktorer og styrke ressurser og kompetanse i barnets omgivelser (Gjertsen, 2007 ref. i Skjesol, 2021). Aadnanes (2020) hevder at det stilles krav om bedre rutiner, kvalitetssikring og økt kompetanse i barnevernet i lys av det økte fokuset på barn og unge som opplever vold i nære relasjoner. Det trekkes frem at det er store forventninger til at profesjonelle og eksperter skal kunne måle risiko, gjøre den håndterbar og slik kunne predikere og unngå at barn blir utsatt for fare (Aadnanes, 2020). I tillegg skriver forskeren at flere barneverntjenester har iverksatt spesifikke metodiske verktøy for å kvalitetssikre informasjonsinnhenting i undersøkelse av bekymringsmeldinger, og dermed også beslutningsgrunnlaget (Aadnanes, 2020). Hvilke intervensjoner og tiltak barnevernet setter i gang er også avhengig av individet som mottar hjelpen, så vel som mange uforutsigbare forhold (Aadnanes, 2020).

Det forebyggende ansvaret for barn og unge og deres familier ligger hos kommunen, men andre statlige instanser kan også hjelpe til (Bunkholdt & Sandbæk, 2008). forskerne belyser at når en jobber forebyggende dreier dette seg om å hindre at uønskede tilstander oppstår eller utvikler seg (Bunkholdt & Sandbæk, 2008). Dette kan gjøre primært-, sekundært eller

tertiært forebyggende (Haugen et al., 2018). Det forebyggende virksomheten kan differensieres ut fra om den legger hovedvekten på å endre miljøet eller individet (Bunkholdt & Sandbæk, 2008).

Ut ifra samtale med informantene kommer det frem at for flere av de kan det forebyggende arbeidet på forskjellige måter. Noen av de fortelle at det er andre instanser som står for det forebyggende arbeidet i deres kommuner. Det nevnes at det er ofte den forebyggende avdelingen i kommune som står ansvarlig for dette, herunder helsestasjon. Det kommer videre frem at informantene jobb når det er mest sannsynlig for at det allerede har oppstått noe og de har da fått inn bekymringsmeldinger. I motsetning til de andre, fortelle Sara at i hennes barneverntjeneste har de deltatt på ICDP-kurs på voksenopplæring som har vært åpen for alle og ikke bare for de som har barnevernssaker. Av kommentarene til noen av informantene kan vi forstå hva Haugen et al. (2018) mente da det påpektes at det på av at barnevernet opplever at andre alvorlige saker må prioriteres som kan kreve umiddelbart handling, kan dette føre til at det langsiktige forebyggende perspektivet ikke ivaretas. Forskerne refererer til Brandtzæg, Håkonsen & Lunder (2010) som hevder at i mange kommuner er det nødvendig for mer ressurser til samarbeid om forebygging og tidlig intervjuer slik at det lykkes med å gå inn tidligere slik at det unngås å måtte jobbe "brannslukkende" heller enn vellykket forebyggende. Det understrekes også at "opplæring, veiledning og støtte" til foreldrene går som en rød tråd gjennom vellykkede arbeid der en legger vekt på at det skal fremmes uavhengighet, initiativ og selvstendighet hos foreldrene og barna (Rundskriv Q-25/2005 ref. i Haugen et al., 2018).

Ifølge Van der Weele & Karlsen (2021) pekes det på at dersom en mener at foreldrenes praksis som er vanlig i den kulturelle konteksten, trenger å endres, kan det være tilstrekkelig med god informasjon og veiledning for å få til disse endringene. Forskerne hevder videre at dette kan ses når barnevernsarbeidere kommer i kontakt med familier som er vant til en hierarkisk oppdragelse av barna der barnet blir fortalt hva den skal føle, gjøre og der foreldrene i mindre grad har samtaler med deres barn (Van der Weele & Karlsen, 2021). Sara var inne på dette da hun forklarte at foreldrene var flinke til å gi kjærlighet og omsorg, men

at når det kommer til å snakke med barna, så var de ikke vant til å snakke med barnet, men heller til barnet.

Fjelltun (2016) skriver at mange minoritetsfamilier kommer fra land der bruken av fysisk avstraffelse i oppdragelse er vanlig, men at det heller regnes som omsorgsfull oppdragelse og de fleste foreldrene har ikke kjennskap til andre oppdragelsesmetoder enn det der.

Kristine fortelle at for noen foreldre er dette et verktøy som de bruker og det sitter under huden.

Ut ifra dette kan en stille spørsmålet, hvordan kan en veilede disse foreldrene som bruker slik oppdragelsespraksis.

Berg et al. (2017) skriver at barneverntjenesten skal i henhold til barnevernsloven § 4-4 sørge på å iverksette hjelpetiltak for både barnet og familiene når det skulle anses å være nødvendig for grunn av forholdene i hjemmet eller om det skulle være andre grunner. I deres publikasjon fremkommer det at i retningslinjene for hjelpetiltak understrekes det at hjelpetiltak har som mål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien og bør derfor ha et ressursperspektiv og skal ta utgangspunkt i den konkrete situasjonen til både barnet og familiens vansker (Berg et al., 2017).

Jeg stilte informantene om de hadde egne rutiner for familier med minoritetsbakgrunn og de svarte at det ikke var utarbeidet spesielle rutiner for dem, men at de hadde noe felles for alle voldssaker som de får inn. Den erfaringsbaserte modellen, klemetsrudmodellen, var det som ble nevnt blant informantene og kulturagrammet til Skytte. De forklare at klemetsrudmodellen brukes når de skal snakke om vold, og at det første de gjør er å snakke med barnet alene først, for å så innkalle foreldrene inn på møte, men at dette gjøres hver for seg. I dette møtet blir bekymringsmeldingen gjennomgått og når de er ferdig samler de alle sammen igjen for å gå snakke rundt det.

Det kommer også frem fra en av informantene at de hadde egne rutiner for bruk av tolk. Som et oppfølgingsspørsmål til informantene som hadde fortalte om dette, spurte jeg om hvordan de opplevde at modellen fungerte og om at skulle ønske at det var utarbeidet egne rutiner, og de forteller at de opplever at modellen fungerer godt både i saker der det er fysisk vold mot barn, men også om det har oppstått vold mellom foreldrene og barnet har

vært vitne til det. Clara forteller nærmere at hun opplever at modellen klarer å sikre stemmen til barnet og medvirkning på en måte som er nødvendig i de sakene, uten påvirkning eller trusler fra foreldrene, men forklarer også at det stedet hun føler at modellen ikke fungerer er når det skal skapes en trygg og god relasjon ettersom modellen er ganske drastisk og kan oppleves som opprivende for familiene. Hun forteller at det brukes mye tid på å trygge foreldrene på at det ikke skjer noe akutt nå med mindre det skal være fare for helse og liv. En annen ting som Clara også forteller er at i saker om omhandler vold i minoritetsfamilier, har de skriftlige rutiner for å sikre at det er en forsvarlig oppfølging. Hun forklarer at dette er en voldsrutine som er intern og dette er et avkrysningskjema på flere sider der meldingen gjennomgås og planlegges, samt vurderer dens alvorlighetsgrad og oppstart. De avholder et møte der denne planleggingen av voldsoppstarten foregår. Skolen og barnehager ringes og blir informert om at barnevernet skal komme for å snakke med den ungen og at foreldrene ikke skal informeres. Gjennom dette vurderes det fortløpende om dette er en sak som skal anmeldes eller ikke.

I en annen samtale med Tara sier hun at hun savner at det ikke er egne verktøy til tross for at de har gode foreldreintervjuer, men at disse var heller mer tilpasset vestlige verdier istedenfor at de var tilpasset familiene der en kan forstå deres samfunnssyn. Hun forteller videre at dette gjør at man ikke får den informasjonen eller klarer å stille spørsmål i den vinklingen som er mer passende for familiene, gjør som hun føler bidrar til at en god del informasjon forsvinner i intervjuene.

Når det gjelder kulturagrammet forteller Kristine at dette har blitt mye brukt og at det er en veldig fin måte å gjøre seg kjent med familiene samtidig som en innhenter nok informasjon for å kunne tilby rett tiltak.

Et annet spørsmål som ble stilt til informantene var hva tilbys til foreldrene der det er avdekket fysisk avstraffelse mot barna og det kommer frem i samtalene at informantene har alle et mål om å forsøke å gi foreldrene som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen hjelp til å endre deres oppdragspraksis. Clara forklarer at når det er snakk om oppdragervold så anses jo dette som god oppdragelse og at foreldrene har gode intensjoner bak dette. Hun forteller at det er opp til de som barnevernsarbeidere å ikke bli etnosentriske og paternalistiske slik at deres meninger om hva god omsorg, oppdragelse og barndom

ilegges foreldrenes. Istedenfor skal det jobbes for å finne en måte for å formidle at det foreldrene gjør er bra og at det de gjør er bra for å så prøve å slå de to sammen. Hun sier at det er viktig å formidle til foreldrene at det jobbes for å ilegge dem nye verktøy til grensesetting av barn og at de kan oppdra barna på en måte som er både gode og lovlige. Ifølge Bunkholdt & Kvaran (2017) har foreldreveiledning som mål å forhindre at barnets eller familiens problemer forverres, samt at det skal forhindre at barn utvikler somatiske og/eller psykiske vansker.

Blant de ulike foreldreveiledningsprogrammene som ble nevnt var ICDP, COS-P, PYC og ATV de som anses å være mest nyttig i informantenes arbeid med vold og etniske minoritetsfamilier. I barneverntjenesten der Clara jobber forteller hun at veiledning knyttet til grensesetting og forståelse settes inn som et tiltak der foreldrene gis andre ferdigheter til å sette grenser uten å bruke vold. Det jobbes med å gi foreldrene kunnskap om hva som skjer med barnet dersom den blir utsatt for vold og hvordan det blir med hjerneutviklingen samt at dette kan fører til at barnet blir utrygge. I tillegg tilbys ICDP kurs dersom det trengs å finne et kompromiss mellom norsk oppdragsstil og foreldrenes oppdragsstil. Dette var også noe som barneverntjenesten til Kristine brukte og at hun er sertifisert i det. Informantene forteller at ICDP handler om å bevisstgjøre foreldrene om deres omsorgskompetanse og forsøke å styrke den positive praksisen overfor barna. Dette skal virke som et enkelt, helsefremmede og forebyggende program. Kristine forklarer også at COS-P brukes der foreldrene sliter med indre stress og de trenger hjelpe til å være mer bevisst på hvorfor de får haimusikk. Hun forklarer at når en opplever indre stress kan dette føre til at man gjør ting.

Videre informeres det om at i andre barneverntjenester, blir det benyttet noe som heter Parenting young children som er en veiledningsform som blir brukt i minoritetsfamilier, kanskje ikke at den knyttet til vold, men dette fungere som en metodikk der man lager passende mål til familien. Ifølge Tara er dette noe som fungere fint da det kan oppstå utfordringer i forhold til språklig forståelse som bidrar til at det blir vanskelig med veiledning da man ikke helt forstår hverandre. Hun forteller at denne metodikken tar for seg familien

og er en direkte konkret hjemmebasert veiledning som går det det er felles forståelse der man øver på ferdigheter sammen med veileder og alene sammen med barna mens veilederen observerer og evaluerer de.

Tara informerer også om at det brukes ATV som er forkortelse for Alternativ til Vold i hennes barneverntjeneste. Dersom det skulle være behov for mer kompetanse som ikke de i barneverntjenesten har, kan foreldrenes bli henvist til dette da det er en spisskompetanse. ATV er noe som Per Isdal har startet og Tara forklarer at det er et tilbud som tilbys til alle, barn og ungdom, voldutøvere og voldsutsatte som skal sammen med psykologer og spesialister lære seg andre strategier for å kunne håndtere følelsene.

I den siste barneverntjenesten, fortelle Sara at de er mer opptatt av samspill, tilknytning og reparasjon av relasjoner. Hun forklarer at dette er viktig fordi der det har vært brudd på grunn av vold, trengs reparasjon av barnas følelser og av foreldrenes.

Berg et al. (2017) skriver at råd og veiledning er et tiltak som har vært mye brukt gjennom mange år og som kom inn som egne tiltakskategori i 2017. Forfatterne belyser at vektlegging av råd og veiledning handler om at barnevernet rettet oppmerksomheten i stor grad mot foreldrene og da mot endring av foreldres omsorg- og oppdragelsespraksis. Dette noe som om vi kan se at informantene jobber med. Det nevnes også at når fokuset er mot foreldrenes, vil det også på ulike måter handle om barnet.

8.4 Konklusjon

Avslutningsvis skal oppgavens hovedpunkter oppsummeres. Denne masteroppgaven har belyst problemstillingen *“Hvordan arbeider barnevernsarbeidere med etniske minoritetsfamilier som utøver fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen”* med bruk av de tre forskningsspørsmålene.

Innenfor dette arbeidet kan vi se hvor viktig og nødvendig helhetsperspektivet er. Gjennom forskning kan en se at vold er noe som forekommer i alle samfunn, og den kan være knyttet til flere ting. Det kan være avhengig av familiens normer, levekår, deres livssituasjoner eller andre individuelle faktorer. For flere av etniske minoritetsfamiliene som kommer fra land der fysisk avstraffelse er vanlig og lovlig, kan det oppleves som en utfordring når de kommer til Norge der vold i oppdragelsen ikke er lovlig. De fleste argumenterer for at dette har blitt

gjort ut av kjærlighet, mens det er andre som tilsier at det kan være på grunn av deres kultur. Informantene forklarte at når en skal inn i familiene for å avdekke fysisk avstraffelse, er det viktig at man har en holdning av åpenhet, nysgjerrighet, forståelsesfull og vise respekt. En skal ikke være fordomsfull og skal ikke ha en holdning om at en vet alt, men heller spørre familiene selv om deres egen situasjon. Dette bidrar til at det ikke oppstår noen former for stereotyper eller diskriminering og barnevernsarbeiderne er selv klar over deres egne kulturell bakgrunn og kritisk reflekterer over deres makt i dette møtet. Videre trekkes det frem at språk og kommunikasjon i arbeid med etniske minoritetsfamilier er noe som også ble vektlagt. Barnevernsarbeiderne var bevisst på at det kan være vanskelig å snakke om et så sensitivt tema med mennesker som ikke behersker det norske språket så godt. De gjorde seg bevisst over at kommunikasjonen skulle være fylt med minst mulige misforståelser og at informasjonsplikten ble holdt slik at det kan tilbys likeverdige tjenester uavhengig av etniske tilhørighet. Der det ikke eksisterte et felles språk, ble vanlige tolker tatt i bruk. Flere av informantene opplevde at dette var en tjeneste som ikke fungerte godt i visse situasjoner og kulturtolker ble heller en bedre løsning.

Gjennom funnene til informantene kan en også se hvordan de jobbet etter det biologiske prinsippet. Informantene var mer opptatt av å styrke foreldrenes omsorgskompetanse og satt i foreldreveiledning der det var nødvendig. Ved å styrke foreldrenes ressurser og sørge for positive endringer hos foreldrenes, kan det også føre til at de får bedre muligheter til å gi barnet en god oppvekst.

8.5 Styrker og svakheter

Oppgavens styrke kan vurderes slik at informantene delte mye av de samme erfaringene og meningene rundt oppgaven tema, noe som oppfattes å styrke budskapet og kredibiliteten til oppgaven. Funnene fra datamaterialet vise seg å kunne overføres til andre ansatte innenfor barneverntjenesten. En annen styrke er at oppgaven baserer seg på ansatte med både minoritetsbakgrunn og majoritetsbakgrunn og får med perspektiver fra begge miljøene, slik at det ikke kan oppleves som stigmatiserende eller at det fremstår som om at minoritetsfamilier alltid utøver vold.

Svakheter ved oppgaven er at den ikke kan la seg generaliseres med tanke på at det kun er basert på fire intervjuer som er et lite omfang av informanter. En annen svakhet er at jeg har

også kun har intervjuet barnevernsarbeidere og fått deres perspektiv på problemstillingen. Oppgaven hadde fått et mer helhetlig perspektiv dersom det hadde vært en mulighet til å også intervju etniske minoritetsfamilier for å høre hvordan de opplever å samarbeide med barnevernet i slike saker.

8.6 Videre arbeid

Gjennom funnene kom det frem at i arbeid med saker som omhandler fysisk avstraffelse eller vold i minoritetsfamilier er det ikke utarbeidet verken egne rutiner eller skriftlig rutiner i de fleste barneverntjenestene. Det var heller utarbeidet en felles mal for alle familiene. Dette var noe som jeg reagerte litt på med tanken på at vold forstås annerledes når det gjelder etniske minoritetsfamilier og etnisk norske familier. Ut fra funnene kan vi se at det er ulike forklaringer på årsaker til vold blant minoriteter og majoriteter. Ved å ha flere maler og rutiner som er tilpasset spesifikt for etniske minoritetsfamilier kan det bidra til at man klarer å fange opp flere ting rundt den spesifikke familien

9. Litteraturliste

Ali, A. (2015). *Et flerkulturelt barnevern? – Hvordan fremme dialog mellom barnevernet og etniske minoriteter*. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92(2). DOI:

<https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-07>

Angel, B.Ø (2018). *Fosterhjemsordningen i endring*. I Ask, T.A. & Eide, S.B. (red.). *Barnevernets begreper – i bevegelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Askeland, G.A. (red.). (2013). *Kritisk refleksjon i sosialt arbeid* (2utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Barneloven (1987) Lov om barneverntjenester av 17.juli. nr. 100. Hentet fra:

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7#KAPITTEL_6

Barnevernloven. (1992) Lov om barneverntjenester. (Lov-1992-01-17-100). Hentet fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100?q=barnevernloven>

- Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G.M.D., Garvik, M. & Tøssebro, J. (2017). *Myter og realiteter – Innvandreres møter med barnevernet*. Trondheim: Ntnu Samfunnsforskning. Berg B. & Paulsen, V. (2021). Myter og realiteter – innvandreres møter med barnevernet. I Berg B. & Paulsen V. (red.). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Oslo: Universitetsforlag.
- Berggrav, S. (2013). *Tåler noen barn mer juling? En kartlegging av hjelpeapparatets håndtering av vold mot barn i minoritetsfamilier*. (Rapport av Redd Barna). Hentet fra: <https://www.nsf.no/Content/1137481/Rapport%20T%20ler%20noen%20barn%20mer%20ju ling.pdf>
- Bredal, A (2009). Barnevernet og minoritetsjenters opprør: Mellom det generelle og det spesielle. I Eide, K, Qureshi, N.A., Rugkåsa, M. & Vike, H. (red.), *Over profesjonelle barrierer: Et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.). (2012). *Kvalitative metoder – empiri og teoriutvikling*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2017). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2021). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid* (2.utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bunkholdt, V. & Sandbæk, M. (2008). *Praktisk barnevernsarbeid*. (5utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Buzungu, H.F. (2021). Barnevernsmøter uten felles språk. I Berg, B. & Paulsen, V. (red.). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bø, B.P. (2010). Det flerkulturelle barnevernsarbeidet – utfordringer, erfaringer og kompetansebehov. I Kaya, M., Høgmo, A. & Fauske, H. (red.): *Integrasjon og mangfold – utfordringer for sosialarbeideren*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.
- Bø, B.P. (2017). *Sosialt arbeid i et flerkulturelt samfunn: Nye forståelser, utfordringer og kunnskapsbehov*. Fontene forskning (2). Hentet fra: <https://fonteneforskning.no/pdf-15.62551.0.3.cf25a1605e>
- Christiansen, Ø., Havnen, K.J.S., Iversen, A.C., Fylkesnes, M.K., Lauritzen, C., Nygård, R.H., Jarlby, F. & Vis, S.A. (2019). *Når barnevernet undersøker – Barnevernets undersøkelsesarbeid*

– delrapport 4. Hentet fra:

<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/20017/article.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Dahl, Ø (2013). *Møter mellom mennesker: innføring i interkulturell kommunikasjon*

(2utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7utgave). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Eriksen, T.H & Sajjad, T.A. (2016). *Kulturforskjeller i Praxis: Perspektiver på det flerkulturelle Norge*. (6utgave). Gyldendal Akademisk

Fjelltun, A-M. S. Vold mot barn i minoritetsfamilier. I Melvik, K., Lillevik, O.G. & Edvardsen, O. (red.). *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Fylkesnes, M. K., & Netland, M. (2012). *God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: Saksbehandleres og foreldres erfaringer*. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 89 (4).

DOI: <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2012-04-02>

Fylkesnes, M.K, Iversen, A.C, Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). *Frykten for barnevernet – En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger*. *Tidsskriftet Norges barnevern*.

DOI: <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-02>

Gulbrandsen, L.M. (red.) (2006). *Oppvekst og psykologi: Innføring i psykologiske perspektiver*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hagen, G. & Qureshi N. A. (1996). *Etnisitet i sosialt arbeid: Arbeid med etniske minoriteter i barnevern og sosial sektor*. Oslo: Tano Aschehoug.

Haugen, G.M.D, Paulsen V. & Caspersen, J. (2017). *Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.

Haugen, G.M.D, Paulsen, V. & Caspersen, J. (2018). *Barnevernets forebyggende arbeid mot vold i minoritetsfamilier*. *Tidsskriftet Norge barnevern*, 95 (1). Hentet fra:

<https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2018-01-02>

Hennum R. (2016). Retten til beskyttelse mot vold, overgrep og utnyttelse. I *Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge* (3utgave). Oslo: Universitetsforlaget.

Holm-Hansen J., Haaland T. & Myrvold T. (2007). *Flerkulturelt barnevern. En kunnskapsoversikt*. Norsk institutt for by- og regionforskning.

IMDi (2008). *Bruk av tolk i barnevernet*. Oslo IMDi. Hentet fra:

<https://www.imdi.no/contentassets/6d10fa98ef844db8a90f02109ecaf43e/bruk-av-tolk-i-barnevernet.pdf>

Jacobsen, D.I (2021). *Forståelse, beskrivelse og forklaring – innføring i metode for helse- og sosialfagene* (3utgave). Cappelen Damm Akademisk.

Javo C. (2010). *Kulturens betydning for oppdragelse og atferdsproblemer: Transkulturell forståelse, veiledning og behandling*. Oslo: Universitetsforlaget.

Johannessen, A., Tufte, P.A & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (6.utgave). Abstrakt forlag AS.

Johannessen, L.E.F., Rafoss, T.W. & Rasmussen, E.B. (2021). *Hvordan bruke teori?: Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Jørgensen, H & Van der Weele, J. (2009). Vold i storfamiliekontekst – erfaringer fra alternativ til vold. I Eide K., Qureshi, N.A., Rugkåsa, M. & Vike, H (red.). *Over profesjonelle barrierer – et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kalve T. & Dyrhaug T. (2011). Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2009. Statistisk sentralbyrå.

Kojar B. H., Nilsen M., Storhaug A.S., Agerup T., Clifford G. & Lichtwarck, W. (2020). *Barnevernets arbeid med barn og unge som har erfart vold og overgrep i nære relasjoner – en litteraturstudie* (Rapportserie for sosialt arbeid 3). Trondheim: NTNU Institutt for sosialt arbeid.

Kriz K. & Skivenes M. (2010). "We have very different positions on some issues": How child welfare workers in Norway and England bridge cultural differences when communicating with ethnic minority families. *European Journal of Social Work*. DOI:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13691450903135626>

Kvale S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kvello Ø. (2016). *Barn i risiko: Skadelige omsorgssituasjoner*. Oslo Gyldendal Akademisk.

Lillevik O.G. (2016) Perspektiver på vold mot barn. I Melvik K., Lillevik O.G. & Edvardsen O. (red.). *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Lillevik, O.G. (2019). Fenomenforståelse – Vold i nære relasjoner. I Lillevik O.G, Nordhaug I. & Salamonsen, J.S. (red.). *Vold i nære relasjoner: Diskurser og fenomenforståelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Manum, O.A (2015). *Innvandrerens utfordringer til norsk barnevern*. *Tidsskriftet Norges barnevern* (02). DOI: <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-06>
- Nordstoga, S. (2004). Barnevernsarbeiderens yrkesutøvelse. I Havik T., Larsen M. Y. Nordstoga, S. & Veland, J.: *Barnevernet: Forutsetninger og gjennomføring*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Pinheiro, P.S. (2006). *World report on violence against children*. Hentet fra: <https://resourcecentre.savethechildren.net/node/2999/pdf/2999.pdf>
- Qureshi N.A. (2009). Kultursensitivitet i profesjonell yrkesutøvelse. I Eide K., Qureshi N.A, Rugkåsa M. & Vike H. (red.). *Over profesjonelle barrierer – Et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Qureshi N.A & Fauske, H. (2010). Barnevernfaglig arbeid med minoritetsetniske familier. I Kaya M.S., Høgmo A. & Fauske H. (red.). *Integrasjon og mangfold. Utfordringer for sosialarbeideren*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.
- Rugkåsa M. & Ylvisaker S. (2018). Kultursensitivitet. I Ask T.A & Eide S.B. (red.). *Barnevernets begreper – i bevegelse*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Rugkåsa M., Ylvisaker S., & Eide K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv: Sosialt arbeid med barn og familier*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Røkenes O.H. & Hanssen, P-H. (2012) *Bære eller bryte – kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker* (3utgave). Bergen: Fagbokforlaget.
- Røsdal T., Madsen A. Å., Næss T. & Hellan E. (2019). *Kompetanse om vold og overgrep i nære relasjoner: innledende kartlegging av føringer, opplæringsstrukturer og kompetansebehov*. NIFU. Hentet fra: <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2649896/NIFUrapport2019-26.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Saus M. (2006). *Kontekstuel barnevern. Hefte 2: Kultur og barnevernsarbeid*. Barnevernets utviklingssenter i Nord-Norge, Skriftserie 2. Hentet fra:

<https://uit.no/Content/233091/Hefte%20,%20Kontekstuelte%20barnevern,%20%20Saus%202006.pdf>

Skjesol I. (2021). Samskapt foreldrestøtte – forebyggende barnevern i familiesenter. I Berg B. & Paulsen V. (red.). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Oslo: Universitetsforlaget.

Skjørten K., Mossige S., Bakketeig E. & Bjørnholt M. (2019). Vold i nære relasjoner – et felt i bevegelse. I Skjørten K., Bakketeig E., Bjørnholt M., Mossige S. (red.). *Vold i nære relasjoner: Forståelser, konsekvenser og tiltak*. Universitetsforlaget. Hentet fra:

https://www.researchgate.net/publication/335083466_Vold_i_naere_relasjoner_-_et_felt_i_bevegelse

Skytte M. (2014) *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (2utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Skytte M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (3utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Smette I. & Rosten M.G. (2019). *Et iakttatt foreldreskap – Om å være minoritet i Norge*. Oslo: Velferdsforskningsinstituttet NOVA. Hentet fra: <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/1305/NOVA-Rapport-3-2019-Et-iaakttatt-foreldreskap.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sommerfeldt M.B, Hauge M.I. & Øverlien C. (2014). *Minoritetsetniske barn og unge og vold i hjemmet. Utsatthet og sosialfaglig arbeid*. Oslo: NKVTS. Hentet fra:

<https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/08/minoritetsetniske-barn-og-unge.pdf>

Sommerfeldt M.B., & Øverlien C. (2016). Barneverntjenestens møte med barn og unge som opplever vold i hjemmet. I Øverlien C., Haugen M.I. & Schultz J.H. (red.). *Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner*. Oslo: Universitetsforlaget AS.

Statistisk Sentralbyrå (2021). *Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/115-000-barn-i-husholdninger-med-vedvarende-lavinntekt>

Thagaard T. (2013). *Systematisk og innlevelse – En innføring i kvalitativ metode* (4utgave). Bergen: Fagbokforlaget.

- Thomassen M. (2020). Hermeneutikk som refleksjon og livsfortolkning. I Jenssen D., Kjørstad M., Seim S. & Tufte P. (red.). *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Van der Weele J., Ansar N. & Castro, Y. (2011). Møte med foreldre som bruker oppdragervold – erfaringer fra arbeid med minoritetsfamilier. I Heltne U. & Steinsvåg P.Ø. (red.). *Barn som lever med vold i familien*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Van der Weele J. & Karlsen K. (2021). *Analyse i komplekse barnevernssaker: fra magefølelse til kritisk tenkning*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Van der Weele J. & Fiecko E.M. (2020). *Kulturelle fallgruver i vurdering av foreldrenes omsorgsevne. Familierett, arverett og barnevernsrettslige spørsmål*. DOI: <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.0809-9553-2020-02-04>
- Ylvisaker S. & Rugkåsa M. (2012). Når barnets beste blir tatt for gitt. *Dagsavisen Nye Meninger*. Hentet fra: <https://www.dagsavisen.no/nyemeninger/nar-barnets-beste-blir-tatt-for-gitt-1.446131>
- Aadnanes M. (2017). *Vold mot barn og unge I nære relasjonar: Forståing, konseptualisering og sosialfaglege perspektiv*. Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Aadnanes M. (2020) *Vold mot barn og unge i nære relasjonar. Barnevernfagleg kunnskap*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Aadnesen B.N. (2012). *Jeg kan ikke være den afrikanske mammaen i Norge. Men de må også skjønne at min bakgrunn er en del av meg: En studie av samhandling i barnevernet mellom saksbehandlere og foreldre med minoritetsetniske og muslimsk bakgrunn*. Doktoravhandling, NTNU. Trondheim.
- Aadnesen B.N. & Hærem E. (2007). *Interkulturelt barnevernsarbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Aarseth M. & Bredal A. (2018). *Omsorgsovertakelser og etniske minoriteter. En gjennomgang av saker i fylkesnemnda*. NOVA. Hentet fra: <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/5130>

Vil du delta I forskningsprosjektet**“Barnevernsarbeid med etniske minoritetsfamilier?”**

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan barnevernsarbeidere møter etniske minoritetsforeldre som utøver fysisk avstraffelse i oppdragelsen av barn. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelsen vil innebære for deg.

Bakgrunn og Formål

Hei, mitt navn er Antilda Koroma, og jeg er masterstudent ved OsloMet innenfor sosialfag, studieretning barnevern. I denne masteroppgaven ønsker jeg å sette lys på hvilke utfordringer som kan oppstå i møte mellom barnevernsarbeidere og etniske minoritetsfamilier og hvordan kan en jobbe for å redusere disse utfordringene. Jeg er interessert i å undersøke hva som blir tatt i betraktning når barnevernsarbeidere jobber med saker om omhandler oppdragervold i minoritetsfamilier, de ulike type metodene som blir anvendt og de ulike tiltakene de tilegner foreldrene som utøver en slik handling og hvordan de kommer frem til det.

Jeg ønsker i forbindelse med dette å foreta en kvalitativ studie ved bruk av individuelle semi-strukturerte intervjuer av barnevernsarbeidere.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i mitt forskningsprosjekt, innebærer det at du deltar i et intervju. Dette intervjuet vil være ca. 45 minutter til 1 time. Intervjuet vil inneholde spørsmål om din erfaring knyttet til arbeid med etniske minoritetsfamilier, hvilke utfordringer som kan oppstå i dette møtet med familiene, hvilke metoder du/dere anvender i arbeid med minoritetsforeldre som utøver fysisk avstraffelse i oppdragelsen. Under intervjuet vil det bli foretatt lydinnspilling og notater av intervjuet. Dette gjøres for at kunnskapen som kommer frem gjennom intervjuet skal kunne anvendes på en tydelige, korrekt og forsvarlig måte.

Ditt personvern – Hvordan jeg oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg kommer til å benytte dine informasjoner til formålene som jeg har informert om i dette skrivet. Dine informasjoner vil bli konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Personopplysninger som dukker opp i lydopptaket vil være tilgjengelig for meg og min veileder ved OsloMet, Signe Ylvisaker. Lydopptaket vil snarest bli transkribert etter intervjuet og deretter slettet. Deltakere som deltar i intervjuet vil bli anonymisert, og derfor ikke gjenkjennelig når studien publiseres.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg avslutter forskningsprosjektet?

Etter plan vil prosjektet avsluttes 15.11.2022. Det transkriberte materialet vil også straks bli slettet etter prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket ditt uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke delta eller senere velger å trekke deg.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i data materialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- Å få rettet personopplysninger om deg
- Få slettet personopplysninger om deg
- Få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- Å sende klage til personvernombudet eller Data tilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag av OsloMet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Dersom du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- OsloMet ved Antilda Koroma. Telefon: 40142635 eller E-post: Antilda05@icloud.com / s349969@oslomet.no
- Signe Ylvisaker (Veileder). Telefon: 67238125/ +47 48290235 Eller E-post: signey@oslomet.no
- Vår personvernombudet ved OsloMet: Ingrid S. Jacobsen. Telefon: 67235534 eller E-post: personvernombud@oslomet.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du kontakte:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på e-post: Personverntjenester@nsd.no eller på telefon: 55582117

Med Vennlig hilsen

Antilda Koroma
(student)

Signe Ylvisaker
(Veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet "Barnevernsarbeid med etniske minoritetsfamilier", og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker herved til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato).

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide masteroppgave

Informasjon om studiet

Informere om mulighet til å trekke seg

Informere om bruk lydopptak

Informere om anonymisering

Spørsmål relatert til barnevernsarbeiderens erfaring:

- Utdanning
- Hvor lenge har du jobbet i barneverntjenesten og hva jobber du med?
- Hvilke erfaringer har du med arbeid med etniske minoritetsfamilier?
- Hvilke erfaringer har du oppgavens tema?

Samarbeid med familiene:

- Hvor ofte har du saker som handler om etniske minoriteter?

Oppfølgingssp.: Hvordan sammenligner disse sakene med saker som handler om etniske norske familier?

- Kan du forklare hvilke faktorer du tenker er med på å avgjøre hvordan møte og samarbeidet mellom barnevernet og minoritetsfamilier utvikler seg?

- Kan du beskrive hva du tenker er de største utfordringene i arbeid med etniske minoritetsfamilier?
- Hvordan er deres rutiner for arbeid med minoritetsfamilier?

Oppfølgingssp.: Er det egne rutiner for familier av minoritetsbakgrunn?

Tillit:

- Opplever du at målgruppen har tillit til deg og den jobben du gjør?
- Hvis nei; kan du si noe konkret om dette? I hvilke situasjoner opplever du at det ikke er tillit?
- Hvordan jobber du for å forebygge mistillit og frykt som klientene sine har for barnevernet?

Kultur:

- Hvordan vil du med egne ord definere begrepet kultur?
- Hvordan vil du si at du håndterer saker som skaper utfordringer basert på kulturelle forskjeller?
- Hva er du opptatt av eller bevisst på i møte med etniske minoritetsfamilier når det gjelder kulturelle forskjeller?
- Kan du fortelle om situasjoner der du har opplevd at det har oppstått kultur og verdimeslig konflikt mellom deg og klientene (ulike forståelser av barneoppdragelser eller annet?).
- Hvordan tilegner du deg kulturell kompetanse?
- Kan du si noe om hvordan du utøver kultursensitivitet i ditt arbeid?
- På hvilken måte tenker du at barnevernet konkret kan jobbe for et mer kultursensitivt barnevern?
- Tror du kultur har noe å si for hvordan en velger å oppdra ungene sine?

Vold/Fysisk avstraffelse:

- Kan du fortelle hvordan du forholder deg til begrepet fysisk avstraffelse?
- Hva anser du som de største utfordringene når man jobber med saker som handler om vold mot barn i minoritetsfamilier?
- Hvorfor er dette en utfordring?

- Kan du beskrive rutiner eller prosedyrer dere har for å starte saker der det er mistanke om vold i minoritetsfamilier?
- Jobber du/dere forebyggende arbeid knyttet til fysisk avstraffelse i barneoppdragelsen i minoritetsfamilier?
- Hvis ja, på hvilken måte?
- Hvis nei; forklar nærmere
- Hvilken hjelp eller tiltak tilbys til minoritetsfamilier der det er avdekket fysisk avstraffelse mot barn?

Avslutning: Er det noe mer du ønsker å tilføye som jeg ikke har spurt om eller som du tenker er relevant å nevne?

Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD

Kontaktperson: Lise Haveraaen
Lykke til videre med prosjektet!

[Meldeskjema](#) / [Masteroppgave](#) / Vurdering

Vurdering

Referansenummer	Type	Dato
257055	Standard	09.09.2022

Prosjektittel
Masteroppgave

Behandlingsansvarlig institusjon
OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for sosiallag

Prosjektansvarlig
Signe Yvisaker

Student
Anelida Koroma

Prosjektperiode
20.12.2021 - 15.11.2022

Kategorier personopplysninger
Alminnelige
Særlige

Rettslig grunnlag
Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)
Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene kan starte så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det rettslige grunnlaget gjelder til 15.11.2022.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Personvernjenester har vurdert endringen registrert i meldeskjemaet. Endringen innebærer endring i utvalg, intervjuguide og problemstilling.

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg. Behandlingen kan fortsette.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil trekkende samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og ubetydlig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

Behandlingen av særlige kategorier av personopplysninger er basert på uttrykkelig samtykke fra den registrerte, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a og art. 9 nr. 2 a.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.